

1 | 2012

duševné

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| ŠTVRŤROČNÍK | ROČNÍK XVI

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

vlastníctvo

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Prof. Libor Ebringer ocenený Radom Ľudovíta Štúra II. triedy
s. 36


```
0101 011 0101 01011 00 01 01010 11 01 10 0 101 0110 0101 1011 01 010 1
1 10 1 11 01 1 11 111 01010101 01 0101 10
10 0 101 010 1 10 1 10 1010101011010 1110110101
11 0 10 10 10101 1010 10101
1 01101010 1010
10 01 01010
1 0 10 01
1010 1011 0
101010 101 0
11 0101 10
110 1 010
100 110111011 1010
1010 101 0101 00100 0 010 101 101
100 1 10 100011 101 0 101
011010 010101 010 010
010 1 01 10 1 1 01 0
11 01 1 0101 1 1 1010 1 01 11010 11010
110 10 10100 11010 1 010 0 1101 101 210
```

110011 10100

Deň otvorených dverí

SVETOVÝ DEŇ DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

konferencia **Duševné vlastníctvo na Slovensku XII**

Téma: Falšovanie výrobkov a autorské pirátstvo – falošné nádeje, skutočné hrozby

26. apríl 2012 v ÚPV SR

Inovátori – vizionári

So zmenami v redakčnej rade

Vážení čitatelia,

žijeme v dobe, keď v rozvinutých štátoch dochádza k očakávanému poklesu predaja tlačenej médií. Internet, sociálne siete i ďalšie technologické novinky nás doslova zaplavujú množstvom informácií. Nie je ľahké robiť v tomto čase noviny a už vôbec nie špecializovaný titul akým je i náš časopis *Duševné vlastníctvo*, odborná komunita venujúca sa problematike nehmotných práv totiž nie je veľká. Ale už v editoriáli prvého vydania *Duševného vlastníctva* v roku 2009, keď vyšlo v novom šate, som spomenula, že hoci náš úrad bude na svojej periodikum aj naďalej doplňať, čitatelia a problematika duševného vlastníctva, ktorá je v globalizovanom svete čoraz významnejšia, si zaslúžia modernejší a ambicioznejší časopis. Za týmito slovami si stojím.

Odborný časopis, jediný svojho druhu na Slovensku, budeme ďalej vydávať a v nezmenenej cene. Došlo však k zmene v redakčnej rade. Po tom, ako sme sa v máji minulého roka poďakovali za dlhoročnú prácu prof. Ing. PhDr. Miroslavovi Tumovi, DrSc., v júli, pre pracovnú zaneprázdnenosť, požiadal o uvoľnenie z redakčnej rady jeden z jej zakladajúcich členov prof. JUDr. Ján Švidroň, CSc., ktorý sa 1. apríla 2011 stal riaditeľom Ústavu štátu a práva SAV. V októbri sa nám poďakoval za spoluprácu pri tvorbe časopisu ďalší z jeho zakladateľov a dlhoročný predseda redakčnej rady prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc., a nadväzne tak urobila aj JUDr. Zuzana Adamová, PhD. Sľúbili však, že ak si popri profesijných pracovných povinnostiach nájdu čas, radi budú aj naďalej prispievať do *Duševného vlastníctva*, prípadne lekturovať niektoré odborné články. Samozrejme, odchádzajúci členovia redakčnej rady i jej bývalý predseda si za všetko, čo dosiaľ urobili pre časopis, zaslúžia poďakovanie aj v rámci tohto editoriálu.

Dňa 8. novembra 2011 som vymenovala troch nových členov redakčnej rady. Prof. Ing. Štefan Medvecký, PhD., je dekanom Strojníckej fakulty Žilinskej univerzity v Žiline a zároveň riaditeľom tamojšieho Ústavu konkurencieschopnosti a inovácií – partnera pre spoluprácu v oblasti výskumu a inovácií a tiež partnera Úradu priemyselného vlastníctva SR v rámci informačno-poradenských miest pre inovácie – innoinfo. Prof. Š. Medvecký je členom viacerých domácich i zahraničných inštitúcií, rád a odborných komisií, autorom mnohých vedeckých a odborných prác, učebných textov i vyriešených vedeckovýskumných úloh. Očakávame od neho, že náš časopis obohatí najmä príspevkami so zameraním na inovácie. Ďalšou novou členkou redakčnej rady sa na odporúčanie prof. Petra Vojčíka stala JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M., ktorá sa na Univerzite Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach špecializuje na oblasť práva duševného vlastníctva, a to tak na autorské právo, ako aj právo priemyselného vlastníctva a prednáša i v rámci vzdelávacieho programu *Duševné vlastníctvo*,

organizovaného ÚPV SR. No a do tretice som za člena redakčnej rady vymenovala JUDr. Ing. Vladimíra Neuschla, predsedu Slovenskej komory patentových zástupcov. Ide o to, že napriek viacerým výzvam smerom k patentovým zástupcom, aby viacej prispievali do nášho časopisu, zostávali takéto výzvy nevypočuté, pôsobenie patentových zástupcov akoby bolo zahalené rúškom tajomstva. Verím, že sa to zmení.

Spolu s novými členmi redakčnej rady chceme, aby si časopis *Duševné vlastníctvo* odbornými a aktuálnymi článkami ešte viac posilnil dôveru v odborných kruhoch a vzbudil záujem nových čitateľov. Chceme byť kľúčovým poradcom v oblasti duševného vlastníctva, pretože časopis čítajú ľudia, ktorí sa neraz musia rozhodovať v závažných veciach a bez jasných a zrozumiteľných informácií to nejde.

V závere minulého roka sme na časopis *Duševné vlastníctvo* dostali viacero pochvál. Napríklad JUDr. Ján Lazur, LL.M., sa o treťom vlnajšom vydaní vyjadril: „Časopis vyzerá veľmi pekne a som veľmi rád, že som mal doň možnosť odborne prispieť (Aktuálny európsky vývoj v oblasti porušovania práv z ochranných známk).“ Patentový zástupca Ing. Jiří Sedlák z Českých Budějovic, ktorý si objednal časopis aj na tento rok, napísal: „Chtěli bychom touto cestou pochválit váš časopis a poďakovať za jeho obsahovou náplň i grafickou a tiskovú úpravu. Témata, která v něm nacházíme, jsou zajímavá a užitečná pro naši praxi a časopis se navíc velice dobře čte.“

Takéto slová, samozrejme, tešia, no sú i záväzkom do ďalšieho obdobia. Ja nášmu časopisu i novozloženej redakčnej rade verím a budem rada, ak takýto pocit budete mať i vy, naši čitatelia.

Ing. Darina Kyliánová
predsedníčka ÚPV SR,
poverená vedením redakčnej rady

Prof. Libor Ebringer ocenený Radom Ľudovíta Štúra II. triedy

s. 36

OBSAH

- 3 Editoriál**
So zmenami v redakčnej rade
(Kyliánová, D.)
- 6 Pridaná hodnota často závisí od detailov**
Byť úspešný znamená myslieť pozitívne
(Kyliánová, D.)
- 10 Aktuálny vývoj v posudzovaní zápisnej spôsobilosti ochranných známok Spoločenstva**
(Budovičová, J., Gašperanová, D.)
- 15 Potreba novelizácie autorského zákona na Slovensku**
(Lattová, S.)
- 17 Aktuálne z autorského práva**
(Adamová, Z.)
- 19 Netradičné ochranné známky v Európskej únii – 3. časť**
(Brázdil, J.)
- 25 Pracovnoprávne aspekty duševného vlastníctva**
(Miklošová, M.)
- 31 Pohnime rozumom! – 23. časť**
3D aktuality
(Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.)
- 36 Z galérie tvorcov**
Prof. Libor Ebringer ocenený Radom Ľudovíta Štúra II. triedy
- 41 Úspešné príbehy**
Od inovácie ku komercializácii a ďalej – Mandy Habermanová
- 42 Spektrum dobrých nápadov a riešení**
- 44 Zaujalo nás**
Dohodu ACTA už podpísalo 22 členských štátov Európskej únie
Prípud Magaupload a jeho vplyv na hostingové služby
- 47 Z rozhodnutí ÚPV SR**
- 50 Z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ**
- 53 Správy z ÚPV SR**
- 54 Správy z WIPO**
- 56 Správy z EPO**
- 58 Správy z OHIM-u**
- 59 Správy z EÚ**
- 60 Správy zo sveta**
- 61 Nové publikácie**
- 62 Z obsahov vybraných časopisov**
- Príloha: **Kooperačný fond a Konvergentný program OHIM-u**
(Klučiarová, E.)

- 3 Editorial**
With Changes in the Editorial Board
(Kylíanová, D.)
- 6 Added Value Often Depends on Details**
Being Successful Means Positive Thinking
(Kylíanová, D.)
- 10 Present Development in Assessment of Registration Capability of Community Trade Marks**
(Budovičová, J., Gašperanová, D.)
- 15 Requirement for the Copyright Act Amendment in Slovakia**
(Lattová, S.)
- 17 Actual Issues of Copyright Law**
(Adamová, Z.)
- 19 Non-Conventional Trade Marks in the European Union – Part III**
(Brázdil, J.)
- 25 Employment Aspects of Intellectual Property**
(Miklošová, M.)
- 31 Think it! – Part XXIII**
3D News
(Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.)
- 36 From the Gallery of Creators**
Prof. Libor Ebringer was Awarded the 2nd Class Ludovít Štúr Order
- 41 Success Stories**
From Innovation to Commercialization and Beyond – Mandy Haberman
- 42 Spectrum of Useful Ideas and Solutions**
- 44 Story that Caught Our Eye**
ACTA Has Already Been Signed by 22 European Union Member States
- Megaupload Case and its Impact on Hosting Services
- 47 Issues from Decisions of the IPO SR**
- 50 Issues from Decisions of the Court of Justice of the EU**
- 53 News from the IPO SR**
- 54 News from WIPO**
- 56 News from the EPO**
- 58 News from OHIM**
- 59 News from the EU**
- 60 World News**
- 61 New Publications**
- 62 Tables of Contents of Selected Journals**
- Annex: **OHIM's Cooperation Fund and Convergence Programme**
(Klučiarová, E.)

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

- 3 Leitartikel**
Mit den Änderungen des redaktionellen Rates
(Kylíanová, D.)
- 6 Mehrwert hängt oft von Details ein**
Erfolgreich zu sein heißt positiv zu denken
(Kylíanová, D.)
- 10 Aktuelle Entwicklung in der Beurteilung der Registrierfähigkeit der Gemeinschaftsmarken**
(Budovičová, J., Gašperanová, D.)
- 15 Die Notwendigkeit zur Änderung des Urheberrechtsgesetzes in der Slowakei**
(Lattová, S.)
- 17 Aktuelles aus dem Urheberrecht**
(Adamová, Z.)
- 19 Nicht-traditionelle Marken in der Europäischen Union – 3. Teil**
(Brázdil, J.)
- 25 Arbeitsbezogene Aspekte der Rechte des geistigen Eigentums**
(Miklošová, M.)
- 31 Klügeln wir! – 23. Teil**
3D Aktualitäten
(Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.)
- 36 Aus der Galerie der Schöpfer**
Prof. Libor Ebringer bewertete von Ludovít-Štúr-Orden in der II. Klasse
- 41 Erfolgsgeschichten**
Von der Innovation zur Kommerzialisierung und weiter – Mandy Haberman
- 42 Spektrum der guten Ideen und Lösungen**
- 44 Wir haben bemerkt**
Das ACTA-Abkommen haben bereits 22 Mitgliedstaaten der Europäischen Union unterzeichnet
- Der Fall Megaupload und seiner Einfluss auf den Hosting-Dienst
- 47 Aus den Entscheidungen des IPO SR**
- 50 Aus den Entscheidungen des Gerichtshofes der EU**
- 53 Nachrichten aus dem IPO SR**
- 54 Nachrichten aus der WIPO**
- 56 Nachrichten aus der EPO**
- 58 Nachrichten aus dem OHIM**
- 59 Nachrichten aus der EU**
- 60 Nachrichten aus der Welt**
- 61 Neue Publikationen**
- 62 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften**
- Anhang: **Der Kooperationsfonds und das Konvergenzprogramm von OHIM**
(Klučiarová, E.)

Pridaná hodnota často závisí od detailov

Byť úspešný znamená myslieť pozitívne

Ing. Darina KYLIÁNOVÁ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Pri stretnutiach so známymi na obligátnu otázku „Ako sa máš?“ čoraz častejšie dostávam odpovede typu „Za veľa to nestojí“, „Hm, keď už nie je lepšie“ alebo „Dobre už bolo“. Dokážem pochopiť frustráciu ľudí z pokračujúcej ekonomickej recesie či neradostného príbehu našej spoločnej európskej meny, z paródie na politiku, ktorá sa okolo nás odohráva, alebo z pomerne vysokej nezamestnanosti, ale prečo až toľko pesimizmu...

Nie je šťastím to, že sme zdraví, že máme rodinu, priateľov a mnohí aj zamestnanie...? Pri pesimistických odpovediach na otázku „Ako sa máš?“ mám niekedy pocit, akoby to bola akási príprava na ďalší neúspech a ospravedlnenie toho, že sa nám ani v budúcnosti nemusí dariť. Ale ľudská história je postavená práve na zdolávaní prekážok a o tom by mohol hovoriť i ne jeden úspešný vynálezca.

Ako som už spomenula, mať aj zamestnanie je v súčasnej neľahkej dobe šťastím, no myslím si, že túto možnosť si väčšina zamestnancov Úradu priemyselného vlastníctva SR váži. **V minulom roku, napriek pretrvávajúcemu úspornému režimu, sme všetci spoločne, v rámci pozmenenej organizačnej štruktúry, odvedli dobrú prácu.** Zamestnanci sú základnou hodnotou nášho úradu, bez nich by bolo dosiahnutie spoločných cieľov nemysliteľné.

Pokiaľ ide o počet podaných prihlášok predmetov priemyselných práv, minulo-ročná štatistika je pomerne priaznivá. V porovnaní s predchádzajúcim rokom úrad zaznamenal nárast prihlášok, s výnimkou patentových, a to i napriek tomu, že viacerí prihlasovatelia stále viac využívajú možnosti získania priemyselnoprávnej ochrany prostredníctvom medzinárodných inštitúcií.

Priaznivá štatistika prihlášok je zrejme aj odrazom aktivít ÚPV SR. **Minulý rok sa totiž v úrade niesol v znamení snahy zlepšiť komunikáciu a vzťahy s verejnosťou i cieľovými skupinami.** Na problematiku public relations a súvisiace marketingové nástroje sme zamerali aj konferenciu **Duševné vlastníctvo na Slovensku XI**, organizovanú v apríli pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva. V jeho predvečer sme sprístupnili nový popularizačný

Počet prihlášok predmetov priemyselných práv

	2010	2011	Porovnanie (v %)
Patentové prihlášky			
– domáce	236	223	-5,51
– zahraničné	47	33	-29,79
– z toho PCT	35	18	-48,57
Spolu	283	256	-9,54
Prihlášky úžitkových vzorov			
– domáce	306	351	14,71
– zahraničné	81	76	-6,17
– z toho PCT	4	9	125,00
Spolu	387	427	10,34
Dizajny			
– domáce	78	95	21,79
– zahraničné	18	12	-33,33
Spolu	96	107	11,46
Ochranné známky			
– domáce	2 249	2 347	4,36
– zahraničné	738	776	5,15
– medzinárodné	1 963	2 011	2,45
– konvertované	40	50	25,00
Spolu	4 950	5 134	3,72

Zdroj: ÚPV SR

pýtať, či vedeckovýskumný potenciál dokáže ponúknuť alternatívu výrobným procesom s nízkou pridanou hodnotou, alternatívu, ktorá bude odrazom vedomostí a poznatkov vznikajúcich v akademickom prostredí, ktoré nakoniec dokážu prerásť do širšieho priestoru inovačnej spoločnosti.

K oživeniu v inováciách a k rozvoju vedomostnej spoločnosti a ekonomike má prispieť i stratégia Minerva 2.0, ktorú dnes už bývalá vláda schválila v auguste a v ktorej je ÚPV SR spoluzodpovedným za opatrenie Legislatíva a postupy ovplyvňujúce duševné vlastníctvo. Spoločne s ministerstvami kultúry, financií, školstva a hospodárstva máme prispieť k zvýšeniu motivácie akademických a iných výskumných inštitúcií orientovať sa na aplikovaný výskum a komercializáciu jeho výsledkov, teda lepší prenos poznatkov do praxe. **Verím, že spomínanú stratégiu si osvojí aj nová vláda**, ktorá vzíde z predčasných parlamentných volieb.

Teší ma, že medzi 14-timi osobnosťami z rôznych sfér nášho spoločenského života, ktorým prezident Ivan Gašparovič začiatkom tohto roka, pri príležitosti 19. výročia vzniku Slovenskej republiky, udelil štátne vyznamenania, sú viacerí vedeckí pracovní-

portál www.patentovat.sk, ktorý reaguje na nové trendy v propagácii ochrany duševného vlastníctva, ako aj v informačných technológiách (za okrem oficiálneho webového sídla ÚPV SR (za prvý polrok 2011 bolo vyhlásené ako najlepšie v rámci monitorovania vybraných štandardov platných pre informačné systémy verejnej správy) je prepojený i na stále populárnejšie sociálne siete. V prvom štatisticky sledovanom období (19. 11. – 19. 12. 2011) navštívilo portál vyše 2 035 záujemcov, z nich 1 680 boli tzv. jedineční návštevníci, ktorí sa opakovane vracali na stránky portálu.

Neraz aj s finančným príspevom medzinárodných partnerských organizácií sme zorganizovali celý rad podujatí, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie občanov o význame duševného vlastníctva a jeho ochrany. Spomeniem napríklad i tretiu konferenciu **Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl**, ktorú sme tentoraz pripravili v Košiciach. Zúčastnilo sa na nej vyše 70 záujemcov predovšetkým z radov vedeckých a pedagogických pracovníkov vysokých škôl, študentov technických, prírodných a humanitných vied. Treba si uvedomiť, že práve akademické prostredie čaká obdobie, keď sa priemysel, ale aj verejnosť začnú častejšie a naliehavejšie

Patentovat.sk

Úvodná stránka | FAQ | Mapa stránok

ÚPV SR | Patenty | Úžitkové vzory | Ochranné známky | Dizajny | Tvorivosť hrou

Označenia pôvodu výrobkov a zemepisné označenia | Topografie polovodičových výrobkov | Podnikanie a priemyselno-právna ochrana

Dobré treba chrániť!

Úrad priemyselného vlastníctva SR | Vynálezy, patenty a dodatkové ochranné osvedčenia | Úžitkové vzory | Ochranné známky | Dizajny | Označenia pôvodu výrobkov a zemepisné označenia | Topografie polovodičových výrobkov | Podnikanie a priemyselno-právna ochrana | Tvorivosť hrou

Sticky post
autor: ÚPV SR | uverejnené 14. FEBRUÁR 2011
This is a sticky post!!! Make sure it sticks!
This should then split into other pages with layout, images, HTML tags, and other things. [pokračovať v čítaní](#)

Zverejnené v kategórii [Novinky](#) | [komentovať](#)

Galeria vynálezcov | [Ďalší vynálezovia](#)

Leonardo da Vinci

ci. Jeden z nich prof. Libor Ebringer, vedec v oblasti mikrobiológie, je i pôvodcom niekoľkých vynálezov.

Vrátim sa ešte k vlnajšej komunikácii s verejnosťou. Nemalý záujem prejavila tiež o európsky festival vedy – **Noc výskumníkov**, ktorým sa Európska komisia každoročne snaží prekonať bariéry medzi vedcami a laickou verejnosťou. **Vlani v septembri sa ÚPV SR prvýkrát podieľal na organizovaní tohto podujatia** a môže nás tešiť, že záujem skôr či neskôr narodených bol aj o naše prezentačné stánky a poradenstvo našich expertov v obchodných centrách v Bratislave, Banskej Bystrici a Košiciach.

ÚPV SR však participoval na viacerých podujatiach, naši experti boli pozývaní ako prednášatelia. **Mali sme zastúpenie na výstavách** a uprednostňovali sme tzv. priamy marketing, čiže činnosti úradu boli väčšinou prezentované bez štandardných statických stánkov. **Expertí úradu vykonali 50 prediagnostík priemyselných práv** v malých a stredných podnikoch, pričom od spustenia tejto služby v roku 2008 analyzované spoločnosti podali vyše 105 prihlášok predmetov priemyselných práv.

Ešte predvlani sa ÚPV SR s podporou jednotlivých rezortov iniciatívne chopil úlohy vyplývajúcej z výzvy Európskej komisie členským štátom vypracovať v nadväznosti na zriadenie Európskeho strediska na sledovanie falšovania a autorského pirátstva národné stratégie v danej oblasti a zabezpečiť aj spoluprácu príslušných vnútroštátnych orgánov. Iniciatíva nášho úradu bola „odobrená“ uznesením vlády SR č. 198 zo 16. marca minulého roka. **ÚPV SR sa stal gestorom Medzirezortnej komisie na koordináciu v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu** a jedným z kontaktných bodov spomínaného európskeho strediska.

V rámci medzirezortnej komisie sa už uskutočnilo viacero stretnutí jej členov, zatiaľ s cieľom analyzovať existujúce i potenciálne aktivity v danej oblasti a nadväzne pripraviť Národnú stratégiu boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu.

Mozaika minuloročnej práce nášho úradu je pestrá, poskladaná z množstva priaznivých výsledkov, za ktorými stoja **odhodlanie a iniciatíva našich zamestnancov**.

V priebehu vlaňajška sme znížili počet nevybavených patentových prihlášok o viac ako 400, pričom ku koncu roka sa nám podarilo ukončiť 98 % prihlášok v konaní podaných v úrade pred 1. januárom 2006.

Kladne bolo ukončených 44 % prihlášok, t. j. udelením patentu a v prípade 56 % bolo konanie ukončené záporne, keď sme prihlášky zamietli, resp. rozhodli o zastavení konania. Za zmienku tiež stojí, že konanie o viac ako 900 (takmer 11 %) patentových prihláškach podaných v úrade pred 1. januárom 2006, ktoré patentoví experti postúpili na udelenie patentu, bolo zastavené z dôvodu, že prihlasovateľ nezaplatil správny poplatok za vydanie patentovej listiny...

V súvislosti s ochranou vynálezov najmä malé a stredné podniky vkladajú nemalé nádeje do vytvorenia inštitútu európskeho patentu s jednotným účinkom, ktorý by mal zjednodušiť postupy a znížiť prihlasovateľom náklady až o 70 %. Do tzv. posilnenej spolupráce na vytvorenie jednotnej patentovej ochrany sa zapojilo 25 členských štátov Európskej únie, okrem Talianska a Španielska. V rokovaniach o legislačných návrhoch predložených Európskou komisiou došlo k značnému pokroku, no v druhej polovici minulého roka sa situácia skomplikovala v otázkach súvisiacich so zriadením jednotného patentového súdu (jeho zriadenie je podmienkou k tomu, aby európsky patent mohol nadobudnúť jednotný účinok na území členských štátov EÚ, ktoré sa zapojili do posilnenej spolupráce). Nemecko, Francúzsko a Spojené kráľovstvo sa zatiaľ nedokázali dohodnúť na sídle centrálnej divízie súdu prvého stupňa.

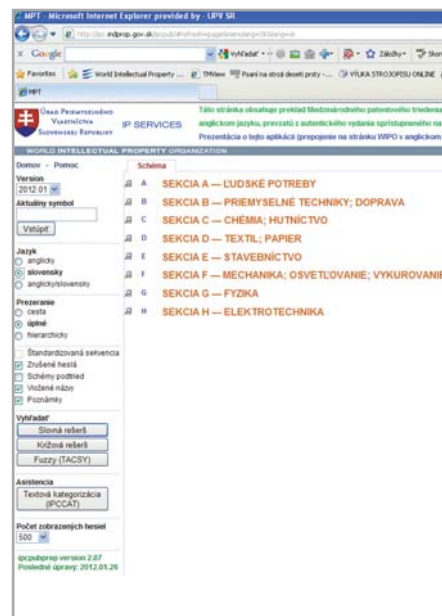
V minulom roku sa ÚPV SR podarilo splniť dlhodobý cieľ postupného znižovania nevybavených spisov v oblasti sporových konaní. Počet ukončených konaní (265) prevyšil počet novoprijatých podaní vrátane prípadov vrátených na preskúmanie z druhej inštancie (246). Kladnú bilanciu treba vyzdvihnúť o to viac, že náročnosť sporových konaní je stále vyššia, navrhovatelia, resp. zastupujúci patentoví zástupcovia alebo advokáti sú pre nás stále silnejším „súperom“.

Odborná náročnosť sa zvyšuje aj pri druhoінštancných konaniach. Je už ojedinelé, aby sa na takomto stupni konania prihlasovateľ alebo majiteľ práv a na druhej strane namietateľ alebo navrhovateľ zastupovali sami. Počet rozkladov má však klesajúcu tendenciu, čo je zrejme ovplyvnené i ekonomickou recesiou. Vlani sme spracovali a vydali 153 rozhodnutí o rozklade, pričom dobu konania sme skrátili pod jeden rok.

ÚPV SR začiatkom minulého roka zaviedol novú službu – patentovú rešerš medzinárodného typu.

Európskemu patentovému úradu sme poskytli v rámci programu spolupráce na strojových prekladoch údaje v rozsahu všetkých patentových dokumentov vydávaných úradom vrátane právneho stavu, čomu predchádzalo spracovanie týchto údajov od roku 1993.

V rámci spolupráce so Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) sme zabezpečili implementáciu IT nástrojov WIPO na účely prevádzkovania slovenskej verzie Medzinárodného patentového triedenia v štandardizovanej elektronickej forme.

Pokračovali sme vo validácii výrazov/termínov tovarov a služieb v rámci projektu Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) EuroClass, ktorého cieľom je vytvoriť v spolupráci s národnými úradmi priemyselného vlastníctva spoločnú databázu slúžiacu na zatriedovanie tovarov a služieb berúc do úvahy Niceské triedenie. Celkove sme zvalidovali vyše 80-tisíc skupín výrazov, z toho približne 3 700 výrazov bolo označených ako nejasné, nezrozumiteľné alebo nesprávne zatriedené. Tie boli komcom roka predmetom harmonizácie, ako ďalšia samostatná časť projektu EuroClass, ktorá má byť ukončená v tomto roku.

V tom predchádzajúcom sme rozbehli s OHIM-om spoluprácu na projektoch Koooperačného fondu, pričom jedným z najväčších a najnáročnejších je **projekt Future software package (softvérový balík), ktorý má riešiť možnosti online podávania prihlášok ochranných známok a dizajnov, ako aj následných súvisiacich dokumentov**. Jednotlivé moduly plánujeme u nás v úrade postupne implementovať v priebehu rokov 2013/14.

Teší nás, že **vlani v júni sme úspešne obhájili systém manažérstva kvality podľa normy EN ISO 9001:2008**. Externí audítori nezistili žiadne nezahodby v súvislosti s politikou kvality v úrade. Znovuudeľný certifikát je platný do júna 2014 s tým, že nás dovedy priebežne každý rok čakajú ešte dozorné audity, ten nasledujúci už v júni tohto roka.

Čo čaká ÚPV SR v novom roku 2012, ktorý bude možno rovnako ťažký a možno aj ťažší ako rok minulý?

Do nového roka sme vstúpili so **Strategickým plánom ÚPV SR na roky 2012 – 2016**. Ide o jeden zo základných dokumentov, ktorým sa budeme riadiť v nasledujúcich mesiacoch a rokoch. Základ stratégie tvoria tri vzájomne sa dopĺňajúce priority: rozšírenie elektronizácie, zefektívnenie činnosti a zvyšovanie povedomia o význame duševného vlastníctva a jeho ochrany. **Víziou úradu na najbližších päť rokov je, aby popri zvyšujúcej sa spoľahlivosti bol zrozumiteľnejší a ešte viac otvorený verejnosti.**

Dňa 26. apríla si pripomenieme Svetový deň duševného vlastníctva. Celoslovenská konferencia, ktorú pri tejto príležitosti zorganizujeme, bude vzhľadom na nové kompetencie úradu zameraná na problematiku falšovania výrobkov a autorského pirátstva.

V súvislosti s uvedenou problematikou je žiaduce dopracovať v spolupráci s ďalšími rezortmi národnú stratégiu.

Stratégia Minerva 2.0 – ďalšia výzva pre náš úrad. Budeme participovať na zdokonaľení legislatívy a postupov ovplyvňujúcich duševné vlastníctvo a ešte užšie spolupracovať najmä s vysokými školami. Chceme pre ne vypracovať napríklad modelové pracovné postupy, ktoré by ich mali motivovať k aplikovanému výskumu a transferu nových poznatkov a technológií do praxe.

Aktívnejšie chceme spolupracovať so Slovenskou komorou patentových zástupcov, Slovenskou advokátskou komorou, so sudcami a nemožno podceňovať ani spoluprácu s mimovládnyimi organizáciami.

Radi by **sme rozšírili ponuku vzdelávacích programov o semináre určené špecifickým cieľovým skupinám**, napríklad sudcom, dizajnérom, architektom a pod.

Konečne by sme v tomto roku mali implementovať nový interný informačný systém **INVENTIO II**, ktorý podstatne zjednoduší jednotlivé procesy a úkony v našom úrade.

V súvislosti s vývojom online služieb softvérového balíka pre ochranné známky a dizajny bude potrebné zdefinovať konkrétne požiadavky od vypracovania softvérovej architektúry cez návrh grafického používateľského rozhrania až po samotné testovanie systému.

Dlhodobou úlohou úradu je neustále skracovanie doby konania o prihláškach predmetov priemyselných práv, zvyšovanie kvality vykonávaných rešerší a prieskumov prihlášok, časová optimalizácia vybavovania sporových a odvolacích konaní, aktualizácia ukazovateľov výkonnosti procesov v rámci systému manažérstva kvality.

V medzinárodnom meradle sa od nás aj naďalej očakáva aktívny postoj v súvislosti so snahou väčšiny členských štátov Európskej únie vytvoriť inštitút európskeho patentu s jednotným účinkom, ďalej s vytvorením jednotného postupu registrácie ochranných známok a dizajnov v EÚ a reagovať je potrebné i na možné zmeny v Lisabonskom systéme v súčasnosti zameranom na ochranu označení pôvodu výrobkov v medzinárodnom meradle.

V decembri totiž pracovná skupina pre rozvoj spomínaného systému rokovala o návrhu „nového nástroja“, ktorý by mal zatriktívniť prístup k Lisabonskej dohode ďalším krajinám, ale aj medzivládnyimi organizáciami.

Samozrejme, aj naďalej je žiaduce zapájať sa do rôznych medzinárodných projektov, z čoho potom môže plynúť i finančná pomoc. Ide napríklad o aktivity v rámci Kooperačného fondu a Konvergentného programu Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu v španielskom Alicante.

Spomínané úlohy nie sú jednoduché, ich plnenie si bude vyžadovať tímovú spoluprácu, správanie sa ku kolegom s rovnakým rešpektom a porozumením ako k rodine či priateľom bez ohľadu na situáciu. Nemôžu nás uspokojiť slová „ste dobrí, svoje úlohy si plníte zodpovedne“. **Je potrebné klásť dôraz na detaily**, nepodceňovať žiadnu maličkosť. A čo je tiež dôležité – **byť úspešný znamená myslieť pozitívne**, mať pozitívne emócie.

Vzhľadom na súčasnú neľahkú ekonomickú situáciu na Slovensku, a nielen na Slovensku, však zamestnancom nemôžem zaručiť zlepšenie ich finančnej situácie v tomto roku. Ale s určitou istotou im môžem sľúbiť, že úrad v rámci možností bude i naďalej investovať do ich vedomostí a odborného rastu, aby sa mohli v plnej miere profesijne realizovať.

Verím, že spoločnými silami aj v nasledujúcich mesiacoch dokážeme zvládnuť všetky prekážky, a tak ako sa striedajú ročné obdobia, príde po ekonomickej recesii vzostup. Mimochodom, už pred niekoľkými desaťročiami uznávaný americký počítačový vedec Alan Curtis Kain povedal: **„Najlepší spôsob, ako predpovedať budúcnosť, je vytvoriť ju.“**

Foto: archív ÚPV SR

ADDED VALUE OFTEN DEPENDS ON DETAILS

Being Successful Means Positive Thinking
KYLIÁNOVÁ, D.:

Recapitulation of the Industrial Property Office of SR activities in 2011. Under the saving regime the last year was within the meaning of the Office's effort to improve communication and relations with public and target groups. The IPO SR co-responsibility for legislation and processes affecting intellectual property within the Strategy Minerva 2.0 contributing to knowledge economy development and competitiveness of Slovakia strengthening. The IPO SR as a coordinator Inter-Ministerial Commission for the Coordination of Cooperation in the Fight against Counterfeiting and Piracy. Successful retaining the Quality Management System of a Standard EN ISO 9001:2008. IPO SR strategic plan for 2012 – 2016; the strategy is based on three interconnected priorities – informatisation, increasing the efficiency and the awareness on IP and its protection. The vision of the Office for the next five years is to be more comprehensible and more open to the public and to increase its credibility. Definite tasks for 2012.

Aktuálny vývoj v posudzovaní zápisnej spôsobilosti ochranných znáмок Spoločenstva

Mgr. Bc. Jana BUDOVIČOVÁ a Mgr. Danka GAŠPERANOVÁ
Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (ochranné známky a dizajny) (OHIM) usporiadal v jeseni minulého roka **seminár venovaný problematike priemyselných práv** s cieľom prispieť ku kooperácii medzi národnými úradmi priemyselného vlastníctva a OHIM-om. Účastníkmi podujatia boli pracovníci národných úradov členských krajín Európskej únie, ale aj národných úradov kandidujúcich krajín.

Bohatý program pozostával z prezentácií a prednášok pracovníkov OHIM-u a zástupcov odbornej verejnosti – právnikov, advokátov, zástupcov maloobchodných spoločností a profesorov z Akadémie európskeho práva (Academy of European Law – ERA).

Dominovali **odborné otázky týkajúce sa konania o ochranných známkach a dizajnoch**, a to od prieskumu **absolútnych a relatívnych dôvodov** zamietnutia prihlášky, ochrany zemepisných označení, medzinárodnej registrácie ochranných znáмок až po odvolacie konanie. V jednotlivých prednáškach bola obsiahnutá i problematika porušovania práv, ďalej elektronického podávania, zápisu ochranných znáмок pre maloobchodné služby a vzťahu medzi reklamou a ochrannými známkami. Účastníkom seminára boli priblížené najnovšie **rozsudky Všeobecného súdu a Súdneho dvora Európskej únie**.

Prednášky odborníkov dopĺňali pracovníci zasadení účastníkov seminára v skupinách. Formou diskusie boli porovnávané riešenia konkrétnych otázok (napr. konanie

o námietkach, ochrana zemepisných označení, odvolacie konanie) v jednotlivých národných úradoch.

Našu pozornosť si získali predovšetkým prezentácie **o absolútnych dôvodoch** zamietnutia prihlášky ochrannej známky Spoločenstva (ďalej aj CTM) so zameraním na **slogany a o relatívnych dôvodoch** zamietnutia prihlášky CTM, a to aj v spojitosti s kľúčovými a aktuálnymi **rozsudkami Všeobecného súdu a Súdneho dvora EÚ**.

Absolútne dôvody zamietnutia prihlášky ochrannej známky Spoločenstva so zameraním na slogany

Článok 7 nariadenia Rady (ES) č. 207/2009 o ochrannej známke Spoločenstva (ďalej nariadenie) (rovnako ako čl. 7 predchádzajúceho nariadenia Rady (ES) č. 40/94 o ochrannej známke Spoločenstva) definuje označenia, ktoré nemôžu byť zapísané ako ochranná známka. Slovné ochranné známky – slogany predstavujú spolu s trojdimen-

zionálnymi označeniami oblastí, v ktorej je prieskum na absolútne dôvody, a to hlavne v spojení s článkom 7 ods. 1 písm. b), prípadne písm. c) nariadenia, pomerne náročný a zložitý.

Podľa čl. 7 ods. 1 písm. b) nariadenia do registra sa nezapíšu ochranné známky, ktoré nemajú rozlišovaciu spôsobilosť.

Podľa čl. 7 ods. 1 písm. c) nariadenia do registra sa nezapíšu ochranné známky tvorené výlučne označeniami alebo znakmi, ktoré môžu slúžiť v obchode na označenie druhu, kvality, množstva, zamýšľaného účelu, hodnoty, zemepisného pôvodu alebo času výroby tovarov alebo poskytovania služieb, prípadne iných vlastností tovarov alebo služieb.

Na problematiku posudzovania sloganov v rámci vecného prieskumu, na tzv. absolútne dôvody odmietnutia zápisu označenia ako ochrannej známky sa vo svojej prezentácii zameriaval **Richard Thewlis** z OHIM-u. V úvode prednášky sa venoval historickému vývoju názorov a praxi vo vzťahu k sloganom. Poukázal pritom na prax Úradu

duševného vlastníctva Spojeného kráľovstva, ktorá sa uplatňovala v roku 1988. V tom čase boli všetky slogany považované za nespôsobilé na zápis označenia ako ochrannej známky, nenapĺňali podstatu ochrannej známky ako takej. Slogany boli prednostne vnímané iba ako propagačné, reklamné oznámenie. V zmysle v tom čase uplatňovaných názorov, takéto vnímanie sloganu potlačí jeho akýkoľvek iný význam. Registrácia sloganu bola možná len v spojení s už tzv. zavedenou ochranou známkou, pričom aj v tomto prípade sa uplatnilo obmedzenie rozsahu ochrany vo vzťahu k sloganu (príklad GILLETTE Te Best a Man Can Get).

V roku 1990 bola v Spojenom kráľovstve podaná prihláška slovnej ochrannej známky „I Can't Believe It's Not Butter“ v triede 29 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb. Tamajší úrad duševného vlastníctva najprv namietal zápisnú nespôsobilosť tohto označenia, neskôr na základe argumentov prihlasovateľa bolo označenie zapísané do registra. Tým sa začala prax a pohľad na zápisnú spôsobilosť posúvať od striktného prístupu, v rámci ktorého boli slogany automaticky odmietané na zápis, ku komplexnejšiemu zhodnocovaniu rozlišovacej spôsobilosti sloganov a možnosti za istých podmienok dosiahnuť aj zápis sloganu ako ochrannej známky.

Čo sa týka vývoja praxe OHIM-u v otázke posudzovania sloganov, v roku 1996 jeho prieskumový pracovník zamietol prihlášku slovného označenia „Beauty isn't about

looking young but looking good“ prihlasovaného v triedach 3 a 42, a to z dôvodu, že ide len o reklamný text, ktorý je neoriginálny a jednoduchý, ide o bežnú, banálnu myšlienku. Následne odvolací senát OHIM-u v predmetnej veci konštatoval, že ochranná známka môže byť reklamná a jej výnimočná originalita nie je potrebná. V danom prípade filozofia označenia je síce jednoduchá, ale zase nie bežná a úplne banálna, preto uvedené označenie bolo zapísané ako ochranná známka Spoločenstva (rozhodnutie zn. R73/1998-2).

Prax v posudzovaní sloganov výrazne ovplyvnila judikatúra Súdneho dvora EÚ. V tejto súvislosti je možné poukázať na jeho rozsudok, zn. **C-398/08 P z 21. januára 2010**. V danom prípade bola OHIM-u podaná prihláška slovnej ochrannej známky „**Vorsprung durch Technik**“, čo v preklade znamená „**náskok vďaka technike**“, pričom ochrana bola požadovaná pre pomerne rozsiahly zoznam tovarov a služieb zatriedených v triedach 9, 12, 14, 16, 18, 25, 28, 35 až 43 a 45 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Prieskumový pracovník OHIM-u svojím rozhodnutím zamietol predmetnú prihlášku ochrannej známky pre niektoré tovary a služby zaradené do tried 9, 12, 14, 25, 28, 37 až 40 a 42. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bolo konštatovanie, že slovný výraz „Vorsprung durch Technik“ vo vzťahu k prihláseným tovarom predstavuje objektívny odkaz, ktorý je vnímaný príslušným spotrebiteľom ako opisný pre oblasť reklamy,

a preto nemá rozlišovaciu spôsobilosť. Proti tomuto rozhodnutiu bolo podané odvolanie. Druhý odvolací senát OHIM-u vyhovel odvolaniu vo vzťahu k tovarom v triede 12, pretože rovnaké slovné označenie pre rovnaké tovary a rovnakého prihlasovateľa už bolo skôr zapísané ako ochranná známka, čo v tomto prípade je možné hodnotiť ako dôkaz, že prihlasované slovné označenie nadobudlo pre príslušné tovary rozlišovaciu spôsobilosť.

Vo vzťahu k ostatným tovarom a službám odvolací senát uviedol, že skoro všetky tovary a služby sa aspoň čiastočne týkajú techniky.

Technika má dôležitú úlohu napríklad aj v odevnom priemysle. Výrobca takýchto tovarov, ktoré sú na vysokej technickej úrovni, má veľkú výhodu v porovnaní s konkurenčnými podnikmi. Slogan „Vorsprung durch Technik“ šíri objektívny odkaz, že technický pokrok umožňuje poskytovať a vyrábať lepšie výrobky a služby. Kombinácia slov zložená len z tohto jednoduchého odkazu však nemá rozlišovaciu spôsobilosť.

Proti rozhodnutiu odvolacieho senátu bola podaná žaloba. Súd prvého stupňa ES (v súčasnosti Všeobecný súd EÚ) žalobu zamietol s nasledovným odôvodnením v merite veci: poukázal na obsah spisu a predovšetkým na doklad, v ktorom sám prihlasovateľ vysvetľuje anglickej verejnosti výraz „Vorsprung durch Technik“ takým spôsobom, z ktorého jasne vyplýva, že prihlasovaná ochranná známka predstavuje pochvalný, skoro až reklamný slogan. Súčasne však Súd prvého stupňa ES poukázal

na vlastnú judikatúru (napr. rozhodnutie vo veci C-517/99), z ktorej vyplýva, že príhlášku ochrannej známky ako takú nie je možné vylúčiť z dôvodu tohto vychvalovacieho či reklamného používania.

Označenie, ktoré ako reklamný slogan plní iné funkcie ako funkcie ochrannej známky v tradičnom slova zmysle, nadobúda rozlišovaciu spôsobilosť iba vtedy, ak ho možno bezprostredne vnímať ako údaj o obchodnom pôvode uvedených tovarov alebo služieb. Súd prvého stupňa ES rozhodol, že i keď označenie „Vorsprung durch Technik“ môže mať viacero významov, môže predstavovať hru slov alebo byť vnímané ako fantazijné, prekvapivé a neočakávané, a tým pádom zapamätateľné, neznamená, že označenie má rozlišovaciu spôsobilosť. Označenie má rozlišovaciu spôsobilosť iba vtedy, ak ho relevantná verejnosť bezprostredne vníma ako údaj o obchodnom pôvode ním označených tovarov alebo služieb. V prejednávanej veci by ale dotknutá verejnosť v skutočnosti vnímala označenie „Vorsprung durch Technik“ najmä ako reklamný slogan.

Podľa záveru Súdu prvého stupňa ES hodnotené označenie neobsahuje prvky, ktoré by okrem jeho zrejmeho propagačného významu umožňovali spotrebiteľovi ľahko a bezprostredne si zapamätať označenie ako rozlišovaciu ochrannú známku. Proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie. Súdny dvor EÚ v rozsudku konštatoval, že pokiaľ ide o ochranné známky zložené z označení alebo údajov, ktoré sa inak používajú ako reklamné slogany, údaje o kvalite a výrazy nabádajúce na nákup tovarov alebo služieb chránenými týmito ochrannými známkami, ich zápis nie je vylúčený z dôvodu takéhoto používania. Súdny dvor EÚ rozhodol, že nie je možné vyžadovať, aby reklamný slogan musel mať fantazijnú povahu, resp. že by musel pôsobiť prekvapujúco, nato aby mal minimálnu rozlišovaciu spôsobilosť vyžadovanú v čl. 7 ods. 1 písm. b) nariadenia.

Súdny dvor EÚ vo svojom rozsudku konštatoval, že hoci slogan „Vorsprung durch Technik“ šíri objektívny odkaz, že technický pokrok umožňuje vyrábať a poskytovať lepšie výrobky a služby, na základe tejto skutočnosti nie je možné dospieť k záveru, že označenie nemá žiadnu vnútornú rozlišovaciu spôsobilosť. Akokoľvek je tento odkaz jednoduchý, nie je možné považovať ho za bežný do tej miery, aby mohlo byť bez akéhokoľvek ďalšieho preskúmania vylúčené, aby uvedené označenie informovalo spotrebiteľa o obchodnom pôvode predmetných tovarov a služieb. Slovné spojenie „Vorsprung durch Technik“ naznačuje na prvý pohľad len príčinný vzťah, a preto

potrebuje určité výkladové úsilie zo strany verejnosti. Tento slogan podľa Súdneho dvora EÚ navyše svedčí o určitej originalite a výstižnosti, ktoré ho robia ľahko zapamätateľným.

Uvedený rozsudok Súdneho dvora EÚ, ako aj jeho ďalšia judikatúra vymedzili faktory, na základe ktorých je možné určiť, či slogan má rozlišovaciu spôsobilosť. Súdny dvor EÚ konštatoval, že **pri slogane je potrebné skúmať či:**

1. má viac významov,
2. je slovnou hračkou,
3. je nápaditý, prekvapivý alebo neočakávaný,
4. nemá neobyčajnú syntaktickú štruktúru,
5. skúmať techniky jeho vytvorenia – napr. aliterácia, rým.

Prednásajúci v tejto súvislosti odkázal na Guidelines OHIM-u, kde sa nachádzajú príklady sloganov, ktoré s ohľadom na už vymenované faktory spĺňajú podmienku rozlišovacej spôsobilosti označenia.

Súdny dvor EÚ v uvedenom rozsudku tiež konštatoval, že „iba skutočnosť, že označenie je vnímané ako reklamná formula nie je samo osebe dostatočná na to, aby sa konštatoval záver o tom, že označenie nemá rozlišovaciu spôsobilosť.“ V takýchto prípadoch teda nepostačuje iba konštatovanie prieskumového pracovníka, že označenie je reklamnou formulou – sloganom.

Pomôcť prieskumovému pracovníkovi určiť, aká je funkcia sloganu a či daný slogan má alebo nemá rozlišovaciu spôsobilosť, môžu aj odpovede na nasledujúce otázky:

1. Predstavuje slogan všeobecné pozvanie ku kúpe tovaru?
2. Je slogan pochvalným vyhlásením?
3. Vyjadruje slogan službu zákazníkom?
4. Ide o motivačné vyhlásenie?
5. Ide o vyhlásenie vyjadrujúce istú hodnotu?

Prednásajúci uviedol aj príklady jednotlivých sloganov.

Napríklad **slogany bez rozlišovacej spôsobilosti:** „There is a Difference“ (trieda 23), „Diamonds Transform You“ (tr. 14), „We Put You First And Keep You Ahead“ (tr. 36), „Drink Water, Not Sugar“ (tr. 32), „Save Our Earth Now“ (tr. 3).

Opisné slogany, ktoré sú taktiež bez rozlišovacej spôsobilosti (čl. 7 ods. 1 písm. b) a písm. c) nariadenia):

„LOOKS LIKE GRASS... FEELS LIKE GRASS... PLAYS LIKE GRASS...“ (rozsudok vo veci T-216/02)

„VOM URSPRUNG HER VOLLKOMMEN“ (Perfect from the source) pre tovary v triede 32 voda, ovocné nápoje, pivo..., v triede 33 alkoholické nápoje) – označenie je priamo opisné vo vzťahu k vode a taktiež opisuje základnú zložku ostatných nápojov. Podľa názoru Všeobecného súdu EÚ je vo verejnom záujme, aby takéto slogany mohli používať voľne všetci podnikatelia na trhu (rozsudok vo veci T-28/06).

Prednásajúci poukázal na východiskové rozsudky Všeobecného súdu a Súdneho dvora EÚ v tejto oblasti. Ide o rozsudky vo veci **C-64/02** a **T-138/00** (slogan „**DAS PRINZIP DER BEQUEUEMLICHKEIT**“), **T-130/01** (slogan „**REAL PEOPLE, REAL SOLUTIONS**“) a už skôr podrobne opísaný rozsudok vo veci **C-398/08** (slogan „**VORSPRUNG DURCH TECHNIK**“).

Z predmetných rozsudkov možno vo všeobecnosti konštatovať, že registrácia ochranných znáмок pozostávajúcich zo sloganu nie je a priori vylúčená a nie je potrebné stanoviť pre slogany prísnejšie kritéria pri posudzovaní zápisnej spôsobilosti, ako sú kritériá pri ostatných typoch označení. Aj keď slogany primárne plnia iné funkcie, ako sú tie, ktoré sú prisudzované ochrannej známke v jej tradičnom chápaní, majú tieto označenia rozlišovaciu spôsobilosť vtedy, ak môžu byť okamžite vnímané ako údaj o komerčnom pôvode tovarov alebo služieb. Ale pritom nie je potrebné, aby bolo v konaní OHIM-mu preukázané bežné používanie daného sloganu v obchode alebo reklame na to, aby bolo možné konštatovať naplnenie podmienok čl. 7 ods. 1 písm. b) nariadenia. Neexistencia takéhoto bežného používania sloganu neznamená totiž automaticky dôkaz o tom, že slogan má rozlišovaciu spôsobilosť. Vo všeobecnosti nie je možné odmietnuť ochranu označeniu len preto, že ide o reklamný slogan. V rámci prieskumu označenia musí byť vysvetlené, prečo slogan nemá rozlišovaciu spôsobilosť, a je vhodné posúdiť túto otázku s ohľadom na funkciu sloganu.

Spotrebiteľská verejnosť tradične vníma slogany v spojení s ich odlišnými funkciami, ako sú funkcie ochranných znáмок. Ale pritom slovné hračky, rýmy, aliterácia, neobyčajná syntax môžu prispievať k rozlišo-

vacej spôsobilosti sloganov. Slogan nemusí byť výnimočne originálny a vynachádzavý, no musí byť ľahko zapamätateľný. Opisnosť sloganu môže byť konštatovaná vtedy, keď sa slogan obmedzuje výlučne len na vyzdvihnutie charakteristík tovaru alebo služby.

Prednášajúci uviedol aj jednotlivé typy sloganov, napríklad:

Pochvalné slogany: „Delivering the Essentials of life“ (T-128/07).

Motivačné slogany: „DREAM IT, DO IT“ pre tr. 35, 36, 41, 45 (T-186/07).

Slogany obvyklé v obchodnom styku: „World's Best Way to Pay“ pre tr. 36 (R 45/1999-1).

Slogany vyjadrujúce starostlivosť o klienta: „Taking Care of Essentials“ pre tr. 1, 4, 6, 9, 11, 16, 35-40, 42.

Jednoduché uistenie o kvalite: „Es Gibt Sie Noch, Die Guten Dinge“ (They still exist, The good Things) (R 186/2005-4).

Relatívne dôvody zamietnutia prihlášky ochrannej známky Spoločenstva

Sabine Stammová z OHIM-u priblížila námietkové konanie prostredníctvom procesných aspektov tohto konania pred OHIM-om, druhov skorších práv, na základe ktorých možno podať námietky podľa nariadenia, a sústredila sa na konkrétne prípady posudzovania pravdepodobnosti zámény. Zdôraznila tri princípy uplatňované v právach priemyselného vlastníctva: **priorita, územná príslušnosť a exkluzivita.**

Námietkové konanie prebieha pred registráciou označenia len na základe námietok oprávnených osôb, pričom je obmedzené na dôvody, dôkazy a návrhy predložené účastníkmi konania. Pred OHIM-om prebieha konanie v piatich úradných jazykoch.

Ďalej bol vysvetlený pojem skoršej ochrannej známky a jednotlivé relatívne dôvody zamietnutia prihlášky – zhoda/pravdepodobnosť zámény, neoprávnené podanie prihlášky obchodným zástupcom, nezapísaná ochranná známka a ďalšie označenia, ochranná známka s dobrým menom.

Hodnotenie pravdepodobnosti zámény zahŕňa okrem iného aj posúdenie zhody a podobnosti predmetných tovarov alebo služieb. **Zaujal príklad rozhodovania v prípade prihlášky ochrannej známky Spoločenstva č. 4841136 a skoršej ochran-**

nej známky Spoločenstva č. 4304622 v nasledovnom vyobrazení:

Námietky smerovali proti všetkým tovarom a službám prihlášky CTM (v tr. 5 – farmaceutické prípravky, hygienické výrobky na lekárske účely; dietetické látky upravené na lekárske účely; v tr. 35 – maloobchodné služby a maloobchodné podnikanie prostredníctvom svetových počítačových sietí farmaceutických prípravkov, hygienických výrobkov na lekárske účely, dietetických látok; v tr. 39 – **skladovanie, distribúcia, rozvoz a balenie farmaceutických, hygienických a dietetických prípravkov**), pričom boli založené na tovaroch a službách skoršej CTM (v tr. 5 - **farmaceutické a zverolekárske prípravky a hygienické výrobky na lekárske účely; dietetické látky upravené na lekárske účely, potravina pre dojčatá; náplasti, obväzový materiál; hmoty na plombovanie zubov, zubné vosky; dezinfekčné prípravky**; v tr. 44 – lekárske a veterinárne služby; starostlivosť o hygienu a krásu ľudí alebo zvierat).

Námietkové oddelenie vo svojom rozhodnutí čiastočne námietkam vyhovel a zamietlo prihlášku pre tovary v triede 5 z dôvodu ich zhody so zapísanými tovarmi v triede 5 pre skoršiu ochrannú známku Spoločenstva. Služby v triede 35 boli tiež zamietnuté z dôvodu ich podobnosti s tovarmi skoršej CTM zapísanými v triede 5. Na základe týchto zistení a v spojení s fonetickou a vizuálnou podobnosťou označení bol vyvodený záver o pravdepodobnosti zámény.

Námietkové oddelenie zamietlo námietky v súvislosti so službami v triede 39 prihlášky CTM z dôvodu ich zrejmej odlišnosti v porovnaní so službami skoršej ochrannej známky zapísanými v triede 44 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Namietateľ sa proti rozhodnutiu odvolal. Druhý odvolací senát OHIM-u však zamietol odvolanie namietateľa a konštatoval nepodobnosť služieb v triede 39 s tovarmi v triede 5 a so službami v triede 44 skoršej ochrannej známky. Všeobecný súd EÚ v rozsudku z 22. júna 2011 vo veci T-76/09 okrem iného v bode 28 až 31 uviedol, že tovary a služby sú komplementárne, ak je medzi nimi úzka spojitosť v tom zmysle, že jedny sú nevyhnutné alebo dôležité pre požitie druhých takým spôsobom, že spotrebiteľ si môže myslieť, že zodpovednosť za výrobu týchto tovarov alebo za poskytovanie týchto služieb nesie ten istý podnikateľ.

Napriek tomu, že tovary v triede 5, pre ktoré je skoršia ochranná známka zapísaná, a služby uvedené v prihláške ochrannej známky Spoločenstva skladovanie, distribúcia, rozvoz a balenie farmaceutických, hygienických a dietetických prípravkov preukazujú určitý druh súvislosti medzi nimi, predovšetkým v tom, že výroba a predaj týchto tovarov môže tiež zahŕňať ich skladovanie, distribúciu, rozvoz a balenie, táto skutočnosť však nie je dostatočná na preukázanie toho, aby mohli byť považované za komplementárne. Relevantná verejnosť v prípade služieb skladovanie, distribúcia, rozvoz a balenie farmaceutických, hygienických a dietetických prípravkov je tvorená odborníkmi, zatiaľ čo koneční spotrebiteľia farmaceutických prípravkov ich budú nakupovať napríklad aj v lekárňach bez využitia týchto služieb.

Rozhodnutie odvolacieho senátu OHIM-u bolo teda podľa Všeobecného súdu EÚ správne, služby v triede 39 a tovary v triede 5 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb nie sú podobné.

Z uvedeného možno vyvodit' záver, že kým **služby v triede 39** sú určené vymedzenému okruhu verejnosti z radov profesionálov, tovary **v triede 5** sú určené širokej spotrebiteľskej verejnosti, preto ich **ne možno považovať za komplementárne, teda ani za podobné.**

Z prezentovaných rozsudkov Všeobecného súdu a Súdneho dvora EÚ v roku 2011 vo veciach ochrannej známky Spoločenstva a dizajnu Spoločenstva nás v súvislosti

s posudzovaním relatívnych dôvodov zamietnutia zaujalo uznesenie Súdneho dvora EÚ (piata komora) zo 14. marca 2011 vo veci **C-370/10 P**. Vyplýva z neho, že dobré meno skoršej ochrannej známky alebo jej mimoriadnu rozlišovaciu spôsobilosť je nutné vziať do úvahy na účely hodnotenia pravdepodobnosti zámény a nie na účely hodnotenia podobnosti porovnávaných označení, ktoré predchádza hodnoteniu pravdepodobnosti zámény.

Posúdenie podobnosti označení podľa čl. 8 ods. 1 písm. b) a čl. 8 ods. 5 nariadenia je vykonávané podľa rovnakých kritérií. Ak označenia nie sú podobné podľa čl. 8 ods. 1 písm. b), rovnaký záver sa uplatní aj v súvislosti s čl. 8 ods. 5 nariadenia.

Daný prípad súvisí s konaním o návrhu na vyhlásenie neplatnosti kombinovanej farebnej ochrannej známky Spoločenstva č. 495036 „EDUCA Memory game“, ktorý bol odôvodnený naplnením podmienok čl. 8 ods. 1 písm. b) a čl. 8 ods. 5 nariadenia, keďže navrhovateľ je majiteľom skorších slovných ochranných známok „MEMORY“, a to medzinárodnej ochrannej známky č. 393512 a národnej ochrannej známky zapísanej v Nemecku pod číslom 964625.

Podľa čl. 8 ods. 1 písm. b) nariadenia na základe námietky majiteľa skoršej ochrannej známky ochranná známka, o ktorej zápis sa žiada, nebude zapísaná, ak pre jej zhodnosť alebo podobnosť so skoršou ochrannou známkou a zhodnosť alebo podobnosť tovarov alebo služieb, na ktoré sa vzťahujú tieto ochranné známky, existuje pravdepodobnosť zámény zo strany verejnosti, pokiaľ ide o územie, na ktorom je skoršia ochranná známka chránená; pravdepodobnosť zámény zahŕňa aj pravdepodobnosť asociácie so skoršou ochrannou známkou.

Podľa čl. 8 ods. 5 na základe námietky majiteľa skoršej ochrannej známky ochranná známka, o ktorej zápis sa žiada, nebude zapísaná, ak je zhodná alebo podobná so skoršou ochrannou známkou a má byť zapísaná pre tovary alebo služby, ktoré nie sú podobné s tovarmi alebo službami, pre ktoré je skoršia ochranná známka zapísaná, kde v prípade skoršej ochrannej známky Spoločenstva má táto ochranná známka v Spoločenstve dobré meno a v prípade skoršej národnej ochrannej známky ochranná známka má dobré meno v príslušnom členskom štáte a tam, kde používanie bez náležitého dôvodu ochrannej

známky, o ktorej zápis sa žiada, by neprávom v rozpore s dobrými mravmi využívalo alebo narušalo rozlišovaciu spôsobilosť alebo poškodzovalo dobré meno skoršej ochrannej známky.

Obe skoršie ochranné známky sú slovné v podobe „MEMORY“ a napadnutá ochranná známka má nasledovné vyhotovenie:

Rozhodnutím OHIM-u z 22. februára 2007 bolo návrhu vyhovené a napadnutá ochranná známka bola v plnom rozsahu vyhlásená za neplatnú.

Majiteľ napadnutej ochrannej známky sa proti tomuto rozhodnutiu odvolal a druhý odvolací senát v rozhodnutí z 8. apríla 2008 okrem iného konštatoval, že tovary oboch označení sú zhodné (hry a hračky verzus hry a hračky, kartové hry), ale čo sa označenie týka, konštatoval, že nie sú ani vizuálne, foneticky či sémanticky zhodné ani podobné, preto bola **vyľúčená pravdepodobnosť ich zámény**.

Uvedené konštatovanie bolo odôvodnené tým, že napadnutá ochranná známka je zložená z niekoľkých prvkov, pričom jej dominantným prvkom je prvok „EDUCA“, ktorý má zároveň vyšší stupeň dištinkivity ako slovné spojenie „Memory game“. Slovo „Memory“ v napadnutej ochrannej známke nemá nezávislú rozlišovaciu pozíciu. Je súčasťou slovného spojenia, ktoré pozná aj relevantná spotrebiteľská verejnosť hovoriaca po nemecky a ktoré je vo vzťahu k tovarom, ako sú hry a hračky, slovným spojením opisným bez rozlišovacej spôsobilosti. Slovné spojenie „Memory game“ je označením druhu hier, v ktorých podstatou vedúcou k úspechu je využitie pamäti hráča a jej rozvoj. Slovným spojením „Memory game“ je priamo vyjadrená vlastnosť a účel týchto hier. Aj keby skoršia ochranná známka mala zvýšenú rozlišovaciu spôsobilosť získanú jej rozsiahlym používaním alebo nadobudnutím dobrého mena, prvok „Memory“ v napadnutej ochrannej známke bude vnímaný len v spojení s prvkom „game“ ako opisujúci vlastnosti označovaných tovarov, teda bez rozlišovacej spôsobilosti.

Existencia súvislosti medzi napadnutou ochrannou známkou a skoršou ochrannou známkou je dôležitou podmienkou uplatnenia čl. 8 ods. 5 nariadenia. **Ak dôjde k zásahom predpokladaným v tomto ustanovení, dôjde k nim v dôsledku určitého stupňa podobnosti medzi konfliktnými známkami**, na základe ktorého si predmetná skupina verejnosti vytvorí asociáciu medzi týmito dvoma známkami, t. j. bude ich navzájom spájať. Keďže v danom prípade **označenia nie sú podobné, relevantná verejnosť si nemôže vytvoriť súvislosť medzi nimi**, jedna z kumulatívnych podmienok na uplatnenie čl. 8 ods. 5 nie je naplnená, návrh na vyhlásenie napadnutej ochrannej známky za neplatnú musí byť zamietnutý.

K rovnakému záveru došiel aj Všeobecný súd EÚ v rozsudku z 19. mája 2010 vo veci T-243/08, ktorým zamietol žalobu majiteľa skorších ochranných známok.

Dvojtýždňový seminár na pôde OHIM-u zanechal v ich účastníkoch mnoho dojmov a nových poznatkov, ktoré nemôžu zostať bez odzrkadlenia ani v praxi Úradu priemyselného vlastníctva SR. Každá takáto skúsenosť je prínosná a obohacujúca tak pre OHIM, ako aj pre národné úrady.

Foto: <http://oami.europa.eu/>

PRESENT DEVELOPMENT IN ASSESSMENT OF REGISTRATION CAPABILITY OF COMMUNITY TRADE MARKS
BUDOVIČOVÁ, J., GAŠPERANOVÁ, D.:
Information from the seminar aimed at the issues of industrial rights organised by the Office of Harmonization for the Internal Market in last year's autumn. Absolute and relative grounds for the Community trade mark application refusal (absolute ground – aiming at slogans). Examples in relation with key and also with current decisions of a general court and the Court of Justice of the European Union.

Potreba novelizácie autorského zákona na Slovensku

JUDr. Silvia LATTOVÁ*

V závere minulého roka skupina poslancov Národnej rady SR predložila parlamentu **návrh na zmenu zákona č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon)** v znení neskorších predpisov. Návrh sa týka najmä formy licenčnej zmluvy a spôsobu jej uzatvárania.

Podľa názoru autorky tohto príspevku návrh novely autorského zákona, aj napriek tomu, že 9. februára 2012 v parlamente v prvom čítaní neprešiel, je nevyhnutným krokom smerujúcim k zmene platného právneho stavu vo vzťahu k aplikácii verejných licencií na Slovensku.

V súčasnosti platný a účinný autorský zákon prešiel od roku 2003 niekoľkými zmenami, ktoré však neriešili podstatnú náležitosť licenčnej zmluvy – jej obligatórnu písomnú formu. Súčasný autorský zákon neumožňuje uzatvoriť licenčnú zmluvu v inej ako písomnej podobe, čo môže obmedzovať autorov pri rozhodovaní o využití svojich diel, najmä prostredníctvom internetu. V prípade, ak by poslanci NR SR schválili návrh zmeny autorského zákona, autori by mali možnosť rozhodnúť sa, akým spôsobom budú ich fotografie, literárne, hudobné či iné diela a predmety ochrany využívané, a zároveň možnosť vybrať si z rôznych verejných licencií ako napríklad Creative Commons, GNU GPL a pod.¹

Licenčná zmluva a jej náležitosti

Licenčná zmluva je v autorskom zákone upravená v ustanoveniach § 40 a nasledujúcich. **Licenčnou zmluvou udeľuje autor nadobúdateľovi súhlas na použitie diela.** Podstatnými náležitosťami licenčnej zmluvy sú: „*spôsob použitia diela, rozsah licencie, čas, na ktorý autor licenciu udeľuje, alebo spôsob jeho určenia a odmenu alebo spôsob jej určenia, ak sa autor s nadobúdateľom nedohodol na bezodplatnom poskytnutí licencie*“. V prípade, ak by licenčná zmluva neobsahovala tieto náležitosti, bola by neplatná. **Súčasná úprava ustanovení týkajúcich sa licenčnej zmluvy v § 40 autorského zákona je kogentná**, to znamená, že nie je možné sa od nej odchýliť. V prípadoch, keď licenčná zmluva nie je s nadobúdateľom licencie uzatvorená v písomnej podobe (príkladom je licenčná zmluva na používanie počítačového programu, kde súhlas s podmienkami licencie bol udelený „kliknutím“), je otázne, či táto licencia je platná a účinná. Podľa názoru autorky príspevku je platnosť takejto licenčnej zmluvy sporná, pretože nie je jasné, či samotné „kliknutie“ možno považovať za písomný súhlas nadobúdateľa s podmienkami licenčnej zmluvy a rovnako, či sa tento súhlas (akceptácia) dostane do dispozičnej sféry navrhovateľa.

Foto: www.jiunlimited.com

Podmienka, aby bola licenčná zmluva uzatvorená písomne, prináša v praxi mnohé problémy. Preto predložený návrh prinášajúci zmenu v ustanoveniach týkajúcich sa náležitostí licenčnej zmluvy možno považovať za prelomový².

Na porovnanie, v Českej republike bola v zhodnej otázke prijatá pružnejšia úprava v ustanoveniach § 46 a nasledujúcich zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorskom, o právach súvisiacich s právom autorským a o zmene niektorých zákonů (ďalej český autorský zákon). Konkrétne v ustanovení § 46 ods. 4 českého autorského zákona je uvedené, že „*Smlouva vyžaduje písemnou formu, poskytuje-li se licence jako výhradní*“. Profesor I. Telec v komentári k tomuto ustanoveniu uvádza, že autorský zákon vychádza zo všeobecnej súkromnoprávnej zásady neformálnosti právnych úkonov, ktorá ovláda a profiluje celé súkromné právo. To zodpovedá celkovej koncepcii smerujúcej k uvoľneniu zmluvného autorského

* Externá doktorandka Právnickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne

1 <http://udalosti.noviny.sk/ekonomika/29-09-2011/ekonomika-novela-autorskeho-zakona-prinesie-autorom-viac-slobody.html> (stav k 23. 2. 2012)

2 V historickoprávnom kontexte možno na porovnanie pripomenúť, že za účinnosti čs. autorského zákona č. 35/1965 Zb. (v znení neskorších predpisov) platil na Slovensku až do roku 1997) licenčná zmluva nepatrila medzi zmluvné typy pomenované v zákone. Pre vtedajšiu zmluvu o rozširovaní diela sa písomná forma bezvýhradne nevyžadovala (boli prípustné výnimky v periodickej tlači).

práva a k zdôrazneniu zmluvnej slobody strán. Všeobecná povinnosť písomnej formy pre zmluvy o šírení diela podľa predchádzajúcej právnej úpravy v Českej republike bola v praxi pocitovaná ako nemiestna regulácia záväzkových vzťahov v autorskom práve, ktorá obmedzovala autora proti jeho vlastnej vôli, niesla so sebou nebezpečenstvo absolútnej neplatnosti prejavu vôle a tým spôsobovala aj značnú právnu neistotu v oblasti regulovanej autorským zákonom.³

Navrhované zmeny v autorskom zákone

Áké zmeny obsahuje návrh novely autorského zákona? Za podstatné možno považovať tie, ktoré umožnia autorom slobodnejšie rozhodovať o nakladaní s ich autorskými právami:

- (i) „Licenčná zmluva musí mať písomnú formu, inak je neplatná; to neplatí v prípade nevýhradnej licenčnej zmluvy. Návrh na uzatvorenie licenčnej zmluvy môže smerovať aj voči neurčitému okruhu osôb. Vzhľadom na obsah návrhu, zavedenú prax alebo zvyklosť môže osoba, ktorá má v úmysle návrh prijať, vyjadriť súhlas s návrhom na uzatvorenie licenčnej zmluvy uskutočnením určitého úkonu bez vyzoznenia navrhovateľa tým, že sa podľa nej zachová, najmä že poskytne alebo prijme plnenie. V tomto prípade je prijatie návrhu účinné v okamihu uskutočnenia tohto úkonu“ (navrhovaná zmena ustanovenia § 40 autorského zákona);
- (ii) „Autor nemôže udeliť licenciu na spôsob použitia diela nadobúdateľovi, ktorý nie je v čase uzavretia licenčnej zmluvy známy; to neplatí v prípade bezodplatnej licenčnej zmluvy.“ (zmena ustanovenia § 41 ods. 2);
- (iii) „Nadobúdateľ môže licenciu zmluvou postúpiť len s predchádzajúcim písomným súhlasom autora; to neplatí ak licenčná zmluva nie je uzavretá v písomnej forme. Ak nie je dohodnuté inak, o postúpení licencie a o osobe postupníka je postupujúci povinný informovať autora bez zbytočného odkladu a súhlas autora sa nevyžaduje na predaj podniku, ktorého súčasťou je licenciacia; to isté platí pre samostatnú organizačnú zložku podniku, ktorého súčasťou je licenciacia.“ (zmena ustanovenia § 44 ods. 2 autorského zákona).

Predkladatelia návrhu novely autorského zákona sa inšpirovali právnou úpravou v českom autorskom zákone, ktorá umož-

ňuje používanie verejných licencií. Verejné licencie je možné použiť pre rôzne autorské diela a vo svete sú často používané najmä pri šírení autorských diel a iných predmetov ochrany v sieti internet. Rovnako na Slovensku sa verejné licencie v praxi bežne využívajú, no zatiaľ nemajú oporu v zákone.⁴ Verejné licencie sú špecifické v tom, že sú udeľované jednostranným právnym úkonom (jednostranným vyhlásením autora) a prijímané (vopred bližšie neurčenými osobami) bez toho, aby autor, resp. nositeľ majetkových práv o takomto prijatí vedel.⁵ Navrhovaná novela autorského zákona prináša možnosť uzatvoriť licenčnú zmluvu aj v inej ako písomnej forme (v prípade nevýhradnej licencie). Takýmto spôsobom by sa autorom umožnilo voľnejšie a slobodnejšie rozhodovať o použití svojich diel a iných predmetov ochrany.

Zmena autorského zákona navrhovaná v ustanovení § 41 ods. 2 („Autor nemôže udeliť licenciu na spôsob použitia diela nadobúdateľovi, ktorý nie je v čase uzavretia licenčnej zmluvy známy; to neplatí v prípade bezodplatnej licenčnej zmluvy.“) prináša odklon od zásady, ktorá platí podľa doterajšej právnej úpravy. Na základe návrhu novely autorského zákona by bolo možné dohodnúť potenciálne širší spôsob použitia diela, ako tomu bolo doteraz, resp. bolo by možné dohodnúť používanie autorského diela neobmedzeným spôsobom.

Otvorenou však ostáva otázka, ako si zmluvné strany v licenčnej zmluve dohodnú spôsob použitia diela tak, aby bol určitý a zrozumiteľný a aby v budúcnosti nevznikli prípadné súdne spory, či je, alebo nie je autorské dielo používané v súlade s licenčnou zmluvou. Bude určite zaujímavé sledovať, akým spôsobom sa prax vyrovná s možnosťou neobmedzeného spôsobu používania autorského diela (samozrejme za predpokladu, že návrh novely autorského zákona bude prijatý).

Záver

Návrh na zmenu autorského zákona je potrebné hodnotiť pozitívne. Môže byť dobrým znamením aj prípadných ďalších zmien, ktoré by autorský zákon prispôbili podmienkam a potrebám vývoja spoločnosti. Inšpiráciou by mohli byť právne predpisy niektorých okolitých krajín (napríklad Českej republiky). Otázkou ostáva, či niektoré z pripravovaných zmien autorského zákona nie je potrebné dôslednejšie, na odbornej úrovni predisku-

tovat' a zväžiť klady a zápory, ktoré môže priniesť do praxe. Názory odborníkov môžu byť prínosné, najmä ak má dôjsť k zásadným zmenám, resp. odklonu od doterajších ustanovení právneho predpisu. Konkrétne návrh týkajúci sa možnosti udelenia licencie aj na spôsob použitia diela, ktorý v čase uzavretia licenčnej zmluvy nie je známy (v prípade bezodplatnej licenčnej zmluvy), môže byť sporným, pretože autor nedokáže predvídať možné spôsoby využitia jeho diela v budúcnosti a je možné, že s niektorým z nich by neskôr nesúhlasil.

Ostáva len dúfať, že návrh zmeny autorského zákona neostane len návrhom, na ktorý sa časom zabudne, ale po jeho prijatí prinesie autorom viac slobody pri rozhodovaní o využití ich autorských diel.

Literatúra

Dôvodová správa k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa autorský zákon; dostupné na www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3853 (5. 11. 2011).

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa autorský zákon; dostupné na www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3853 (5. 11. 2011).

ŠVIDROŇ, J.: Právo duševného vlastníctva. In LAZAR, J. a kol.: *Občianske právo hmotné*; tretie doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2006, s. 598. ISBN 80-8078-084-6.

TELEC, I., TŮMA, P.: *Autorský zákon. Komentár*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2007, 971 s. ISBN 978-80-7179-608-4.

REQUIREMENT FOR THE COPYRIGHT ACT AMENDMENT IN SLOVAKIA

LATTOVÁ, S.:

The proposal for the amendment of the Act Nr. 618/2003 Coll. on copyright and rights related to copyright (Copyright Act) relating to the form of the licence contract and to the method of its conclusion. The proposed changes – a possibility to conclude a licence agreement also in other than in written form and a possibility to grant licence on the manner of use of the work, which is not known at the time of conclusion the licence contract. The changes of the Copyright Act would enable using public licenses and bring a possibility to decide about the using of their works to authors.

3 TELEEC, I., TŮMA, P.: *Autorský zákon. Komentár*. 1. vydanie. Praha : C. H. Beck, 2007, s. 490.

4 Dôvodová správa k návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa autorský zákon; dostupné na www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=3853 (23. 2. 2012)

5 <http://vojcik.sk/legal-news/1158-pripravovana-novela-autorskeho-zakona-prinasa-nepisomnu-formu-licencej-zmluvy.html> (23. 2. 2012)

Aktuálne z autorského práva

Málokedy sa stane, že autorské právo predstavuje hlavnú tému slovenského mediálneho spravodajstva.¹ V priebehu ostatných týždňov sa tak stalo dokonca niekoľkokrát. Najprv to boli správy týkajúce sa návrhu **novely autorského zákona**,² ktorý by mal umožniť zavedenie verejných licencií ako Creative Commons alebo licencií pre slobodný softvér (GNU GPL, Linux, Mozilla Firefox, Wordpress a ďalšie). Zároveň by mal zliberalizovať autorské zmluvné právo, pre ktoré (ako súčasť súkromného práva) je typická neformálnosť.³ Po tom, ako bol v decembri minulého roka dlhoočakávaný návrh vypustený z programu schôdze Národnej rady Slovenskej republiky, sa v médiách objavilo množstvo ohlasov zo zahraničia na čele s významnou organizáciou **Free Software Foundation Europe**, ktorá vyzývala na novelizáciu autorského zákona na Slovensku a umožnenie plnej aplikácie verejných licencií a otvorených štandardov.⁴ Aktuálne sa síce o novele hlasovalo, ale nebola schválená,⁵ a to aj napriek výraznej podpore a hlasom zo strany odbornej i laickej verejnosti.

Slovenské médiá si vytvorili dostatočný priestor aj na informovanie o udalosti, ktorá sa ich priamo týka. Išlo o sporné a prekvapujúce rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave vo veci ECOPRESS vs. STORIN,⁶ ktorý potvrdil závery súdu nižšieho stupňa, že **novinové články nie sú autorskými dielami**.

Tradične sa v autorskoprávnej teórii rozlišujú v oblasti žurnalistiky denné správy a novinové články. Denné správy sú vylúčené z autorskoprávnej ochrany v zmysle Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel (rovnako i v zmysle ustanovenia § 7 ods. 3 písm. b) autorského zákona). V minulosti sa na národnej úrovni v tejto súvislosti diskutovalo najmä o (ne)možnosti aplikovať tzv. spravodajskú licenciu (§ 33 autorského zákona) na výkon monitoringu dennej tlače⁷ z pohľadu smernice o harmonizácii autorského práva v informačnej spoločnosti⁸ a výkladu trojkrokového testu.⁹

Navyše je potrebné pripomenúť i rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci *Infopaq I C-5/08*, ktorý sa rovnako zaoberal problematikou výkonu monitoringu dennej tlače z hľadiska autorského práva.¹⁰ Súdny dvor v tomto prípade dokonca uviedol, že aj 11 slov (v danom prípade z novinového článku) môže byť autorskoprávne chránených, pokiaľ sú výsledkom vlastnej tvorivej duševnej činnosti autora. **Slovenské rozhodnutie je tak v rozpore nielen s národným právom, ale aj s európskym právom a nekorešponduje ani so závermi Súdneho dvora EÚ.**

V oblasti európskeho autorského práva treba dať do pozornosti najmä návrh na začatie konania o predbežnej otázke vo veci *C-607/11 ITV Broadcasting*,¹¹ ktorý bol podaný koncom minulého roka. Žalobkyne v tomto prípade poskytujú **televízne vysielanie**, na ktoré majú (v zmysle ich národnej

úpravy) autorské právo vrátane programov a jednotlivých položiek vysielania, pričom do vysielania je zaradená aj reklama. Uvedené vysielanie môžu v Spojenom kráľovstve legálne prijímať všetci držiteľia televíznej licencie. Žalovaná spoločnosť TVC zachytáva signál a sprístupňuje ho rovnakej skupine používateľov cez internet, keďže prevádzkuje **službu živého internetového streamingu**. Jednotlivým používateľom prenáša pôvodné vysielanie vrátane pôvodnej reklamy doplnenej o vlastnú reklamu s cieľom dosiahnuť zisk.

V spore ide o pomerne komplikovanú oblasť vysielania a jej technickú stránku a je zameraný na sekundárnu exploatáciu chráneného obsahu pri službách na požiadanie. Právnym základom daného sporu je ustanovenie čl. 11*bis* Bernského dohovoru o ochrane literárnych a umeleckých diel a čl. 3 ods. 1 smernice o harmonizácii autorského práva v informačnej spoločnosti, ktorá upravuje výlučné právo udeliť súhlas alebo zakázať na akýkoľvek verejný prenos diel, či po drôte, alebo bezdrôtovými prostriedkami. Otázka je, či dochádza k porušeniu autorských práv, keď subjekt odlišný od pôvodného vysielateľa poskytuje službu, v rámci ktorej sa jednotliví predplatelia v určenej oblasti príjmu vysielania, ktorí by mohli legálne prijímať vo svojich domácnostiach vysielanie pomocou televízneho prijímača, môžu prihlásiť na server tretej strany a prijímať obsah vysielania prostredníctvom priebežného prenosu údajov cez internet.

1 K hlavným témam ACTA (*Anti-Counterfeiting Trade Agreement*) a Megaupload pozri bližšie v tomto čísle Duševného vlastníctva rubriku Zaujalo nás; s. 45.
2 Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej **autorský zákon**).

3 *Bližšie* v tomto čísle Duševného vlastníctva Lattová, S.: Potreba novelizácie autorského zákona na Slovensku; s. 15.

4 <https://fsfe.org/news/2012/news-20120110-01.sk.html> (10. 2. 2011)

5 <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=schodne%2Fhlasovanie%2Fhlasklub&ID=29931> (10. 2. 2011)

6 Rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 11Co 51/2010-447 z 27. 9. 2011.

7 ADAMOŤ, Z.: Denné správy a novinové články z pohľadu autorského práva na Slovensku. In *Duševné vlastníctvo*, 2007, roč. XI, č. 1, s. 27.

8 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. 5. 2001 o harmonizácii niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti.

9 Ustanovenie § 38 autorského zákona.

10 C-5/08 *Infopaq International A/S vs. Danske Dangblades Forening* zo 16. 7. 2009.

11 Návrh na začatie konania o predbežnej otázke C-607/11 *ITV Broadcasting Ltd a i. vs. TV Catch Up Ltd* z 28. 11. 2011.

Žalobkyne s odkazom aj na bod 40 rozsudku *Rafael Hoteles*¹² tvrdia, že pri sprostredkovaní vysielania subjektom odlišným od pôvodného prevádzkovateľa vysielania ide vždy o verejný prenos v zmysle článku 3 ods. 1 smernice. Žalovaná spoločnosť TVC namieta, že jej činnosť nepredstavuje verejný prenos. S odkazom na bod 42 rozsudku *Rafael Hoteles* uvádza, že samotné poskytnutie technických prostriedkov na zabezpečenie alebo zlepšenie príjmu signálu, ktorý môžu v zásade ľudia prijímať inými prostriedkami, nepredstavuje verejný prenos.

Vnútroštátny súd dospel k záveru, že existuje rozdiel medzi verejným prenosom na jednej strane a na druhej strane úkonom, ktorý predstavuje iba technický prostriedok smerujúci k zabezpečeniu príjmu pôvodného programu. Na základe dostupných informácií sa javí spor v neprospech žalovanej spoločnosti, ktorá sa zrejme dopúšťa porušovania autorských práv. Na záver Súdneho dvora EÚ je však potrebné ešte počkať.

Zo zahraničia nás zaujalo aj nedávne rozhodnutie Patentového okresného súdu pre Anglicko a Wales týkajúce sa **počítačom upravenej fotografie červeného poschodového autobusu na Westminster Bridge v Londýne a porušenia autorských práv**.¹³ Rozhodnutie je potrebné vnímať i v kontexte aktuálneho rozhodnutia vo veci *Painer C-145/10* týkajúceho sa právnej ochrany fotografií ako výsledku tvorivej duševnej činnosti autora.¹⁴

V predmetnom rozhodnutí súd konštatoval, že fotografia červeného autobusu na čiernobielym pozadí Big Benu a Parlamentu je chránená autorským právom, a preto podobná fotografia s týmto námetom tieto práva porušuje. Britský výrobca suvenírov Temple Island Collection Ltd. tak vyhral súdny spor proti spoločnosti New England Teas, ktorú obvinil z porušenia autorských práv za to, že na svojich baleniach použila fotografiu tradičného londýnskeho autobusu podobnú tej, ktorú v roku 2005 vytvoril a následne počítačovo upravil aj žalobca.

V zmysle rozhodnutia je kompozícia dotknutá uhlom záberu, zorným polom a počítacovými úpravami (napríklad odstránenie oblohy a nahradenia bielou farbou). Hoci sa obrázky nepochybne odlišujú, kompozícia, typ autobusu, smer jazdy, neprítomnosť premávky a ďalšie prvky boli identické. Spoločne kompozícia a prvky vizuálneho kontrastu boli považované za podstatnú časť fotografie, ktoré boli skopírované do druhej fotografie. Aj keď fotografie neboli skopírované ako celky a vykazujú podstatné znaky, ktoré ich odlišujú, súd konštatoval

porušenie autorského práva. Rozhodnutie tak vyvolalo viaceré obavy z toho, či vytvorením fotografie, ktorá bude podobná inej fotografii, nedôjde teraz k ďalším sporom týkajúcim sa porušenia autorského práva.

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
Ústav práva duševného vlastníctva
Právnická fakulta
Trnavskej univerzity v Trnave

Foto: www.bailii.org/ew/cases/EWPCC/2012/1.html

Foto: www.bailii.org/ew/cases/EWPCC/2012/1.html

12 Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-306/05 Sociedad General des Autores y Editores de España (SGAE) vs. Rafael Hoteles SA zo 7. 12. 2006.

13 Rozhodnutie Patentového okresného súdu pre Anglicko a Wales z 28. 11. 2011, www.bailii.org/ew/cases/EWPCC/2012/1.html

14 Rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-145/10 Eva-Maria Painer vs. Standard Verlags GmbH a i. z 1.12.2011. Bližšie tiež v tomto čísle Duševného vlastníctva v rubrike Zo súdneho dvora Európskej únie, s. 51. K pojmovým znakom fotografického diela pozri tiež Husovec, M.: K európskemu „prepísovaniu“ pojmových znakov autorského diela. In: *Duševné vlastníctvo*, 2011, roč. XV, č. 4, s. 24.

Netradičné ochranné známky v Európskej únii – 3. časť

JUDr. Jozef BRÁZDIL*

Úvod

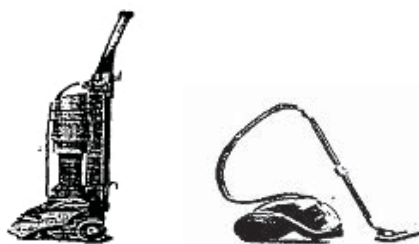
Aj tvar tovaru alebo jeho obalu môže plniť funkciu ochrannej známky. Tieto **trojrozmerné označenia** sú výslovne spomenuté v demonštratívnom výpočte označení obsiahnutom v definícii ochrannej známky čl. 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známok (ďalej smernica), transponovanom do § 2 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach (ďalej ZOZ) a v čl. 4 nariadenia Rady 207/2009/ES o ochrannej známke Spoločenstva (ďalej nariadenie).

1. Grafické znázornenie trojrozmerných označení

Z povahy trojrozmerného označenia vyplýva, že nemôže byť zrakom vnímané zo všetkých strán súčasne. Prihláška trojrozmerného označenia preto musí jednoznačne **zobrazovať charakteristické rysy konkrétneho tvaru**, podľa potreby zobrazeného z viacerých uhlov pohľadu.

Grafické znázornenie trojrozmerného označenia posudzoval Súdny dvor (ďalej ESD) v rozsudku z 25. januára 2007 vo veci **C-321/03 Dyson Ltd vs. Registrar of Trade Marks**. Spoločnosť Dyson vyrábala vysávač, v ktorom sa nečistoty usádzali v priesvitnej plastovej schránke zabudovanej v prístroji. Podala prihlášku na zápis dvoch ochranných známok slovné opísaných: „*ochranná známka je tvorená z priesvitného zberného zhromažďiska alebo priehradky tvoriacej súčasť vonkajšieho povrchu vysávača, ako je zná-*

zornené na obrázku“. Každý z opisov mal ako prílohu znázornený jeden z dvoch modelov vysávača bez vrečka.

ESD usúdil, že **predmetom prihlášky nemôžu byť všeobecným a abstraktným spôsobom vyjadrené všetky predstaviteľné tvary** takejto zbernej schránky. Majiteľ ochrannej známky tvorenej takýmto neurčitým predmetom by získal nenáležité konkurenčnú výhodu, ktorá by mu dala právo zabrániť konkurentom ponúkať vysávače s akýmkoľvek druhom priesvitnej zbernej schránky na ich vonkajšom povrchu, bez ohľadu na jej tvar.

2. Osobitné absolútne zápisné výluky týkajúce sa trojrozmerných označení

Článok 3 ods. 1 písm. e) smernice transponovaný do § 5 ods. 1 písm. e) ZOZ a analogicky čl. 7 ods. 1 písm. e) nariadenia definujú tri označenia, ktoré nemožno zapísať ako ochrannú známku. Ide o tvar vyplývajúci z povahy samotného tovaru, tvar tovaru nevyhnutný na dosiahnutie technického výsledku a tvar dodávajúci tovaru podstatnú hodnotu.

Osobitné absolútne zápisné výluky tvoria predbežnú prekážku a musia byť preskúmané ešte pred posudzovaním rozlišovacej spôsobilosti prihlasovaných označení.¹ V prípade, ak sa naplní niektorý z dôvodov zápisnej výluky, zápis musí byť zamietnutý, resp. vyhlásený za neplatný, a to bez ohľadu na rozlišovaciu spôsobilosť posudzovaného označenia. Takéto výluky nemožno prekonať ani získaním rozlišovacej spôsobilosti používaním.²

V prípade, ak je táto predbežná prekážka prekonaná, je ešte potrebné posúdiť, či označenie nemusí byť zamietnuté na základe jednej alebo viacerých zápisných výluk uvedených v čl. 3 ods. 1 písm. b) až d) smernice, resp. čl. 7 ods. 1 písm. b) až d) nariadenia, či § 5 ods. 1 písm. b) až d) ZOZ, pretože každý z dôvodov zápisnej nespôsobilosti uvedených v tomto ustanovení je nezávislý od ostatných a vyžaduje samostatné preskúmanie.

2.1 Aplikácia osobitných absolútnych zápisných výluk na obaly

Výkladovú otázku, či v prípade trojrozmerného označenia tvoreného obalom tovaru bežne obchodovaného v obaloch má byť obal tovaru na účely čl. 3 ods. 1 písm. e) smernice považovaný za rovnocenný tvaru výrobku, analyzoval ESD v rozsudku z 12. februára 2003 vo veci **C-218/01 Henkel KGaA vs. Deutsches Patent- und Markenamt**.

ESD rozdelil tovary na tovary s vlastným tvarom vyplývajúcim z povahy samotného výrobku, ktorým nie je nutné dodať tvar, aby mohli byť ponúkané v obchode. V takýchto prípadoch nie je žiadny dostatočne

* Externý doktorand Katedry občianskeho práva Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach

1 Bod 36 rozsudku ESD C-218/01 Henkel vs. Deutsches Patent- und Markenamt, bod 76 rozsudku ESD C-299/99 Philips vs. Remington.

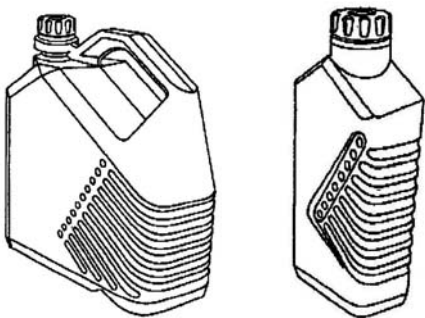
2 Bod 75 rozsudku ESD C-299/99 Philips vs. Remington, bod 28 rozsudku ESD C-371/06 Benetton Group vs. G-Star International.

blízky vzťah medzi obalom a tovarom a obal nemôže byť považovaný za tvar tovaru. Na druhej strane, existujú tovary bez vlastného tvaru, ktoré sa musia v obchode ponúkať zabalené. Zvolený tvar obalu dáva takému výrobku konkrétny tvar a označenie tvorené obalom musí byť považované za tvar výrobku. ESD ako príklad uviedol tvar vyrábaný vo forme granúl, prášku alebo kvapaliny. **Na tvar obalu sa teda vzťahujú osobitné absolútne zápisné výluky týkajúce sa tvaru tovaru, len ak zabalený tovar nemá svoj vlastný tvar.**

2.2 Tvar vyplývajúci z povahy samotného tovaru

Dôvodom zápisnej výluky tvarov vyplývajúcich výlučne z povahy samotného tovaru je predísť obmedzeniu využívania bežných tvarov nevyhnutných na výrobu alebo obchodovanie výrobkov. Označenie tvorené výlučne tvarom výrobku vyplývajúcim len z jeho povahy a bez zvláštnych úprav spravidla nemá žiadnu rozlišovaciu spôsobilosť. Ak by takýto tvar získal rozlišovaciu spôsobilosť používaním, mohla by jeho známkovoprávna ochrana vytvoriť monopol na samotný výrobok.

Príkladom použitia zápisnej výluky sú rozhodnutia druhého odvolacieho senátu Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (ďalej OHIM) zo 14. decembra 1998 vo veciach R 55/1998-2 a R 60/1998-2. Spoločnosť **The British Petroleum Company p.l.c.** požiadala o zápis dvoch ochranných známkov Spoločenstva (CTM) tvorených tvarom nádoby na motorový olej.

Podľa názoru odvolacieho senátu OHIM-u zápis označenia pozostávajúceho z tvarov vecí bežnej dennej potreby, ako sú fľaše a nádoby na tekutiny, vyžaduje veľmi vysokú mieru rozlišovacej spôsobilosti. Senát prihlasované označenie zhodnotil len ako nepatrne štylizované, bez výrazných grafických zvláštností alebo doplnkov, predstavi-

júce typické úžitkové vlastnosti nádoby na olej s kruhmi a tvarovanými ryhami umožňujúcimi bezpečnú manipuláciu, s hrdlom a naskrutkovaným uzáverom. V prípade, **ak označenie nevykazuje žiadne prvky, okrem technických alebo funkčných vlastností výrobku, potom nemá schopnosť identifikovať výrobok** ako pochádzajúci od konkrétneho pôvodcu.

2.3 Tvar tovaru, ktorý je nevyhnutný na dosiahnutie technického výsledku

Otázkou, či je možné obísť tento dôvod zápisnej výluky preukázaním existencie iných tvarov umožňujúcich dosiahnutie toho istého technického výsledku, sa zaoberal ESD v rozsudku z 18. júna 2002 vo veci **C-299/99 Koninklijke Philips Electronics NV vs. Remington Consumer Products Ltd.** Spoločnosť Philips vyvinula typ holiaceho strojčeka s tromi rotujúcimi hlavami a nechala si zapísať ochrannú známku pozostávajúcu z grafického znázornenia tvaru vrchnej časti takéhoto holiaceho strojčeka skladajúcej sa z troch okrúhlych rotujúcich hláv tvoriacich rovnoramenný trojuholník. Prejudiciálne otázky vyplynuli zo sporu medzi spoločnosťami Philips a Remington v súvislosti so žalobou pre porušenie práv z tejto ochrannej známky.

Princíp osobitných absolútnych zápisných výluk spočíva podľa ESD v snahe zabrániť tomu, aby ochrana vyplývajúca z právnej úpravy ochranných známkov **neviedla k monopolnému postaveniu majiteľa ochrannej známky v súvislosti s technickými riešeniami alebo úžitkovými vlastnosťami** výrobku, ktoré môže spotrebiteľ vyhľadávať aj pri výrobkoch konkurenčných podnikov. Cieľom je zabrániť rozšíreniu známkovoprávnej ochrany na iné označenia ako tie, ktoré sú spôsobilé odlíšiť výrobok alebo službu jedného podniku od výrobkov a služieb jeho konkurentov. Verejný záujem vyžaduje, aby tvar, ktorého základné vlastnosti súvisia s technickou funkciou, mohol byť voľne dostupný

všetkým. Ak základné funkčné vlastnosti tvaru výrobku vyplývajú len z technického výsledku, **zápis označenia tvoreného takýmto tvarom je vylúčený aj vtedy, keď sa príslušný technický výsledok dá dosiahnuť iným tvarom.**

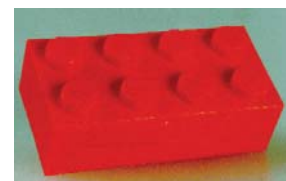
Z rozsudku Súdu prvého stupňa (ďalej SPS) zo 6. marca 2003 vo veci **T-128/01 Daimler Chrysler Corporation vs. OHIM** vyplýva, že existencia alternatívnych tvarov nie je úplne irelevantná. Žaloba bola podaná proti rozhodnutiu druhého odvolacieho senátu OHIM-u, ktorý čiastočne zamietol prihlášku označenia tvoreného tvarom masky chladiča z dôvodu nedostatku rozlišovacej spôsobilosti.

SPS dospel k záveru, že masky chladiča už nemajú len technickú funkciu, ale stali sa neoddeliteľnou súčasťou vzhľadu vozidla a prostriedkom na rozlíšenie existujúcich modelov automobilov pochádzajúcich od rôznych výrobcov. Jednou z funkcií masiek chladiča je teda vizuálne identifikovať model alebo všetky vozidlá rovnakého výrobcu. Tento záver nemožno vyvrátiť ani ďalšími technickými funkciami ako napríklad vetranie motora.

Skutočnosť, že označenie slúži nazarať na viaceré účely, nemá vplyv na jeho rozlišovaciu spôsobilosť v prípade, ak rozlišovacia funkcia preváži ďalšie funkcie. Ak je teda možné preukázať existenciu množstva alternatívnych tvarov neovplyvnených technickým hľadiskom umožňujúcich dosiahnuť rovnaký technický výsledok, môže táto okolnosť slúžiť ako dôkaz, že zvolený tvar nie je nevyhnutný na dosiahnutie technického výsledku.

Aplikačné kritériá na posúdenie, či je tvar nevyhnutný na dosiahnutie technického výsledku, rozviedol Súdny dvor Európskej únie (ďalej SDEÚ) v rozsudku zo 14. septembra 2010 vo veci **C-48/09 P Lego Juris A/S vs. OHIM.** Spoločnosť **Lego Juris** mala zapísanú ako trojrozmernú CTM kocku stavebnice s dvoma radmi výstupkov na vrchnej časti.

Na návrh spoločnosti Ritvik Holdings Inc., ktorej právnym nástupcom sa stal Mega Brands Inc., vymazové oddelenie OHIM-u vyhlásilo predmetnú ochrannú známku za neplatnú z dôvodu, že je tvorená výlučne tvarom nevyhnutným na dosiahnutie technického výsledku.

SDEÚ v rozsudku uviedol, že zákaz zápisu ochrannej známky tvorenej výlučne tvarom výrobku nevyhnutným na dosiahnutie technického výsledku na jednej strane zabezpečuje, že **podniky nemôžu využívať právo ochranných známok na časovo neobmedzené udržanie výlučných práv na technické riešenia**. Ak je tvar výrobku iba prejavom technického riešenia, ktoré si výrobca patentoval, ochrana takéhoto tvaru ako ochrannej známky by po skončení platnosti patenty trvalo znížila možnosť ostatných podnikov používať predmetné technické riešenie. V systéme práva duševného vlastníctva EÚ je možné chrániť technické riešenia len počas obmedzeného časového obdobia a po skončení ochrany ich možno voľne používať.

Na druhej strane je zápisná výlučka obmedzená len na označenia pozostávajúce „výlučne“ z tvaru výrobku, ktorý je „nevyhnutný“ na dosiahnutie technického výsledku a zabezpečuje, aby bol zamietnutý zápis **len tých tvarov, ktoré predstavujú výlučne technické riešenie a ktorých zápis ako ochrannej známky by skutočne bránil používaniu takéhoto technického riešenia inými podnikmi**.

Označenie je tvorené „výlučne“ tvarom nevyhnutným na dosiahnutie technického výsledku, ak **všetky podstatné vlastnosti predmetného tvaru zodpovedajú technickej funkcii**. Výraz „podstatné vlastnosti“ SDEÚ chápe ako **najdôležitejšie prvky označenia**. **Identifikovať podstatné vlastnosti treba** v jednotlivých prípadoch samostatne. Neexistuje systematické poradie medzi jednotlivými druhmi prvkov, ktoré môže označenie obsahovať.³ Skúmanie podstatných vlastností označenia možno založiť priamo na celkovom dojme, ktorý označenie vyvoláva, alebo najskôr postupne preskúmať jednotlivé prvky, ktoré označenie tvoria.⁴ Identifikácia podstatných vlastností trojrozmerného označenia teda môže byť vykonaná jednoduchou vizuálnou ana-

lyzou označenia alebo sa môže zakladať na dôkladnom preskúmaní, v rámci ktorého sú zohľadnené napríklad prieskumy a odborné posudky, prípadne aj údaje o predtým priznaných právach duševného vlastníctva vzťahujúcich sa na príslušný výrobok.

Existencia nepodstatných vlastností bez technickej funkcie je irelevantná.⁵ Zápis prihlasovaného označenia nemôže byť zamietnutý, **ak tvar výrobku obsahuje významnejší nefunkčný prvok**, akým môže byť okrasný či fantazijný prvok, ktorý má v danom tvare dôležitú úlohu. V tomto prípade majú konkurenčné podniky prístup k alternatívnym tvarom s rovnakou funkciou. Technické riešenie môžu použiť v tvaroch výrobkov, ktoré nemajú taký istý nefunkčný prvok, ako je obsiahnutý v tvare výrobku majiteľa ochrannej známky.

Zápis tvaru výrobku ako ochrannej známky možno zamietnuť len v prípade, ak je **„nevyhnutný“ na dosiahnutie zamýšľaného technického výsledku**. Uplatneniu zápisnej výlučky nebráni ani okolnosť, že existujú alternatívne tvary s odlišnými rozmermi či dizajnom umožňujúce dosiahnuť ten istý technický výsledok. To platí predovšetkým v prípadoch, ak technické riešenie obsiahnuté v tvare posudzovaného výrobku je riešením technicky uprednostňovaným pre danú kategóriu výrobkov. Ak by bolo takéto trojrozmerné označenie zapísané ako ochranná známka, pre konkurentov majiteľa ochrannej známky by bolo ťažké uvádzať na trh tvary výrobkov, ktoré by mohli byť skutočnými alternatívami, t. j. neboli by podobné, napriek tomu by však boli pre spotrebiteľa z funkčného hľadiska zaujímavé.

2.4 Tvar, ktorý dodáva tovaru podstatnú hodnotu

Tvar dodáva výrobku hodnotu zvýšením jeho príťažlivosti. Ak je príťažlivosť pre spotrebiteľa dostatočná, tvar nie je možné chrániť ako ochrannú známku. Zápisná výlučka sa použije, ak je marketingová hodnota výrobku vo významnej miere určovaná samotným jeho tvarom a nie inými faktormi.⁶

Príkladom je rozsudok Všeobecného súdu (ďalej VS) zo 6. októbra 2011 vo veci **T-508/08 Bang & Olufsen A/S vs. OHIM**.

Prvý odvolací senát OHIM-u zamietol spoločnosti Bang & Olufsen prihlášku trojrozmerného označenia tvoreného tvarom reproductora z dôvodu, že pozostáva výlučne z tvaru, ktorý dodáva tovaru podstatnú hodnotu.

VS dospel k záveru, že základ tejto zápisnej výlučky má rovnakú povahu ako v prípade označení tvorených tvarom nevyhnutným na dosiahnutie technického výsledku. Cieľom zákazu zápisu len funkčných tvarov alebo tvarov, ktoré dávajú podstatnú hodnotu tovaru, je **vyhnúť sa tomu, aby výlučné a trvalé právo, ktoré priznáva ochranná známka, mohlo slúžiť na vytvorenie monopolu a udržanie iných časovo obmedzených práv duševného vlastníctva**.

Prihlasovaný tvar podľa VS predstavuje osobitý dizajn, ktorý je podstatným prvkom stratégie tvorby značky, zvyšuje atraktivnosť predmetného výrobku, a teda zvyšuje jeho hodnotu. Z výňatkov z internetových stránok distribútorov, dražieb alebo príležitostného predaja použitých výrobkov vyvodil VS záver, že **estetické hľadisko tvaru** je zdôraznené na prvom mieste, prihlasovaný tvar sa považuje za druh jednoduchej „sochy“, štíhlejšie a nadčasovej na reprodukciu hudby, čo **predstavuje podstatný prvok podpory predaja výrobku**.

3 Bod 55 rozsudku ESD C-488/06 P L & D vs. OHIM.

4 Analogicky bod 45 rozsudku ESD C-468/01 P až C-472/01 Procter & Gamble vs. OHIM, bod 23 rozsudku ESD C-286/04 P Eurocermex vs. OHIM.

5 V súlade s bodom 79 rozsudku ESD C-299/99 Philips vs. Remington.

6 JEHORAM, T. C., NISPEN, C., van, HUYDECOPER, T.: European Trademark Law, Community Trademark Law and Harmonized Trade Mark Law. Alphen aan den Rijn: Kluwer Law International, 2010, kap. 5.5.8.2.

3. Rozlišovacia spôsobilosť trojrozmerných označení

V súlade s čl. 3 ods. 1 písm. b) smernice transponovaným do 5 ods. 1 písm. b) ZOZ a analogicky s čl. 7 ods. 1 písm. d) nariadenia označenia bez rozlišovacej spôsobilosti nemôžu byť zapísané ako ochranné známky a ak sú zapísané, zápis má byť vyhlásený za neplatný.

Rozlišovaciu spôsobilosť označení tvorených tvarom výrobku posudzoval ESD v rozsudkoch z 29. apríla 2004 v spojených veciach **C-456/01 P a C-457/01 P Henkel KGaA vs. OHIM** a v spojených veciach **C-468/01 P až C-472/01 P Procter & Gamble Company vs. OHIM**. Obe spoločnosti požiadali OHIM o zápis trojrozmerných označení tvorených tvarom tabliet do práčky alebo umývačky, ktoré boli zamietnuté z dôvodu nedostatku rozlišovacej spôsobilosti.

Rozlišovacia spôsobilosť prihlasovaného označenia sa podľa ESD musí posúdiť na jednej strane **vo vzťahu k tovarom alebo službám, pre ktoré sa zápis požaduje**, a na druhej strane **vo vzťahu k vnímaniu príslušnou skupinou verejnosti, tvorenej priemerným spotrebiteľom predmetných tovarov alebo služieb, primerane informovaným a primerane pozorným a obozretným**.⁷

Priemerný spotrebiteľ vníma obvykle ochrannú známku ako celok a neskúma jej rozličné detaily. Na účel posúdenia rozlišo-

vacej spôsobilosti je preto potrebné **zohľadniť celkový dojem, ktorý označenie vytvára**.⁸

Kritériá posúdenia rozlišovacej spôsobilosti označenia tvoreného tvarom výrobku sa nelíšia od kritérií pre iné druhy označení.⁹ Pri uplatnení týchto kritérií však vnímanie príslušnej skupiny verejnosti nie je nevyhnutne rovnaké v prípade trojrozmernej ochrannej známky tvorenej tvarom samotného výrobku ako v prípade slovnej alebo obrazovej ochrannej známky. Priemerní **spotrebiteľia** totiž pri neexistencii akéhokoľvek grafického alebo slovného prvku **nemajú vo zvyku usudzovať o pôvode tovarov na základe ich tvaru alebo tvaru ich balenia** a preto **môže byť náročnejšie preukázať rozlišovaciu spôsobilosť** trojrozmerného označenia ako slovného alebo obrazového označenia.¹⁰

Čím viac sa tvar približuje najpravdepodobnejšiemu tvaru predmetného výrobku, tým je pravdepodobnejšie, že predmetný tvar nemá rozlišovaciu spôsobilosť. Iba **označenie výrazne odlišné od normy alebo zvykov odvetvia, a tým spôsobilé plniť svoju základnú funkciu označenia pôvodu**, nie je pozbavené rozlišovacej spôsobilosti.

Tablety do práčok a umývačiek zhodnotil ESD ako bežne používané a úroveň pozornosti, ktorú spotrebiteľ venuje ich tvaru, preto nie je vysoká. Zaoblené hrany tabliet sú vnímané skôr ako praktický prvok a spotrebiteľia sú zvyknutí na rôzne farebné znaky a bodky v tabletách. Ani zmena základných geometrických tvarov alebo prídanie inej farebnej vrstvy alebo bodiek by nebola dostatočne charakteristickým znakom na určenie pôvodu výrobku, ale iba ďalším jeho bežným variantom.

Ani okolnosť, že výrobky majú kvalitný dizajn, nevyhnutne neznamená, že označenie tvorené trojrozmerným tvarom výrobku umožňuje rozlíšiť výrobok od výrobkov iných podnikov. V rozsudku zo 7. októbra 2004 vo veci **C-136/02 P Mag Instrument Inc vs. OHIM** ESD posudzoval zamietnutie prihlášky na zápis CTM piatich trojrozmerných označení tvorených dizajnom vreckových bateriek z dôvodu nedostatku rozlišovacej spôsobilosti.

V konaní spoločnosť **Mag Instrument** odvodzovala rozlišovaciu spôsobilosť prihlasovaných tvarov z množstva odkazov na

tieto vreckové baterky v publikáciách, ich výskytu v zbierkach múzeí a získania medzinárodných cien. Prihlasovateľ uvádzal, že spôsobilosť sporných označení označovať pôvod tovaru preukazuje skutočnosť, že mu spotrebiteľia zasielali napodobeniny originálnych modelov na opravu a výrobcovia týchto napodobení často robili reklamu svojim výrobkom pomocou originálneho dizajnu vreckových bateriek Mag Lite.

ESD pri posúdení rozlišovacej spôsobilosti tvaru vreckových bateriek poukázal na skutočnosť, že všetky prihlasované označenia zodpovedajú obvyklým tvarom používaným inými výrobcami a neumožňujú výrobok individualizovať ani ho spájať s určitým obchodným pôvodom. **Okolnosť, že tvar je „variantom“ obvyklého tvaru tohto typu výrobku, nepostačuje na preukázanie rozlišovacej spôsobilosti označenia**. Je potrebné vždy overiť, či označenie umožňuje priemernému spotrebiteľovi predmetného tovaru, primerane informovanému a primerane pozornému a **obozretnému, rozlíšiť predmetný tovar od tovarov iných podnikov bez analýzy a bez preukázania zvláštnej pozornosti**.

Vymedzením relevantného odvetvia na porovnanie jedinečnosti prihlasovaného tvaru sa ESD zaoberal v rozsudku z 12. januára 2006 vo veci **C-173/04 P Deutsche SiSi-Werke GmbH & Co. Betriebs KG vs. OHIM**, a to v súvislosti so zamietnutím

⁷ Bod 41 rozsudku ESD C-53/01 až C-55/01 Linde, Winward Industries, Rado Uhren, bod 34 rozsudku ESD C-363/99 Koninklijke KPN Nederland vs. Benelux-Merkenbureau, bod 25 rozsudku ESD C-173/04 Sisi-Werke vs. OHIM.

⁸ Vo vzťahu k slovnej ochrannej známke bod 24 rozsudku ESD C 104/00 DKV vs. OHIM.

⁹ Bod 48 rozsudku ESD C 299/99 Philips vs. Remington.

¹⁰ Bod 48 rozsudku ESD C-53/01 až C-55/01 Linde, bod 52 rozsudku ESD C-218/01 Henkel vs. Deutsches Patent- und Markenamt, Bod 30 rozsudku ESD C-136/02 Mag Instrument vs. OHIM, bod 28 rozsudku ESD C-173/04 SiSi-Werke vs. OHIM, bod 27 rozsudku ESD C-25/05 August Storck vs. OHIM.

zápisu CTM požadovaného pre osem trojrozmerných označení tvorených stojacími vreckami na nápoje pre ovocné nápoje a ovocné šťavy.

ESD v rozsudku pripomenul, že rozlišovacia spôsobilosť nechýba jedine ochrannej známke, ktorá sa výrazným spôsobom odlišuje od normy alebo zvykov odvetvia, a tým je spôsobilá plniť svoju základnú funkciu označenia pôvodu.¹¹ Porovnanie však nie je možné systematicky obmedzovať len na odvetvie tovarov, pre ktoré sa zápis žiada. **Nemôže byť vylúčené, že spotrebiteľia daného tovaru môžu byť ovplyvnení vo svojom vnímaní prihlasovaného označenia podmienkami predaja iných tovarov, ktorých sú tiež spotrebiteľmi.** Podľa povahy predmetných tova-

rov a prihlasovaného označenia môže byť na posúdenie rozlišovacej spôsobilosti potrebné **vziať do úvahy širšie odvetvie.** Pri posudzovaní rozlišovacej spôsobilosti relevantnou normou alebo zvykmi odvetvia môžu byť **norma a zvyky odvetvia tovarov rovnakej povahy a určených rovnakým spotrebiteľom ako tovary, pre ktoré sa požaduje zápis.** Určitý tvar môže byť totiž pre konkrétny výrobok jedinečný, ale je obvyklý pre širšiu kategóriu výrobkov, do ktorej patrí aj výrobok, pre ktorý sa zápis požaduje.

V konkrétnom prípade ESD nechal pri posudzovaní rozlišovacej spôsobilosti do úvahy normy a zvyky v odvetví ovocných nápojov a ovocných štiav, ale normy a zvyky v odvetví tekutých potravín vo všeobecnosti a dospel k záveru, že tento typ balenia sa už vo všeobecnosti používa na tekuté potraviny, a preto nemá dostatočne výraznú neobvyklú povahu, aby mohol slúžiť ako označenie konkrétneho obchodného pôvodu tovaru tejto kategórie.

3.1 Získanie rozlišovacej spôsobilosti používaním

Nedostatok rozlišovacej spôsobilosti môže byť prekonaný získaním rozlišovacej spôsobilosti používaním v zmysle čl. 3 ods. 3 smernice transponovanej do § 5 ods. 2 ZOZ a analogicky podľa čl. 7 ods. 3 nariadenia. Podmienkou je, že záujmové skupiny spotrebiteľov alebo aspoň ich podstatná časť identifikujú výrobok vďaka označeniu ako výrobok pochádzajúci od určitého podniku.¹²

Otázku, či trojrozmerné označenie získalo rozlišovaciu spôsobilosť používaním, posudzoval ESD v rozsudku z 22. júna 2006 vo veci **C-24/05 P August Storck KG vs. OHIM.** Spoločnosť August Storck podala prihlášku CTM tvorenú označením zodpovedajúcim vzhľadu cukríka svetlohnedej farby.

ESD sa stotožnil s argumentáciou SPS, že prihlasované označenie sa výrazne nelíši od normy alebo zvykov v odvetví cukrovinkárstva, a teda nemá rozlišovaciu spôsobilosť v zmysle čl. 7 ods. 1 písm. b) nariadenia.

Na preukázanie, že prihlasované označenie nadobudlo rozlišovaciu spôsobilosť

používaním, prihlasovateľ predložil údaje o obrate a reklamných nákladoch vynaložených na reklamu cukríka „Werther's Original“, vzorky vreciek z plastickej hmoty slúžiacich na balenie cukríkov a tvrdil, že zobrazený tvar cukríka, ktorý sa na nich nachádza, predstavuje pre spotrebiteľa hlavný údaj a poznávacie znamenie. Podľa názoru prihlasovateľa toto používanie preukazovalo, že tvar tvorí predmet reklamy ako ochranná známka tovaru a v tomto zmysle je vnímaný spotrebiteľom.

ESD pripustil, že **označenie môže nadobudnúť rozlišovaciu spôsobilosť aj v prípade, ak sa používa v kombinácii s už zapísanou ochrannou známkou.**¹³ Platí to napríklad, ak prihlasované označenie tvorí tvar výrobku alebo jeho obal a je na ňom systematicky uvádzaná slovná ochranná známka, pod ktorou sa uvádza na trh.

ESD však zdôraznil, že akékoľvek používanie označenia nepredstavuje používanie označenia vo funkcii ochrannej známky a **nie je možné zamieňať trojrozmerné**

11 Bod 39 rozsudku ESD C-456/01 P a C-457/01 P Henkel vs. OHIM, bod 31 rozsudku ESD C-136/02 P Mag Instrument vs. OHIM.

12 Bod 52 rozsudku ESD C-108/97 a C-109/97 Windsurfing Chiemsee.

13 Rozsudok ESD C-353/03 Nestlé vs. Mars UK.

označenie s jeho grafickým dvojrozmerným zobrazením. Záujmové skupiny spotrebiteľov musia identifikovať tovar alebo službu prostredníctvom „používania označenia ako ochrannej známky“. ¹⁴ Výraz „používanie označenia ako ochrannej známky“ sa má chápať ako **používanie označenia s cieľom identifikovať tovar alebo službu pochádzajúcu od určitého podniku.** ¹⁵ Pozornosť priemerného spotrebiteľa je najvyššia, keď pripravuje alebo vykonáva výber medzi rozličnými výrobkami predmetnej kategórie. ¹⁶ Z toho ESD vyvodil záver, že pri určovaní, či označenie nadobudlo rozlišovaciu spôsobilosť používaním, bude osobitne významná skutočnosť, či priemerný spotrebiteľ je alebo nie je **v styku s označením v momente nákupu.** Ak sa pozerá na obal iba s dvojrozmerným vyobrazením prihlasovaného trojrozmerného označenia, možno konštatovať, že nie je v priamom styku s tvarom tovaru, o ktorého zápis ako trojrozmernej ochrannej známky sa žiada.

4. Záver

Ochranná známka môže byť tvorená aj tvarom výrobku alebo jeho obalu za predpokladu, že tento tvar možno graficky znázorniť a je spôsobilý rozlíšiť tovar alebo služby jedného podniku od tovaru alebo služieb iných podnikov. **Grafické znázornenie trojrozmerného tvaru musí umožniť jednoznačnú identifikáciu tvaru výrobku,** ktorého zápis sa požaduje. Nie je prípustné zobrazenie tvaru v niekoľkých konfiguráciách, ktoré by vyjadrovalo všetky mysliteľné tvary takéhoto výrobku.

Vo vzťahu k trojrozmerným označeniam ustanovuje európska legislatíva tri osobitné zápisné výluky. Označenie tvorené tvarom výrobku, prípadne tvarom obalu výrobku bez vlastného tvaru vyplývajúcim z povahy samotného výrobku, tvarom nevyhnutným na dosiahnutie technického výsledku alebo tvarom dodávajúcim tovaru podstatnú hodnotu, nemožno zapísať ako ochrannú známku. Dôvodom takéhoto obmedzenia je snaha predísť súbehu známkovoprávnej ochrany s ochranou poskytovanou autorským právom, právom dizajnov a patentovým právom, **zamedziť kombi-**

nácii viacerých ochranných režimov a vytvoreniu monopolného postavenia majiteľa ochrannej známky v súvislosti s technickými riešeniami alebo úžitkovými vlastnosťami výrobku. Právo ochrannej známky umožňuje vytvoriť monopol, ktorý môže byť teoreticky udržiavaný navždy, zatiaľ čo iné ochranné režimy poskytujú len dočasnú ochranu. Osobitné zápisné výluky nemožno prekonať ani získaním rozlišovacej spôsobilosti používaním.

Podľa judikatúry európskych súdov pri posudzovaní rozlišovacej spôsobilosti trojrozmerných označení v zásade nemajú byť používané iné kritériá ako pri posudzovaní iných označení. Aplikáciu takýchto kritérií však možno označiť za prísnejšiu. Vychádza z predpokladu, že vnímanie relevantnej verejnosti nie je v prípade trojrozmerných označení rovnaké. Priemerní spotrebiteľia nemajú vo zvyku robiť závery o pôvode tovaru na základe jeho tvaru alebo tvaru jeho obalu, a preto môže byť ťažšie preukázať rozlišovaciu spôsobilosť vo vzťahu k trojrozmernému označeniu. ESD zaujal stanovisko, že len trojrozmerné **označenie výrazne vybočujúce z noriem alebo zvyklostí odvetvia** má požadovanú rozlišovaciu spôsobilosť. Okrem toho musí relevantná verejnosť vnímať tvar ako dištinatívne označenie bez vykonania analytického prieskumu a bez vynaloženia osobitnej pozornosti. Napriek tomu je pozoruhodné, že podľa názoru ESD aj kvalitné priemyselné dizajny nemusia mať rozlišovaciu spôsobilosť.

Nedostatok rozlišovacej spôsobilosti trojrozmerných označení môže byť v niektorých prípadoch prekonalý získaním rozlišovacej spôsobilosti ich používaním. Príslušný orgán posudzujúci rozlišovaciu spôsobilosť musí preveriť, či je táto požiadavka splnená na základe konkrétnych informácií, berúc do úvahy vnímanie príslušného druhu výrobkov alebo služieb priemerným spotrebiteľom, ktorý je primerane informovaný, pozorný a obozretný a okolnosť, či cieľová skupina spotrebiteľov identifikuje výrobky ako výrobky pochádzajúce od určitého podniku na základe používania prihlasovaného označenia a či je teda označenie používané ako ochranná známka. Nie každé používanie označenia pritom možno

vziať do úvahy. Nepripúšťa sa napríklad používanie trojrozmerného označenia v dvojrozmernom zobrazení. Verejnosť sa v takom prípade stretáva s dvojrozmerným zobrazením a nie s trojrozmerným tvarom výrobku. Takéto zobrazenie môže spotrebiteľovi upozorniť len na funkciu označenia ako ochrannej známky.

Označenie prihlasované do registra vedeného Úradom priemyselného vlastníctva SR môže byť tvorené aj tvarom výrobku alebo tvarom jeho obalu pod podmienkou, že ho možno graficky znázorniť a je spôsobilé rozlíšiť tovary alebo služby jednej osoby od tovarov alebo služieb inej osoby. Označeniam tvoreným bežnými geometrickými tvarmi alebo ich kombináciami sa nepríznáva rozlišovacia spôsobilosť a ich zápis nie je možný. Za zápisu sú vylúčené aj označenia tvorené tvarom výrobku vyplývajúcim z povahy samotného výrobku, t. j. tvary bez zvláštnych dizajnerských úprav, označenia tvorené tvarom potrebným na dosiahnutie technického výsledku, t. j. tvary, ktoré majú na výrobku určitú technickú funkciu, alebo tvary podmienené technickými vlastnosťami výrobku a označenia tvorené tvarom dodávajúcim výrobku podstatnú hodnotu, t. j. tvary ovplyvňujúce kladné hodnotenie výrobku spotrebiteľom z hľadiska estetiky. Tieto prekážky nie je možné prekonať ani ich dlhodobým používaním v obchodnom styku.

NON-CONVENTIONAL TRADE MARKS IN THE EUROPEAN UNION – PART III BRÁZDIL, J.:

Trade marks consisting of a shape or a shape of packaging of goods. Graphical representation of such signs and assessment of their distinctive character. Absolute grounds for exclusion regarding shape marks. Shapes resulting from the nature of goods; shapes necessary to obtain a technical result; shapes giving a substantial value to goods.

¹⁴ Bod 64 rozsudku C 299/99 Philips vs. Remington, bod 26 rozsudku ESD C 353/03 Nestlévs. Mars UK.

¹⁵ Bod 29 rozsudku ESD C 353/03 Nestlé vs. Mars UK.

¹⁶ Bod 41 rozsudku ESD C 361/04 P Ruiz-Picasso a i. vs. OHIM.

Pracovnoprávne aspekty duševného vlastníctva

Mgr. Magdaléna MIKLOŠOVÁ*

Úvod

V súčasnej ekonomicky a informačne orientovanej spoločnosti sa **čoraz väčší význam pripisuje duševnému vlastníctvu ako dôležitému aktívu**, ktoré prispieva k rentabilite podnikateľských subjektov a nemalou mierou sa podieľa na zvyšovaní ich konkurencieschopnosti. Tieto subjekty vynakladajú značné prostriedky na podporu a podnecovanie tvorivej činnosti, ktorá je základom nielen technologického a inovačného rozvoja, ale aj celkového rozvoja občianskej spoločnosti.

Nato, aby zamestnávateľia mohli naplno využívať a zhodnocovať svoje investície, ktoré vkladajú do vytvárania nových, nie-

kedy až prevratných riešení a výnimočných ideí, potrebujú záruky návratnosti a náležitého zhodnotenia svojich vkladov.

Vzhľadom na význam duševného vlastníctva právny poriadok poskytuje zamestnávateľom potrebné záruky vo forme zavedenia režimu zamestnaneckých diel a zamestnaneckých vynálezov (prípadne aj ostatných predmetov priemyselného vlastníctva). Vďaka zavedeniu týchto inštitútov do právnej úpravy jednotlivých právnych predpisov z oblasti duševného vlastníctva sú zamestnávateľia vo veľkej miere nezávislí pri využívaní a zhodnocovaní výsledkov činnosti svojich zamestnancov, a to tým, že za určitých okolností nadobúdajú oprávnenia, ktoré vo všeobecnosti patria výlučne tvorivým osobám.

1. Vzťah práva duševného vlastníctva a pracovného práva

Ak chceme bližšie skúmať tzv. zamestnanecké režimy predmetov práv duševného vlastníctva, musíme sa najskôr zamerať na vzťah práva duševného vlastníctva a pracovného práva, ktoré sa pri týchto režimoch vzájomne prelínajú.

V súvislosti s problematikou duševného vlastníctva vytváraného v pracovnoprávnom alebo obdobnom právnom vzťahu sú ťažiskovými právnymi predpismi autorský zákon¹ a patentový zákon².

Základným právnym predpisom upravujúcim pracovnoprávne vzťahy je Zákonník práce³, ale ustanovenia upravujúce práva na výsledky tvorivej duševnej činnosti ako na výsledky práce zamestnanca pre zamestnávateľa sa nachádzajú v osobitných zákonoch z oblasti duševného vlastníctva. Osobitná úprava je v tomto smere len rámcová, preto je v praxi bežné, že konkrétnejšie podmienky týkajúce sa nakladania so zamestnaneckými dielami, vynálezmi a ostatnými predmetmi práv duševného vlastníctva sú v mnohých prípadoch upravené v samostatných alebo priamo v pracovných a obdobných zmluvách, prípadne sú predmetom interných predpisov zamestnávateľov.

* Sekcia médií, audiovizie a autorského práva Ministerstva kultúry SR

1 Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.

2 Zákon č. 435/2001 Z. z. o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov.

3 Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.

2. Zamestnanecké dielo

Inštitút zamestnaneckého diela bol do právneho poriadku zavedený s cieľom ochrany a zhodnotenia investícií osôb, ktoré finančne, organizačne, personálne, technicky a iným spôsobom zabezpečili vytvorenie diela. Autorský zákon tak zohľadňuje hospodársku zložku tvorby literárnych umeleckých a vedeckých diel, keď práve hospodárska investícia hrá pri vzniku diela rozhodujúcu úlohu.

Nato, aby zamestnávateľ mohol v plnej miere využívať výsledky práce svojich zamestnancov v prípade, keď takýmto výsledkom je predmet chránený v zmysle autorského práva, je nevyhnutné, aby disponoval vybranými právami na tento predmet. Autorský zákon preto **posilňuje právne postavenie zamestnávateľa obmedzením výlučných práv autora v prospech zamestnávateľa.**

Definícia zamestnaneckého diela je zakotvená v § 5 ods. 22 autorského zákona, v zmysle ktorého „*zamestnaneckým dielom je dielo, ktoré autor vytvoril na splnenie svojich povinností vyplývajúcich mu z pracovnoprávneho vzťahu, služobného vzťahu alebo zo štátnozamestnaneckého vzťahu k zamestnávateľovi alebo z pracovnoprávneho vzťahu medzi družstvom a jeho členom*“. Z uvedenej definície je možné vyvodit' pojmové znaky zamestnaneckého diela, ktorými sú existencia diela, existencia pracovnoprávneho či obdobného vzťahu medzi autorom a zamestnávateľom a vytvorenie diela s cieľom splniť povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu.

V súvislosti s úpravou zamestnaneckého diela autorský zákon nerozlišuje druhy či formy diel. Zamestnaneckým dielom môže byť v zmysle zákonnej definície každé dielo literárne či iné umelecké a vedecké, pokiaľ spĺňa ostatné pojmové znaky diela v zmysle autorského zákona.

Pokiaľ ide o existenciu pracovnoprávneho vzťahu, podmienkou vzniku zamestnaneckého diela je výkon závislej činnosti autora pre zamestnávateľa. „*Za faktory, ktoré spravidla určujú, či sa jedná o tvorbu diela v rámci závislej činnosti treba považovať najmä vlastníctvo materiálu a nástrojov použitých pre tvorbu diela, miesto výkonu tvorivej činnosti, existenciu dispozičného zamestnávateľského oprávnenia ohľadom iných pracovných úloh, daňové následky odmeňovania autora a pod.*“⁴ Vo všeobecnosti teda môže ísť o pracovnoprávny vzťah upravený Zá-

konníkom práce, právny vzťah pri výkone práce vo verejnom záujme podľa zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých zamestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme alebo o štátnozamestnanecký vzťah zamestnanca v štátnej službe na základe zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov znení neskorších predpisov.

Zamestnancovi, ktorý vytvoril dielo na splnenie povinností vyplývajúcich mu z pracovnoprávneho (obdobného) vzťahu, **musí takáto povinnosť vyplývať z náplne práce, t. j. z druhu práce uvedeného v pracovnej zmluve.** Diela, ktoré zamestnanec vytvorí čo aj v priamej súvislosti s výkonom práce (napr. s použitím pracovných prostriedkov patriacich zamestnávateľovi), nie však na splnenie povinností, ktoré mu vyplývajú z náplne práce, nemožno považovať za zamestnanecké diela v zmysle autorského zákona. V takom prípade však nie sú vylúčené prípadné pracovnoprávne či zodpovednostné následky zamestnanca.

3. Podstata režimu zamestnaneckého diela – výkon majetkových práv autora zamestnávateľom

Autorskoprávna úprava zakotvuje neprevoditeľnosť autorských práv, a to tak ich osobnostnej, ako aj majetkovej zložky. Znamená to, že autor tieto práva nemôže previesť na inú osobu ani sa ich nemôže vzdať. S ohľadom na podstatu inštitútu zamestnaneckého diela by však bolo v rozpore s jeho účelom, aby zamestnávateľ, dodržiujúc zákonnú podmienku, mohol nakladať s dielom, ktorého vznik hospodársky umožnil, až po udelení súhlasu od autora. Vzhľadom na to autorský zákon, v prípade splnenia pojmových znakov zamestnaneckého diela, **zveruje výkon majetkových práv autora zamestnávateľovi.** „*V tejto súvislosti môžeme hovoriť o „kvázilicenčnom“ obmedzení výlučných majetkových autorských práv, ktoré sa od tzv. zákonných licencíí (upravených v ustanoveniach § 25 až 37 autorského zákona) líšia najmä tým, že nie sú primárne ustanovené vo verejnom záujme, ale v súkromnom záujme individuálne určených osôb.*“⁵ Dôsledkom takejto právnej úpravy je, že autor „stráca“ právo výkonu majetkových práv na svoje dielo. V zmysle § 50 autorského zákona vykonáva zamestnávateľ majetkové práva autora na zamestnanecké dielo vo svojom mene a na svoj účet, ak nie je dohodnuté inak, z čoho

vyplýva, že ustanovenia autorského zákona ohľadom zamestnaneckého diela sú dispoziatívne, a teda dovoľujú upraviť vzťahy medzi zamestnávateľom a zamestnancom v tomto smere odlišne.

Príkladom odlišnej úpravy vzťahov môže byť uzavretie zmluvy, v ktorej strany dojednávajú odlišné podmienky týkajúce sa výkonu majetkových práv.

Výkonom majetkových práv sa rozumie oprávnenie zamestnávateľa byť nositeľom práv a povinností vyplývajúcich z hospodárskeho využitia diela, t. j. najmä oprávnenie sám dielo používať, udeľovať tretím osobám súhlas na použitie diela licenciou vrátane práva udeliť sublicenciu a postúpiť licenciou a poberať úžitky z výkonu týchto práv.

Výkon majetkových práv netreba zamieňať so scudzením týchto práv. Vzhľadom na neprevoditeľnosť autorských práv nemôže dôjsť k ich scudzeniu, a to ani na základe zmluvy medzi autorom a zamestnávateľom. Keďže zamestnávateľ nenadobúda výlučné majetkové práva autora, autor nie je týchto svojich práv pozbavený. Je len povinný, pokiaľ nie je medzi ním a zamestnávateľom dohodnuté inak, zdržať sa ich výkonu.

Zamestnávateľ však nie je pri výkone majetkových práv autora úplne slobodný. Vyplýva to napr. z podmienenia práva zamestnávateľa postúpiť výkon majetkových práv autora súhlasom autora. Súhlas autora sa nevyžaduje len v prípade, ak k postúpeniu majetkových práv dochádza v rámci predaja podniku alebo jeho časti.

Pokiaľ ide o časové hľadisko poskytnutia súhlasu autora, preferovaný bude zrejme súhlas predchádzajúci, zákonom však nie je vylúčené, aby autor takýto súhlas udelil až dodatočne.

Keďže účelom úpravy zamestnaneckého diela je ochrana hospodárskych záujmov zamestnávateľa, predmetom obmedzenia autora sú jeho majetkové práva viažuce sa na dielo. Osobnostné práva autora zostávajú v zásade nedotknuté. „*Autorský zákon ale zohľadňuje skutočnosť, že aj výkon osobnostných výlučných práv môže mať významné majetkové dopady pre možnosť riadneho hospodárskeho zhodnotenia diela.*“⁶ Autorský zákon preto obmedzuje aj niektoré osobnostné práva autora, a to stanovením vyvrátiteľnej právnej domnienky, v zmysle ktorej, ak zamestnávateľ vykonáva práva na zamestnanecké dielo, platí, že autor udelil súhlas na zverejnenie tohto diela, ako aj na

4 TELEČ, I., TŮMA, P.: Autorský zákon. Komentář. 1. vydání, Praha : C. H. Beck, 2007, s. 559.

5 TELEČ, I., TŮMA, P.: Dielo cit. v pozn. č. 4, s. 556.

6 TELEČ, I., TŮMA, P.: Dielo cit. v pozn. č. 4, s. 556.

to, aby zamestnávateľ uvádzal toto dielo na verejnosti pod svojím menom. Z uvedeného vyplýva, že autor je obmedzený vo výkone svojho osobnostného práva rozhodnúť o zverejnení svojho diela, ako aj práva rozhodnúť, či a akým spôsobom sa bude jeho dielo uvádzať na verejnosti. Ďalej v tomto smere ide **český autorský zákon**⁷, keď v § 58 odsek 4 ustanovuje obmedzenie autora vo výkone jeho osobnostného práva na nedotknuteľnosť diela, pretože sa domnieva, že autor udelil súhlas na úpravy, spracovanie vrátane prekladu, spojenie s iným dielom a zaradenie diela do súborného diela. O takejto právnej úprave by bolo *de lege ferenda* vhodné uvažovať aj v rámci slovenskej autorskoprávnej úpravy. Spomínané ustanovenie rieši problém kolízie dvoch autorskoprávnych ustanovení, a to práva na nedotknuteľnosť diela v zmysle § 17 autorského zákona a práva na spracovanie, preklad a adaptáciu diela v zmysle § 18 odsek 2 písmeno d) autorského zákona. Problém spočíva v tom, že prvé uvedené právov prípade zamestnaneckého diela prislúcha zamestnancovi – autorovi, zatiaľ čo druhé vykonáva zamestnávateľ.

Do práva na nedotknuteľnosť diela spadá aj právo na ochranu pred akoukoľvek nedovolenou zmenou či iným nedovoleným zásahom do diela. Akékoľvek spracovanie, resp. adaptácia diela bude mať za následok buď zmenu obsahu diela, alebo zmenu na iný druh diela, prípadne bude predstavovať iný zásah do diela. „*Preto, ak bude mať zamestnávateľ v úmysle použiť dielo týmto spôsobom, bude nútený získať podľa súčasného stavu súhlas svojho zamestnanca, autora diela. Predmetné majetkové právo je tak podmienené súhlasom zamestnanca – autora, čo istým spôsobom obmedzuje zamestnávateľa pri výkone jeho práv.*“⁸

V súvislosti s výkonom majetkových práv na zamestnanecké dielo je **česká autorskoprávna úprava oproti slovenskej popredu** aj v ďalších ohľadoch, pretože rieši otázky, ktorých absencia v slovenskom autorskom zákone spôsobuje neúplnosť našej zákonnej úpravy a problémy v aplikáčnej praxi.

V ustanovení § 58 ods. 3 českého autorského zákona je upravené, dá sa povedať, ochranné ustanovenie v prospech autora. Dané ustanovenie rieši situáciu, keď nečinnosťou zamestnávateľa môže autorovi vzniknúť ujma. Zákon preto priznáva autorovi právo požadovať, aby mu zamestnávateľ udelil za obvyklých podmienok licenciu

v prípade, ak zamestnávateľ nevykonáva majetkové práva autora na zamestnanecké dielo vôbec alebo ich vykonáva nedostatočne. Odmietnuť udeliť licenciu môže zamestnávateľ len vtedy, ak preukáže existenciu závažných dôvodov. Takýmito dôvodmi by pravdepodobne mohla byť skutočnosť, že predmetom zamestnaneckého diela je obchodné tajomstvo, ktoré samo osebe je predmetom práv prináležiacich zo zákona podniku zamestnávateľa (v zmysle § 17 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov). Podobne by mohlo ísť aj o dôverné informácie, ktoré sa zamestnávateľ zaviazal neprístupniť tretej osobe.

Ďalšou otázkou, ktorou by sa mal slovenský autorský zákon výslovne zaoberať, je úprava postavenia zamestnávateľa v súvislosti s nedokončeným dielom. Ustanovenie § 58 ods. 5 českého autorského zákona rieši túto situáciu tak, že ak nie je dohodnuté inak, domnieva sa, že autor udelil zamestnávateľovi súhlas na dokončenie svojho nehotového zamestnaneckého diela v prípade, ak sa jeho právny vzťah k zamestnávateľovi skončí skôr, než dielo dokončí, rovnako i v prípade, že budú existovať dôvodné obavy, že zamestnanec dielo nedokončí riadne alebo včas v súlade s potrebami zamestnávateľa. V tomto prípade nemusí nutne dôjsť ku skončeniu pracovnoprávneho (obdobného) vzťahu medzi autorom a zamestnávateľom. Dané ustanovenie sa uplatní aj vtedy, ak dôjde k zániku pracovnoprávnej povinnosti, na základe ktorej autor vytváral pre zamestnávateľa predmetné dielo.

V neposlednom rade v slovenskom autorskom zákone chýba aj zakotvenie práva na dodatočnú odmenu v prípade, ak by za mzda (resp. iná odmena) vyplatená autorovi zamestnávateľom dostala do zjavného nepomeru k zisku z využitia práv na zamestnanecké dielo a významu tohto diela na dosiahnutie zisku. Ide predovšetkým o príjmy, ktoré vyplývajú z použitia diela samotným zamestnávateľom, ako aj licenčné príjmy, prípadne iné autorské odmeny.

Na určenie výšky eventuálnej odmeny treba posúdiť význam diela na dosiahnutie zisku oproti súvisiacej hospodárskej činnosti zamestnávateľa. „*Primeranosť dodatočnej odmeny je ale otázkou právnu, ktorá musí byť posúdená súdom na základe objektívnych kritérií s ohľadom na konkrétne dokázané okolnosti prípadu.*“⁹ V rámci slovenskej právnej úpravy, ktorá autorovi právo na dodatočnú odmenu nepriznáva, by autor mohol uplatniť nárok na takúto odmenu len v prípade, ak by to bolo medzi ním a zamestnávateľom výslovne zmluvne dojednané.

Zároveň je potrebné dodať, že zamestnávateľ je v zásade z výkonu majetkových práv autora oprávnený, nie povinný. Povinnosť vykonávať majetkové práva by mohla byť opäť len predmetom zmluvy medzi ním a autorom.

Medzi práva autora, ktoré mu vznikajú v súvislosti s vytvorením diela, patrí aj právo na ochranu tohto diela. Keďže však na zamestnanecké dielo vykonáva majetkové práva zamestnávateľ, je logické, že v rámci výkonu týchto práv má zamestnávateľ právo domáhať sa ich ochrany. Aj v tomto smere možno badať zákonnú snahu o ochranu investícií osôb, ktoré sa hospodársky podieľali na vytvorení diela. Treba však upozorniť, že zamestnávateľ, ktorý vykonáva majetkové práva na dielo, sa môže domáhať len tých nárokov, ktoré nie sú výlučne priznané autorovi. Ide predovšetkým o právo autora domáhať sa svojho autorstva a náhrady ujmy v peniazoch, resp. iného zadosťučinenia. Na druhej strane, ochranu tých práv, ktoré vykonáva zamestnávateľ, môže uplatňovať len zamestnávateľ.

V súvislosti s ochranou majetkových práv sa prelína aj už spomínaný problém, keď zamestnávateľ nevykonáva majetkové práva na zamestnanecké dielo alebo ich vykonáva nedostatočne. Môže dôjsť k situácii, keď sa neoprávnenne zasiahne, resp. hrozí

7 Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorskom a právach souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) jak vyplývá z pozdějších změn.

8 ČETNÍK, T.: Vybrané problémy zamestnaneckého diela. In *Justičná revue*, 2010, roč. 62, č. 6 – 7, s. 857.

9 TELEČ, I., TŮMA, P.: Dielo cit. v pozn. č. 4, 2007, s. 565.

neoprávnený zásah do práv na zamestnanecké dielo a zamestnávateľ neuplatní právo na ochranu proti takémuto zásahu. „V takom prípade by bolo vhodné, aby, ak na tom preukáže naliehavý právny záujem, mohol právo na ochranu uplatniť aj autor.“¹⁰

4. Zamestnanecký vynález

Účelom právnej úpravy zamestnaneckého vynálezu, podobne ako je to pri zamestnaneckých dielach, je ochrana investícií tých osôb, ktoré určitým spôsobom prispeli k vytvoreniu nového technického riešenia. Príspevok zamestnávateľa predstavuje nielen materiálne zabezpečenie potrebné na vytváranie nových technických riešení, ale i často nevyhnutné rozsiahle výrobnotechnické poznatky, know-how, skúsenosti, znalosti, vedecko-technické a ekonomické informácie a pod.

Na rozdiel od autorského zákona, ktorý priamo definuje zamestnanecké dielo, patentový zákon nepozná pojem zamestnanecký vynález. Pri jeho definovaní musíme vychádzať z ustanovení patentového zákona, ktoré jednak stanovujú podmienky, splnením ktorých možno hovoriť o vynáleze vo všeobecnosti, a zároveň opisujú okolnosti vedúce k špecifickému režimu pokiaľ ide o nakladanie s vynálezom.

V patentovom zákone nenájdeme ani vymedzenie termínu „vynález“. Jeho pojmové znaky však možno odvodiť z podmienok udelenia priemyselnoprávnej ochrany vo forme patentu (predpokladov patentovateľnosti).

Vychádzajúc z ustanovenia § 11 patentového zákona môžeme vyvodiť, že zamestnaneckým vynálezom bude vynález vytvorený v rámci plnenia úloh z pracovnoprávneho, obdobného vzťahu alebo členského vzťahu.

„Zásadné pre určenie režimu zamestnaneckého vynálezu budú dve kritériá, a to tvorivosť, ako zákonný prvok a základná obsahová náležitosť technického riešenia, ktoré má byť považované za vynález a prítomnosť zamestnávateľa, resp. pracovnoprávneho vzťahu, ktorý má priamy súvis s vytvorením tohto predmetu priemyselného vlastníctva a následne podstatnou mierou participuje na realizácii práv, ktoré sa na tento predmet viažu.“¹¹

5. Práva a povinnosti subjektov v súvislosti so zamestnaneckým vynálezom

V prípade ak pôvodca vytvoril vynález v rámci plnenia úloh z pracovnoprávneho (obdobného) vzťahu, právo na riešenie prechádza na zamestnávateľa. Uvedené pla-

tí za predpokladu, že sa zamestnanec a zamestnávateľ, napr. v rámci pracovnej zmluvy, nedohodli inak. Právo zamestnanca na pôvodcovstvo tým nie je dotknuté, preto hovoríme len o prechode majetkovej zložky práv, ktoré sa viažu na vynález.

Zámerom patentového zákona v súvislosti so zamestnaneckým vynálezom je ochrana investícií a nákladov zamestnávateľa. Pri vytvorení riešenia, ktoré je jedinečné a potenciálne spĺňa podmienky patentovateľnosti, preto stanovuje zamestnancovi (pôvodcovi) povinnosť bezodkladne oznámiť túto skutočnosť zamestnávateľovi. Tu však môže v praxi nastať problém týkajúci sa schopnosti zamestnanca posúdiť, či ním vytvorené riešenie spĺňa predpoklady, potrebné na to, aby toto riešenie mohlo byť považované za vynález, a či je teda potrebné oznámiť jeho vytvorenie zamestnávateľovi. Zamestnávateľa, najmä pokiaľ ide o výskumno-vývojové podniky a firmy či inštitúcie, ktorých predmetom činnosti je celkom alebo sčasti výskum, by mali dbať na to, aby ich zamestnanci (predovšetkým výskumní) mali aspoň základné poznatky o problematike priemyselných práv, o ochrane týchto práv, ako aj o právach a povinnostiach, ktoré im z toho vyplývajú. Účinným riešením je vydanie interného predpisu, ktorý stanovuje základné pravidlá nakladania s duševným vlastníctvom zamestnávateľa.

Na rozdiel od autorského zákona, v zmysle ktorého výkon majetkových práv k takémuto dielu prechádza na zamestnávateľa automaticky jeho vytvorením, v zmysle patentového zákona má zamestnávateľ možnosť rozhodnúť sa, či na zamestnanecký vynález bude alebo nebude uplatňovať práva. Zamestnávateľ si môže uplatniť právo na vynález do troch mesiacov od okamihu, keď si zamestnanec splnil svoju informačnú povinnosť, čiže upovedomil zamestnávateľa o vytvorení vynálezu. Riadne splnenie informačnej povinnosti predpokladá písomnú formu tohto úkonu, ako aj odovzdanie všetkých potrebných materiálov a dokumentácie vzťahujúcej sa na vynález, na základe ktorej môže zamestnávateľ vynález posúdiť.

10 VOJČÍK, P.: Tvorba autorských diel v pracovnom pomere. In *Právny obzor*, 2005, roč. 88, č. 2 – 3, s. 157.

11 ŠKREKO, A.: Priemyselné práva v informačnej a poznatkovo orientovanej spoločnosti. In ŠVIDROŇ, J., ADAMOVÁ, Z., NÁVRAT, M., ŠKREKO, A. (ed. Švidroň, J.): *Právo duševného vlastníctva v informačnej spoločnosti a v systéme práva*. Bratislava: VEDA, 2009, s. 537.

V rámci posudzovania vynálezu bude zamestnávateľ skúmať a hodnotiť komerčné využitie predkladaného riešenia a jeho potenciálnu patentovateľnosť, ktorá je v praxi často nevyhnutným predpokladom komerčnej využiteľnosti a úspešnosti nového technického riešenia. Zákom stanovená trojmesačná lehota je prekluzívna, tzn., že ak zamestnávateľ v tejto lehote zamestnancovi neoznámí, že si na zamestnanecký vynález uplatňuje právo, právo na predmetný vynález prechádza späť na zamestnanca – pôvodcu. Rovnaký následok, prechod práva na riešenie na pôvodcu, bude mať samozrejme aj výslovný prejav vôle zamestnávateľa, že si na zamestnanecký vynález právo neuplatňuje.

V súvislosti s trojmesačnou lehotou, ktorá je zamestnávateľovi daná na uplatnenie si práva na vynález je potrebné upozorniť i na ďalšiu povinnosť, ktorá sa viaže na oba subjekty právneho vzťahu vznikajúceho z režimu zamestnaneckého vynálezu. Ide o povinnosť zakotvenú v ustanovení § 11 ods. 4 posledná veta patentového zákona, v zmysle ktorého sú zamestnávateľ aj zamestnanec povinní počas stanovenej trojmesačnej lehoty zachovávať o vynáleze mlčanlivosť. Ide o dôležité ustanovenie, ktorého cieľom je zachovať spôsobilosť predmetného technického riešenia na získanie priemyselnoprávnej ochrany, ako aj o ochranu investícií zamestnávateľa. Povinnosť zachovávať o vynáleze mlčanlivosť nemôže brániť snahám zamestnávateľa o jeho finančné zhodnotenie. V rámci trojmesačnej zákonnej lehoty môžu prebiehať rokovania medzi zamestnávateľom a potenciálnymi obchodnými partnermi, ktorí prejavili záujem o využitie vynálezu. Pre takéto prípady je potrebné, aby zamestnávateľ tretie osoby zmluvne zaviazal mlčaním vo vzťahu k technickému riešeniu.

V závislosti od rozhodnutia zamestnávateľa ohľadom uplatnenia svojich práv na vynález, nastávajú dve situácie. Prvou z nich je prechod práv na zamestnanca v prípade, keď zamestnávateľ svoje práva viažuce sa na zamestnanecký vynález neuplatní. Prechodom práv na zamestnanecký vynález sa zamestnanec (pôvodca) stáva jediným oprávneným z týchto práv a môže s vynálezom naložiť podľa svojho uváženia. Predovšetkým je oprávnený vo vlastnom mene

a na vlastné náklady prihlásiť daný vynález na ochranu, v prípade jej udelenia sa stáva majiteľom patentu či úžitkového vzoru. Nie je však vylúčené, že nastane situácia, keď zamestnávateľ dodatočne zväži svoje rozhodnutie a prejaví záujem o daný vynález s cieľom stať sa oprávneným z práv, ktoré sa na vynález viažu. Keďže majetkové práva súvisiace s vynálezom sú prevoditeľné, zamestnávateľ môže uzavrieť so zamestnancom zmluvu o prevode týchto práv späť na zamestnávateľa. Takéto riešenie sa môže ukázať ako výhodné aj pre samotného zamestnanca, ktorý často nie je schopný sám znášať náklady spojené so zabezpečením priemyselnoprávnej ochrany. Navyše odplatným prevodom práv na vynález získa aj určitú finančnú kompenzáciu straty práv na vynález.

V prípade, ak zamestnávateľ riadne uplatní svoje práva na vynález, nadobúda výlučné právo s daným vynálezom nakladať. Súčasťou tohto práva je aj právo podať prihlášku na zabezpečenie priemyselnoprávnej ochrany vynálezu. Ak následne na daný vynález bude udelený patent (prípadne úžitkový vzor), zamestnávateľ sa stane jeho majiteľom, teda osobou, ktorej bude priznané výhradné právo na použitie vynálezu vrátane práva udeliť súhlas na jeho použitie tretím osobám vo forme licencie.

Uplatnenie si práva na vynález zamestnávateľom spôsobuje ďalší následok, ktorým je zákonom stanovené právo zamestnanca (pôvodcu) na primeranú odmenu.

6. Zamestnanecký vynález a právo na odmenu

Zo znenia § 11 ods. 5 patentového zákona výslovne vyplýva, že právo na primeranú odmenu zamestnancovi vzniká len vtedy, ak sám stráca právo na vynález, tzn. vtedy, ak právo na vynález nadobúda za splnenia podmienok stanovených zákonom zames-

tnávateľ. Uplatnenie si práva na riešenie zamestnávateľom je jediným faktorom rozhodujúcim pre vznik práva zamestnanca na primeranú odmenu. Vznik práva na primeranú odmenu nie je podmienený podaním prihlášky na zabezpečenie priemyselnoprávnej ochrany ani na udelenie príslušnej formy priemyselnoprávnej ochrany (patentu, resp. úžitkového vzoru). Dôvodom neviazania práva na primeranú odmenu na tieto skutočnosti je to, aby zamestnanec nebol „poškodený“ v prípade, ak sa zamestnávateľ, po uplatnení svojho práva na vynález, rozhodne neprihlásiť ho na priemyselnoprávnu ochranu. V tejto súvislosti treba dať do pozornosti aj fakt, že tak ako iné majetkové práva, aj právo na primeranú odmenu podlieha premlčaniu,¹² a to vo všeobecnej trojročnej premlčacej lehote.¹³

S primeranou odmenou sa neodmysliteľne spája i otázka jej výšky. Patentový zákon neobsahuje konkrétne pravidlá vzťahujúce sa na výšku primeranej odmeny alebo na spôsob jej určenia. Výška primeranej odmeny tak bude v podstate vždy závisieť od vzájomnej dohody medzi zamestnancom a zamestnávateľom. Základným činiteľom na určenie odmeny za vytvorenie vynálezu je to, že musí ísť o odmenu primeranú. Zákon však stanovuje faktory, na ktoré treba pri určovaní primeranej odmeny prihliadať. V zmysle patentového zákona je na určenie výšky odmeny rozhodujúci technický a hospodársky význam vynálezu a prínos dosiahnutý jeho využitím alebo iným uplatnením, pričom sa prihliada na materiálny podiel zamestnávateľa na vytvorení vynálezu, ako aj na rozsah a obsah pracovných úloh pôvodcu. To znamená, že pri určovaní primeranej odmeny treba prihliadať na výpočet dosiahnutého či aspoň dosiahnuteľného zisku zamestnávateľa z využitia zamestnaneckého vynálezu, okrem toho posúdiť, aký je materiálny podiel zamestnávateľa na jeho vytvorení a v neposlednom rade vziať do úvahy aj obsah a rozsah pracovných úloh zamestnanca – pôvodcu.

¹² V zmysle ustanovenia § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa premlčujú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva.
¹³ Pozri ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka.

Na výpočet dosiahnutého, resp. dosiahnuteľného zisku zamestnávateľa z využitia vynálezu je možné použiť tzv. licenčnú analógiu, pri ktorej sa vychádza z úvahy, že vynález by bol predmetom odplatnej licencie. Z výšky licenčného poplatku je následne možné určiť predpokladaný zisk zamestnávateľa, ktorý by sa využitím vynálezu dosiahol. Pokiaľ ide o materiálny podiel zamestnávateľa na vytvorení vynálezu, rozumejú sa ním napríklad priestory a vybavenie zamestnávateľa (laboratóriá, stroje, zariadenia a pod.), ďalej finančná hodnota, dostupnosť a nákladnosť prevádzky zariadení, na ktorých zamestnanec vynález vytvoril.

Z hľadiska určenia výšky odmeny za vytvorenie zamestnaneckého vynálezu bude, vzhľadom na samotnú podstatu tohto inštitútu, najdôležitejšie posúdenie obsahu a rozsahu pracovných úloh zamestnanca. Ten možno odvodiť z jeho pracovného zadania počas vytvárania vynálezu, ale najmä z náplne jeho práce. Práve náplň práce je rozhodujúca na stanovenie, či bol vynález vytvorený v rámci pracovných úloh zamestnanca, alebo nie. Určujúce v tomto smere bude zistenie, či pracovná zmluva alebo opis práce ukladá zamestnancovi riešiť špecifický technický, vývojový či konštrukčný problém, či k riešeniu daného problému dostal od zamestnávateľa určité zadanie, nakoľko bolo toto zadanie konkrétne a pod.

Dôležité je tiež posúdiť, či zamestnanec mohol vytvoriť vynález len na základe skúseností získaných v rámci pracovných úloh pre zamestnávateľa, a tiež či poznal problémy a ciele zamestnávateľa. V prípade, ak pracovná zmluva, resp. opis práce zamestnancovi výslovne ukladá vykonávanie výskumných činností, výsledkom ktorých je aj vytvorenie zamestnaneckého vynálezu, je viac než isté, že odmena za vytvorenie vynálezu bude súčasťou mzdy či obdobnej odmeny zamestnanca, ktoré sú mu vyplácané za výkon práce pre zamestnávateľa.

Uvedené právo na primeranú odmenu vzniká, ako už bolo spomenuté, okamihom uplatnenia si práva na riešenie zamestnávateľom, zákon však neupravuje, kedy ani v akej forme má byť táto odmena vyplatená. Primeraná odmena je v praxi najčastejšie vyplácaná ako jednorazová, možno povedať „motivačná“ odmena, ktorá predstavuje ocenenie práce zamestnanca a podporuje ho v ďalšej tvorivej činnosti. Vyplatená by

mala byť čo najskôr po uplatnení práva na riešenie zamestnávateľom.

Primeraná odmena vyplatená zamestnancovi často nemusí vôbec zodpovedať neskoršiemu prínosu, ktorý v konečnom výsledku zamestnávateľ získa využívaním zamestnaneckého vynálezu. Patentový zákon preto priznáva zamestnancovi (pôvodcovi) právo na dodatočné vyrovnanie v prípade, ak dohodnutá alebo rozhodnutím súdu určená odmena zjavne nezodpovedá prínosu dosiahnutému neskorším využitím alebo iným uplatnením vynálezu. Takáto situácia nastane napríklad vtedy, ak zamestnávateľ zaviedol vynález do praxe alebo ho sám začal vo väčšej miere využívať, prípadne udelil tretej osobe licenciu na využívanie patentovaného vynálezu, čím dosahuje v súvislosti s vynálezom ďalšie zisky. Tak ako právo na primeranú odmenu, ani právo na dodatočné vyrovnanie sa neviaže na podanie prihlášky alebo na udelenie patentu. Stačí, ak je vynález využívaný a následkom toho zamestnávateľ dosahuje určitý hospodársky prínos. Ani pri uplatňovaní práva na dodatočné vyrovnanie netreba zabúdať na to, že toto právo sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej lehote.

Patentový zákon rieši aj situáciu, keď medzi zamestnávateľom a zamestnancom (pôvodcom) nedôjde k dohode ohľadom výšky primeranej odmeny. Ide o prípad, keď na určenie výšky primeranej odmeny nie je možné aplikovať kritériá opísané v ustanovení § 11 ods. 5 patentového zákona, pretože zamestnávateľ vôbec nevyužíva vynález, na ktorý si uplatnil právo, resp. prínos, ktorý dosiahol z jeho využívania nezodpovedá technickému a hospodárskemu významu vynálezu. Ako uvádza dôvodová správa k osobitnej časti patentového zákona, „v tom prípade sa výška odmeny bude odvodzovať od potenciálneho prínosu, ktorý by mohol byť reálne dosiahnuteľný využívaním, či iným uplatnením vynálezu, samozrejme v rámci daného hospodárskeho a ekonomického priestoru a času. Aby nebolo možné uplatňovať právo na odmenu mimo dohody v čase, keď ešte nie je možné od zamestnávateľa spravodlivo žiadať, aby vynález náležite ekonomicky zhodnotila, bola upravená doba najmenej troch rokov, počnúc kalendárnym rokom nasledujúcim po uplatnení práva na riešenie, ktorá bude právne významná z hľadiska hodnotenia konkrétnych aj objek-

tívnych ekonomických podmienok. Teda zásadne bude na súde možné uplatniť právo na odmenu určenú na základe potenciality až po uplynutí 3 rokov.“¹⁴

Treba tiež pripomenúť, že práva a povinnosti vyplývajúce zo zamestnaneckého vynálezu zostávajú aj po zániku pracovného pomeru medzi pôvodcom a zamestnávateľom nedotknuté.

7. Záver

Úprava zamestnaneckých diel a zamestnaneckých vynálezov (ako aj ostatných predmetov priemyselného vlastníctva) v rámci slovenského právneho poriadku ponúka len základný rámec tejto problematiky. Viacero závažných otázok, ktoré sa v praxi v tejto súvislosti objavujú, neupravuje a ponecháva ich riešenie na dohodu strán, resp. na interné podnikové predpisy zamestnávateľov.

Nato, aby zamestnávateľia naďalej investovali do tvorby progresívnych a inovačných myšlienok, potrebujú pevný základ vo forme legislatívy, ktorá im umožní tieto výsledky práce svojich zamestnancov naplno využívať a ďalej zhodnocovať. Na druhej strane musia byť tvorivým pracovníkom priznané predovšetkým také práva, ktoré im zaručia možnosť nezávisle uplatniť, teda využiť a zhodnotiť výsledky ich tvorivej činnosti, ak takéto uplatnenie nie je bez zjavného dôvodu dostatočne, prípadne vôbec zabezpečené zo strany zamestnávateľa.

*(Príspevok je skrátenou verziou
záverečnej práce kurzu
duševné vlastníctvo – ÚPV SR : 2011)
Foto: www.jiunlimited.com*

EMPLOYMENT ASPECTS OF INTELLECTUAL PROPERTY MIKLOŠOVÁ, M.:

The legal framework for employment aspects of intellectual property and its practical impacts. Legal regulation of employees regimes of certain subjects of intellectual property. Works and inventions made by employees - main practical problems related to their application. Possible ideas *de lege ferenda* emerged from differences between Slovak and Czech legislations.

14 Dôvodová správa k zákonu č. 435/2001 o patentoch, dodatkových ochranných osvedčeniach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (patentový zákon) v znení neskorších predpisov.

Pohnime rozumom! – 23. časť

3D aktuality

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ

patentová a známková kancelária GENIUM[®], Bratislava

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ

Veľký Šariš

Ing. László HOLAKOVSKY

“K+F” Research and Development Consulting Center, Budapest

Je to už viac ako rok, čo sme sa v seriáli Pohnime rozumom! zamerali na 3D technológiu. V úvodnom článku Aj 3D je vynálezom prírody sme sa oboznámili s tým, ako sa v priebehu miliónov rokov vylepšoval zrak živočíchov až do stavu, keď začali vnímať aj rozmer hĺbky (3D, stereo...). Postupne sme si predstavovali viaceré snahy vynálezcov pri hľadaní princípov a konštrukčných riešení tvorby a prezerania stereofotografií a stereofilmov (3D foto, 3D filmy, 3D videá...). Možno šokujúco zapôsobila informácia, že **už v roku 1838** britský vynálezca Charles Wheatstone publikoval článok, v ktorom objasnil teóriu stereoskopického videnia a podrobne opísal aj konštrukciu prvej prehliadačky (časopis Duševné vlastníctvo č. 3/2010). Objasnili sme aj niekoľko ďalších zdokonalení tohto základného princípu tvorby a prezerania obrázkov založenom na pozorovaní dvojíc obrázkov. Mnohých určite prekvapilo množstvo stereofotoaparátov starších ako sto rokov (Duševné vlastníctvo č. 1/2011). Ponúkli sme ukážky najstarších stereofotografií (Duševné vlastníctvo č. 3/2010), ale tiež 3D fotografie nasnímané vtedy celkom revolučným digitálnym fotoaparátom FINEPIX REAL 3D W1 (aj prvé 3D fotografie Úradu priemyselného vlastníctva SR). Objasnili sme si základný princíp tvorby a prezerania anaglyfov, aj princíp lentikulárnych fólií.

Myslíme si, že sa nám podarilo odhadnúť nastupujúce trendy 3D technológií. Svedčí o tom aj to, že od napísania nášho prvého článku sa ponuka obchodu v tomto segmente neuveriteľne rozšírila.

V dnešnom pokračovaní vám ponúkame stručný prehľad súčasných 3D zariadení

dostupných na trhu a naznačíme tiež, čo sa ešte iba pripravuje vo výskumno-vývojových laboratóriách.

Ako sme už spomenuli aj v predošlých článkoch, už pred viac ako sto rokmi bolo celkom rozšírené pozeranie 3D (vtedy stereoobrázkov). V Duševnom vlastníctve č. 3/2010 sme uverejnili dobovú kresbu, kde si trojgeneračná rodina pri svetle petrolejovej lampy prezerá stereoobrázky. V rámci zbierania artefaktov z tejto oblasti sa nám podarilo z rôznych zdrojov získať viac ako 500 takýchto dvojíc stereoobrázkov. Sú medzi nimi profesionálne vytlačené čiernobiele i farebné obrázky, ale aj oveľa prekvapujúcejšie originály amatérskych stereodvojíc obrázkov na skle alebo na papieri z prelomu 19. a 20. storočia.

V Duševnom vlastníctve č. 1/2011 sme sa pokúsili stručne opísať ďalší vývoj 3D technológií. Dostali sme sa i k Stereo-Mikrome a stereokotúčikom. S nástupom digitálnych fotoaparátov a kamier nastalo to, čomu sa zvykne hovoriť tiež „**diera na trhu**“. Dlhé roky sme čakali, kedy si budeme môcť kúpiť digitálny fotoaparát, s ktorým budeme robiť 3D snímky. Uvažovali sme (Š. H., P. H.) dokonca o tom, že skúsime túto potrebu uspokojiť spojením dvoch digitálnych fotoaparátov. Pri výbere fotoaparátov, ktoré by na to boli najvhodnejšie, sme sa dozvedeli, že nás Japonci zasa predbehli. A urobili to excelentne.

FINEPIX REAL 3D W1

Netrvalo dlho od zistenia, že taký fotoaparát existuje, a už sme s ním experimen-

„Ak sa na svete objaví ozajstný génius,
spoznáte to podľa toho,
že sa proti nemu spoja všetky hlúpe hlavy.“

(Jonathan Swift)

tovali. V Duševnom vlastníctve č. 3/2010 sme publikovali jeden z prvých pokusov s týmto fotoaparátom (vstupný areál ÚPV SR).

Obr. 1 FINEPIX REAL 3D W1¹

Najväčším prekvapením bolo, že nasnímané obrázky a videá sa dajú na tomto fotoaparáte pozerat' bez okuliarov priamo na jeho 3D displeji.

Fotoaparát má dva objektívy, ktoré sú od seba vzdialené 77 mm, čo je trochu viac ako priemerná vzdialenosť ľudských očí. Vedľa každého objektívu je mikrofón, čo umožňuje robiť i stereozvukové nahrávky. Medzi objektívmi a mikrofónmi je miniatúrny blesk. Veľmi praktická je vertikálne posúvateľná krytka, ktorá súčasne chráni objektívy, mikrofóny a blesk pred poškodením. Posunutím krytky dole sa spomínané komponenty odhalia a súčasne sa zapne fotoaparát.

Uhlopriečka špeciálneho 3D displeja má 7 cm. Naľavo a napravo od displeja sú skoro všetky ovládacie tlačidlá. Tie sú označené jednoduchými zrozumiteľnými symbolmi,

¹ www.inquisitr.com/40506/fujifilm-real-3d-w1-digital-camera-now-available-in-north-america/

ktoré pomáhajú pri intuitívnom ovládaní. Stlačením príslušného tlačidla možno prepnúť z režimu fotoaparátu na režim kamery, vybrať si snímame či prezeranie v režime 2D alebo 3D, prepínať funkcie blesku, samospúšte... Po prepnutí na MENU sa na displeji dá veľmi prehľadne pohybovať v rozsiahlom menu, vyberať a nastavovať celý rad ďalších funkcií.

K zaujímavým funkciám patrí napríklad možnosť nasnímať jedným stlačením spúšte dve fotografie s rôzne nastavenými parametrami v rozlíšení 10 Mpx. Prekvapujúcou je možnosť nafotenia dvoch fotografií z dvoch rôznych miest s dosiahnutím 3D efektu aj pri fotografovaní veľmi vzdialených objektov. **Fotoaparát dokáže snímať 3D videá** v rozlíšení 640 x 480 px.

Okrem pozerania 3D snímok na displeji fotoaparátu výrobca ponúka aj 3D fotoaparát. Na sprístupnenie 3D zážitku z rodinných fotografií vzdialeným adresátom využívame možnosť skonvertovania videí a fotografií do anaglyfov (podrobne sme princíp anaglyfov objasnili v Duševnom vlastníctve č. 4/2010), ktoré zasielame ako prílohy emailov. To umožňuje pomocou jednoduchých anaglyfických („dvojfarebných“) okuliarov vnímať **zážitky z 3D efektu aj na bežných monitoroch počítačov.**

V rámci experimentovania sme vytlačili aj dvojice fotografií a prezerali ich na viac ako storočných prehladačkách v plnej farebnej kvalite. Využili sme pritom najnovšie technológie a náš počítač sme inovovali na počítač s výstupom na 3D monitor, kde je možné fotografie a videá prezerat' pomocou takzvaných aktívnych okuliarov (Duševné vlastníctvo č. 4/2011).

Vývojári nezasпали na vavrínoch a asi rok je už v predaji vylepšený typ tohto fotoaparátu. Fujifilm **FINEPIX REAL 3D W3** má oproti svojmu staršiemu bratovi trochu väčší displej. Jeho hlavnou výhodou je však asi to, že dokáže nahrávať videá v HD rozlíšení. Ponúka tiež priame pripojenie k 3D televízorom, čo by mohlo pomôcť aj predajcom 3D televízorov.

3D mobily

Prvé mobilné telefóny boli jednoúčelové prenosné zariadenia určené iba na telefonovanie (a vážili skoro 5 kg). Ich technický vývoj sa však nezastavil a postupným pridávaním funkcií sa z nich stali prístroje

poskytujúce svojmu používateľovi stále širšiu paletu služieb. Najmodernejšie inteligentné telefóny nazývané aj **smartfóny** sú skôr osobnými asistentmi ako telefónmi. Iba na informovanie o množstve technológií a funkcií, ktorými tieto telefóny disponujú, by nestačil priestor určený tomuto článku.

Keďže sa zameriavame na 3D technológie, venujme sa aj tejto oblasti využitia niektorých moderných mobilných telefónov, ktoré v čase písania článku bolo možné kúpiť už i na Slovensku.

HTC EVO 3D

Obr. 2 HTC EVO 3D²

Na fotografovanie a záznam videa má telefón dvojicu kamier s rozlíšením 5 megapixelov. Týmto dvoma kamerami pomocou softvéru dokáže **vytvárať 2D, ale aj 3D fotografie alebo videá.** Pri fotografovaní v 2D formáte je využitá plná rozlišovacia schopnosť kamier 5 megapixelov. Pri 3D fotografovaní je rozlišovacia schopnosť redukovaná na 2 megapixely. Videá sú však nahrávané pri použití 2D i 3D formátu vo vysokom rozlíšení (nazývanom HD rozlíšenie). Telefón má displej s uhlopriečkou takmer 11 cm a s QHD rozlíšením (960 x 540 pixelov), na ktorom je možné pozerat' nielen 2D, ale aj 3D fotografie a videá bez potreby 3D okuliarov. V displeji je použitá **technológia lentikulárnej fólie** a pre tieto typy displejov sa používa už aj názov paralaxný displej. O tejto technológii sme tiež podrobnejšie písali v predchádzajúcich článkoch. Súčasťou výbavy telefónu je tiež HDMI kábel, pomocou ktorého sa dajú fotografie a videá prezerat' **na obrazovkách 2D, ale tiež 3D televízorov.**³

LG Optimus 3D

Obr. 3 LG Optimus 3D⁴

V tomto mobilnom telefóne sú tiež použité dve kamery s rozlíšením 5 megapixelov. Pomocou nich sa dajú 3D fotografie a videá vytvárať vo vysokom rozlíšení (HD; 1 280 x 720 pixelov). Pri 2D fotografovaní alebo filmovaní je možné použiť až plné rozlíšenie (full HD, 1 920 x 1 080 pixelov). Displej tohto mobilu tiež dokáže zobraziť 2D i 3D fotografie a videá bez potreby špeciálnych okuliarov. Pomocou HDMI kábla je možné pripojiť mobil s televízorom a prezerat' fotografie alebo videá na obrazovke s veľkou uhlopriečkou.⁵

3D notebooky

Obr. 4 Notebook Toshiba Qosmio⁶

Ani výrobcovia notebookov neignorovali nastupujúcu éru 3D. Obchodníci na Slovensku ponúkajú už viacero značiek. Napriek tomu, že je niekoľko technológií na 3D zobrazovanie, obľubu u používateľov notebookov si získavajú najmä **para-**

2 www.gottabemobile.com/2011/08/18/htc-evo-3d-bootloader-unlock-tool-now-available/

3 http://androidos.sk/content/htc-evo-3d-v-akcii-za-neuveritelnych-269%E2%82%AC

4 www.tpd.sk/katalog/detail/?detail=20119

5 www.mobil.sk/clanok11359-LG_Optimus_3D_zacina_novu_eru_smartfonov.htm

6 www.guroo.sk/notebook-toshiba-qosmio-x770-11c-s-3d-okuliarmi-nvidia-3d-vision/

laxné displeje. Je to hlavne preto, že pri tejto technológii divák nepotrebuje **nikaké špeciálne okuliare.** Notebook je konštruovaný ako samostatné prenosné zariadenie a jeho závislosť od špeciálnych 3D okuliarov tieto výhody obmedzuje. Na druhej strane **nevýhodou použitia paralaxného displeja je úzky pozorovací uhol,** pri ktorom je zobrazenie kvalitné. Táto skutočnosť neumožňuje kvalitné 3D zobrazenie viacerým pozorovateľom naraz. Aj v prípade jedného pozorovateľa dôjde k zhoršeniu zobrazenia, ak sa odkloní od vhodného pozorovacieho uhla. Toshiba tento nedostatok odstránila použitím technológie nazvanej **Active Lens Technology.** Jej princíp spočíva v tom, že webkamerou notebooku je snímaná poloha hlavy pozorovateľa a v prípade, že zmení polohu, **počítač aktívne prispôsobí zobrazovanie bodov na displeji** tak, aby bolo výsledné pozorované zobrazenie čo najkvalitnejšie.⁷

3D tablety

Obr. 5 Sharp Showcases Tablet/E-Reader 3D⁸

V kategórii tabletov sa už tiež objavujú **prvé lastovičky s 3D** technológiami. Podobne ako pri notebookoch a mobilných telefónoch aj v tomto segmente výrobcovia hľadajú najvhodnejšie technológie. Každá z 3D v súčasnosti používaných technológií však má svoje klady aj zápory. Je ťažké odhadnúť, ktorá bude u zákazníkov obľúbenejšia, a je pravdepodobné, že v dohľadom

čase bude vyvinutá nová technológia, ktorá tie súčasne odsunie do úzadia. Nové modely 3D tabletov majú menšiu uhlopriečku displeja ako klasické notebooky. Na rozdiel od nich však niektoré **vedia 3D obraz nielen kvalitne zobraziť, ale aj zaznamenať.** Podobne ako 3D modely mobilov sú totiž na tento účel vybavené stereokamerami.⁹

3D projektory

Obr. 6 3D Projektor Epson EH-TW5900¹⁰

V segmente 3D projektorov je situácia odlišná v porovnaní s mobilmi, notebookmi a tabletmi. Pri obraze premietanom na projekčnú plochu nie je možné na 3D zobrazenie použiť lenticulárnu fóliu (resp. paralaxný displej). Možno by sa to dalo použiť pri spätnéj projekcii, kde sa divák pozerá na prievitnú projekčnú plochu, na ktorú sa zozadu projektorom premieta obraz. Takéto zariadenie by však vzhľadom na použitú technológiu umožnilo pozorovať kvalitný 3D obraz iba jednému alebo obmedzenému počtu divákov, ktorí by sedeli v správnom uhle k displeju. Ale tým by sa stratila výhoda projektorov používaných hlavne tam, kde je potrebné zobraziť predlohu (fotografia, video) väčšiemu počtu pozorovateľov. Z uvedených dôvodov **3D projektory** používajú technológie, pri ktorých diváci **potrebujú špeciálne 3D okuliare.**¹¹ Podľa toho, aký princíp 3D je v projektoroch použitý, to môžu byť okuliare aktívne alebo pasívne. Podrobnosti o nich boli publikované v našich predchádzajúcich článkoch.

3D televízory bez okuliarov

Obr. 7 Toshiba, prvý veľkoplášny 3D televízor, bez potreby 3D okuliarov¹²

Ako sme už spomínali, 3D technológie sa neustále vyvíjajú a ponúkajú nové možnosti. Technológia zobrazovania **3D bez okuliarov pomocou paralaxných displejov** mala spočiatku veľa nedostatkov, ktoré ju znevýhodňovali. Boli to hlavne malá rozlíšovací schopnosť zobrazenia a veľmi obmedzený (malý) pozorovací uhol pre diváka. O tom, že vývojári našli aj v tomto prípade riešenia, svedčí ponuka firmy Toshiba. Na výstave spotrebnej elektroniky CES (6. – 9. januára 2011 v Las Vegas) predviedla **3D televízor s obrazovkou bez potreby 3D okuliarov.** Televízor neprekvapuje iba veľkosťou obrazovky (uhlopriečka takmer 140 cm), ale aj rozlíšením; v 2D mode Quad HD rozlíšenie (štvornásobok vysokého rozlíšenia – 3 840 x 2 160 pixelov) a v 3D mode HD rozlíšenie (1 280 x 720 pixelov). Najväčším prekvapením je však skutočnosť, že **kvalitný 3D obraz sa dá pozorovať až z deviatich rôznych pozorovacích uhlov.** Umožňuje to nová technológia, pri ktorej senzory televízora registrujú tvár diváka a podľa jeho polohy zobrazí televízor body na displeji tak, aby bol obraz čo najkvalitnejší.^{13, 14}

Dva programy na jednej obrazovke

Odkedy bolo možné vyberať si medzi (aspoň) dvoma televíznymi programami, narastali v rodinách problémy. Manžel chcel pozerat športový prenos a manželka film. Manžel to často vyriešil tak, že išiel pozerat hokej do krčmy, a vrátil sa, až keď manželka už dávno spala (časťo pri zapnutom televízore). Mne (Š. H.) sa do krčmy chodiť nechcelo (hlavne vracat' sa z nej).

7 <http://pocitace.sme.sk/c/6219541/testovali-sme-3d-notebook-ktory-nepotrebuje-okuliare.html>

8 <http://tablet-news.com/2010/04/13/sharp-showcases-tablet-reader-3d-display-that-doesnt-require-glasses/>

9 www.itnews.sk/spravy/produkty/2012-01-12/c145891-ces-live-wikipad-herny-tablet-s-3d-bez-okuliarov

10 www.shark.sk/?page=search&sortmode=7&search=dGV4dCdwcm9qZWt0b3IgM0QndGVtcGxhdGUuYWxsj29ubHlfdGV4dF9zZWVfY2gnZmFsc2U

11 <http://projektory.heureka.sk/f:12538:1/>

12 www.gamesite.sk/hw/novinky/7210-toshiba-predstavuje-prvy-vekoplosny-3d-televizor-bez-potreby-3d-okuliarov.html

13 www.itnews.sk/spravy/produkty/2012-01-09/c145784-55-palcovy-3d-tv-bez-okuliarov

14 <http://vat.pravda.sk/komunikacia/clanok/19272-ig-predstavi-najvaecsi-3d-televizor-s-vysokym-ud-rozlisenim>

Začiatkom sedemdesiatych rokov vymysleli predajcovia televízorov zaujímavý obchodný trik. Tomu, kto priniesol do predajne starý televízor, odpočítali istú sumu z kúpy nového. Takto vrátené televízne prijímače potom predávali. Cena bola asi 500 Kčs (približne desatina z ceny nového). Po jednoduchej oprave (Š. H. – práve som končil elektrofakultu) som ich umiestnil jeden nad druhý a mohli sme naraz sledovať všetky (2) naše programy.

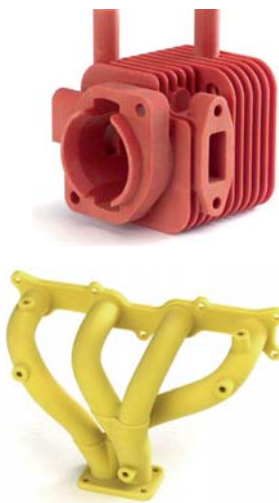
Oveľa neskôr túto potrebu vyriešili vývojári systémom nazývaným obraz v obraze. Hlavný program bežal na hlavnej časti obrazovky a okolo neho boli malé „obrazovky“, na ktorých bolo možné sledovať ukážky z aktuálnych programov vysielaných na iných kanáloch. Toto však neriešilo základný problém, aby mohli dvaja rovnocenne pozeráť na tom istom prijímači rôzne programy.

Experimenty súvisiace so zdokonaľovaním 3D televízie inšpirovali výskumníkov na zaujímavé využitie 3D obrazoviek¹⁵, ktoré vývojári firmy Philips nazvali **Dual View**. Obrazovka televízora je skonštruovaná tak, že divák s nasadenými okuliarmi A vidí jeden obraz a súčasne druhý divák s okuliarmi B vidí iný obraz (program). Ak sa diváci dohodnú, môžu si nasadiť rovnaké okuliare na sledovanie 3D a pozeráť spoločný 3D program.

3D tlačiarne

Priznám sa (Š. H.), že keď som začal čítať prvý článok o 3D tlačiarňach myslel som si, že som sa pomýlil. Očakával som, že pod pojmom 3D tlačiarne sa dozviem niečo o špeciálnych tlačiarňach na vytlačenie 3D fotografií. Hľadal som vlastne tlačiarne na vytlačenie 3D fotografií na princípe lenticulárnych fólií. Najprv sa mi nechcelo veriť, že to, čo som čítal a videl, nie je z oblasti SCI-FI. Až po získaní ďalších informácií som pochopil, že je to **SCI-FI, ktoré sa ihneď stalo realitou**.¹⁶ Podobne ako to bolo pred pár desaťročiami, keď sa vďaka faxom splnil sen o tom, že niečo napíšeme a o pár sekúnd to môže mať adresát..., a to bez poštových úradníkov, áut, vlakov, lietadiel, poštárok. 3D tlačiarne sú inováciou ešte vyššieho stupňa. Predstavte si, že do nejakého prístroja vložíte predmet alebo do neho **zadáte potrebné údaje a po nejakom čase (desiatky minút, hodiny) z prístroja „vystúpi“ rovnaký predmet**. A ten nový predmet môže „vystúpiť“ aj z tlačiarne na druhom (či treťom¹⁷) konci sveta. Môžu to byť predmety bežnej spotreby alebo aj

predmety, ktoré sa práve zrodili v hlavách vynálezcov. Ak bude tento trend pokračovať takýmto tempom, viem si predstaviť, že o pár rokov budeme môcť posielat' darčeky vložení údajov do nášho zariadenia a z 3D tlačiarne adresáta postupne „vylezie“ reálny darovaný predmet.

Obr. 9 Ukážky výstupov z 3D tlačiarne¹⁷

ZPrinter 250

Obr. 10
3D tlačiareň
ZPrinter 250¹⁸

Pretože ide o zariadenie, s ktorým ste sa nemali možnosť stretnúť, kvôli získaniu lepšej predstavy vyberáme aspoň niekoľko jeho základných technických údajov:

- rozmery zariadenia: 74 x 79 x 140 cm
- hmotnosť: 165 kg
- kompatibilita: Windows® 7, Windows® XP Professional and Windows Vista®
- rozlíšenie: 300 x 450 dpi
- vertikálna rýchlosť tlače: 20 mm/hodinu
- materiál: vysokovýkonný kompozit
- hrúbka vrstvy: 0.1 mm
- počet trysiek: 604
- farba: 64 unikátnych farieb

Najnovšie informácie hovoria o tom, že pomocou takýchto 3D tlačiarň sa robia experimenty s výrobou zubov a kostí. Takto „vytlačené“ implantáty by mohli mať dokonca lepšie vlastnosti ako originály vytvorené prírodou. Ďalšou možnosťou je, že by tvorili istý základ (bázu, „biologickú kosť“) kostnej hmoty, ktorá by bola postupne vyplnená biologickou kostnou hmotou vytváranou ľudským telom.¹⁹

Zdá sa, že ani scéna zo SCI-FI, v ktorej 3D tlačiareň „vytlačí“ svojho dvojníka, nie je celkom nereálna.

A čo ďalej?

PC-GLASSES – počítač v okuliaroch!

V Duševnom vlastníctve č. 3/2011 sme vám predstavili **vynálezy Ing. Lászlóa Holakovszkého**, ktoré principiálne novými technickými riešeniami umožňujú priamo v osobnom monitore v podobe okuliarov alebo nadstavca okuliarov vidieť to, na čo by bola potrebná premietacia plocha alebo monitor. V súčasnosti v **“K+F” Research and Development Consulting Center** v Budapešti (aj vďaka viac ako 100 miliónom forintov z Európskej únie) pracuje László so svojimi spolupracovníkmi na vývoji prototypu najnovšej verzie **PC-GLASSES**, ktoré môžu **spôsobiť revolúciu vo využívaní IT technológií** (internet, mobil, počítačové hry, sledovanie filmov, televízie, domácich fotografií a videí...) Pri pohľade na obrázky vidieť, ako sa dá spojiť funkčnosť, užitočnosť a estetickosť technických zariadení.

PC-GLASSES zobrazia vzdialený, veľký virtuálny obraz v dolnej časti zorného poľa a tým otvorí okno do virtuálneho sveta, ktorý je spojený s tým reálnym pred vašimi očami. Horizontálna viditeľnosť nie je obmedzená, ako môžete vidieť, obraz je pri pohľade dole, v uhle pohodlnom na čítanie,

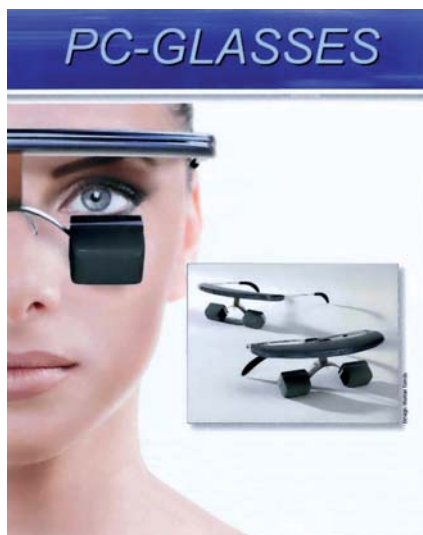
15 http://technet.idnes.cz/dva-televizory-v-jednom-a-snadne-3d-novinky-philips-pro-rok-2011-ptp-/tec_video.aspx?c=A110419_150103_tec_video_nyv

16 www.itnews.sk/spravy/technologie/2012-01-05/c145754-3d-tlaciarne-zvladnu-vyrobit-ludske-kosti-a-zuby

17 www.3dtlaciarne.sk/gallery_frame.php?type=1&dir=content/310/img/galeria/021.jpg&x=450&y=425&act=14

18 www.eibus.sk/3dtlac.sk_new/index.php/category/3D_tecnologie/product/z_corporation/id/410

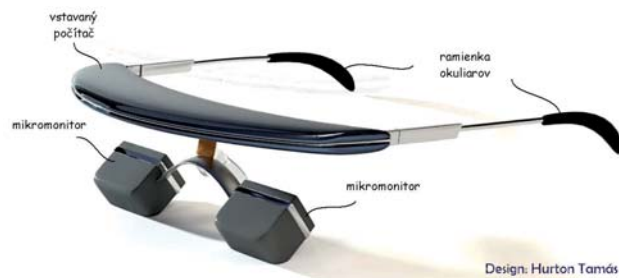
19 www.itnews.sk/spravy/technologie/2012-01-05/c145754-3d-tlaciarne-zvladnu-vyrobit-ludske-kosti-a-zuby

Obr. 11 PC-GLASSES, ilustračná ukážka

Obr. 12 PC-GLASSES, ilustračná ukážka

Obr. 13 PC-GLASSES, základný design

preto je možné PC-GLASSES použiť počas cestovania, práce, zábavy alebo inej činnosti. Je to skutočne mobilné zariadenie.

V najjednoduchšej forme PC-okuliare sú virtuálnou e-knihou, ktorú nemusíte držať v ruke. Do ich vstavanej pamäte možno uložiť stovky kníh a učebníc. Pomocou PC-GLASSES môžete čítať a vzdelávať sa pri ceste do školy alebo práce vo verejnej doprave, prípadne počas čakania v banke, v čakárni lekára alebo v reštaurácii a pritom máte voľné ruky. Pamäť PC-GLASSES môže obsahovať videoklipy, videá, prípadne celé filmy. Listovať v stránkach, vyhľadávať, meniť knihy alebo filmy môžete pomocou štyroch tlačidiel, ktoré nie sú na obrázkoch znázornené.

V prípade, že chcete využiť **PC-GLASSES ako osobný počítač**, potrebujete alfanumerickú klávesnicu. Aj váš vlastný inteligentný telefón (smartfón) však môže plniť túto úlohu, ak si stiahnete potrebný program z internetu. Kódy stlačených klávesov alebo bodov dotykového displeja sú zasielané bezdrôtovo, pomocou pripojenia Bluetooth. Môžete písať texty, spravovať systémové menu, ovládať kurzor alebo kliknúť na virtuálny obraz.

Ak chcete využívať internet, môžete použiť mobilný telefón, avšak virtuálny obraz je pomocou **PC-GLASSES** viditeľný **akoby na virtuálnej obrazovke s uhlopriečkou 120 cm vzdalenej jeden a pol metra od pozorovateľa**. Môžete sa tešiť na webové stránky, YouTube videoklipy, hry, digitálne TV vysielanie alebo sledovanie filmov, akoby ste ich pozerali v domácom kine. *(Poznámka prekladateľa (P. H.): A to všetko je možné aj v 3D zobrazení.)*

Literatúra a internetové zdroje²⁰

HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, Š.: Pohnime rozumom! – 17. časť; Aj 3D je vynálezom prírody. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 3, s. 30-37.

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P.: Pohnime rozumom! – 18. časť; Anaglyf tajomstiev zbavený. In *Duševné vlastníctvo*, 2010, roč. XIV, č. 4, s. 46.

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, L., HOLAKOVSKÝ, P.: Pohnime rozumom! – 21. časť; Ako vložiť 3D kino do okuliarov. In *Duševné vlastníctvo*, 2011, roč. XV, č. 3, s. 30-35.

www.inquisitr.com/40506/fujifilm-real-3d-w1-digital-camera-now-available-in-north-america/

www.gottabemobile.com/2011/08/18/htc-evo-3d-bootloader-unlock-tool-now-available/

<http://androidos.sk/content/htc-evo-3d-v-akcii-za-neuveritelnych-269%E2%82%AC>

www.tpd.sk/katalog/detail/?detail=20119

www.mobil.sk/clanok11359-LG_Optimus_3D_zacina_novu_eru_smartfonov.htm

www.guroo.sk/notebook-toshiba-qosmio-x770-11c-s-3d-okuliarmi-nvidia-3d-vision/

<http://pocitace.sme.sk/c/6219541/testovali-sme-3d-notebook-ktory-nepotrebuje-okuliare.html>

<http://tablet-news.com/2010/04/13/sharp-showcases-tablet-reader-3d-display-that-doesnt-require-glasses/>

www.itnews.sk/spravy/produkty/2012-01-12/c145891-ces-live-wikipad-herny-tablet-s-3d-bez-okuliarov

www.shark.sk/vypoctova-technika/projektory/epson-projektor-eh-tw5900-3lcd-2000-ansi-20000-1-full-hd-3d-2xhdmi/

www.gamesite.sk/hw/novinky/7210-toshiba-predstavuje-prvy-vekoplosny-3d-televizor-bez-potreby-3d-okuliarov.html

www.itnews.sk/spravy/produkty/2012-01-09/c145784-55-palcovy-3d-tv-bez-okuliarov

www.itnews.sk/spravy/technologie/2012-01-05/c145754-3d-tlaciarne-zvladnu-vyrobit-ludske-kosti-a-zuby

<http://grafika.sk/clanok/lg-m4210c-prvy-3d-monitor-na-slovensku/>

www.newcyberian.com/howto_lenticular_print.html

Pokračovanie v Duševnom vlastníctve č. 2/2012

THINK IT! – PART XXIII

3D News

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, L.:

3D history overview. First digital cameras FINEPIX REAL 3D W1 and FINEPIX REAL 3D W3. 3D cell phones – HTC EVO 3D and LG Optimus 3D. 3D – notebooks, tablets, projectors and TV sets without glasses. Two programmes on one screen. 3D printers – SCI-FI in reality. The future of PC-GLASSES computers.

²⁰ Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku vo vzťahu k jeho obsahu platné k 10. 2. 2012.

Z GALÉRIE TVORCOV

Prof. Libor Ebringer

ocenený Radom Ľudovíta Štúra II. triedy

Dňa 3. januára tohto roka, pri príležitosti 19. výročia vzniku Slovenskej republiky, prezident Ivan Gašparovič udelil štátne vyznamenania 14-tim osobnostiam z rôznych sfér spoločenského života, medzi nimi aj **poprednému slovenskému mikrobiológovi a vysokoškolskému pedagógovi prof. RNDr. Liborovi Ebringerovi, DrSc.**

Libor Ebringer (81) absolvoval Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde aj profesionálne pôsobil. Od roku 1956 sa špecializuje na výskum mikroorganizmov. Najcennejšími výsledkami jeho výskumov sú originálne práce o nových účinkoch antibiotík. Pomocou moderných genotoxikologických metód dosiahol zákaz používania zdravotne rizikovej látky v potravinách. Je pôvodcom viacerých vynálezov a technických riešení vrátane prvého slovenského probiotického preparátu. Od roku 2002 sa venuje probiotickým vlastnostiam tradičnej slovenskej bryndze, o ktorej dokázal, že sa vyznačuje vzácnymi, zdravotne prospešnými vlastnosťami. Významnou mierou prispel k tomu, že Európska únia schválila 17. júla 2008 slovenskú bryndzu ako náš tretí chránený výrobok.

Prezident Slovenskej republiky udelil Liborovi Ebringerovi Rad Ľudovíta Štúra

II. triedy za mimoriadne zásluhy v oblasti mikrobiológie a genetickej toxikológie a šírenie dobrého mena Slovenskej republiky v zahraničí.

Keď sme L. Ebringera navštívili nedávno na jeho pracovisku **na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave**, opýtali sme sa ho najskôr, ako s odstupom niekoľkých týždňov vníma skutočnosť, že mu prezident republiky udelil jedno z najvyšších štátnych vyznamenaní.

– *Samozrejme, takéto ocenenie mojej práce ma potešilo, hoci doteraz som si myslel, že vykonávam úplne bežné veci, ktoré prislúchajú vysokoškolskému pedagógovi alebo vedeckému pracovníkovi. Podľa všetkého som teda pre spoločnosť a vedu urobil niečo na vyše...*

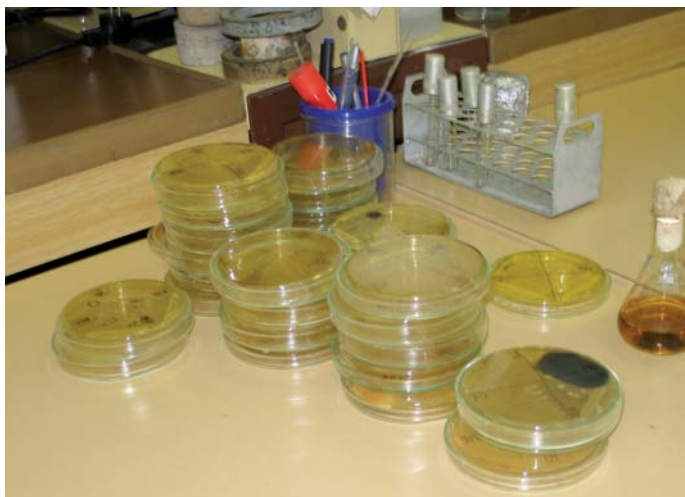
– *Pre každú krajinu je šťastím, keď sa môže spoľahnúť na vzácných ľudí, ľudí mo-*

rálnych hodnôt nadradených nad vlastné záujmy. Slovensko dnes takýchto ľudí potrebuje, – povedal prezident pri príležitosti slávnostného ceremonálu udeľovania štátnych vyznamenaní v historickej budove Národnej rady SR a zdôraznil, že si úprimne želá, aby – ste sa aj vy sami stali podnetom, vzorom, osobitne pre našu mladú generáciu.

Aj keď je už **L. Ebringer** na dôchodku, stále pôsobí na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Od roku 2005 je **emeritným profesorom** a svoje bohaté skúsenosti odovzdáva tak svojim kolegom, ako i študentom. – *Pravidelne už neprednášam a v podstate aj do laboratórií už chodím len z času na čas, ale som rád, keď môžem kolegom i študentom v niečom poradiť, usmerniť ich, azda ešte nie som na „odstrel“...*

Treba poznamenať, že vlni v apríli **L. Ebringer získal** za celoživotné dielo **Cenu**

primátora hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy.

– Na túto cenu ma navrhli Karlovešťania, narodil som sa totiž v Karlovej Vsi. Z dedinky, v ktorej kedysi žilo okolo tisíc ľudí a v jej okolí boli vinohrady a ovocné záhrady, sa stala mestská časť Bratislavy s 30-tisíc obyvateľmi, kde sídli aj Prírodovedecká fakulta UK. V tejto dnes už bratislavskej časti ma tamojší rodáci, asi pred 20-timi rokmi, zvolili za symbolického richtára a pôsobím tam, už vyše polstoročia, aj ako vedúci oddielu „old“ skautov.

– Od roku 1956 sa špecializuje na výskum mikroorganizmov. Najcennejšími výsledkami jeho výskumov sú originálne práce o nových účinkoch antibiotík, – oznadlo okrem iného v súvislosti s L. Ebringerom pri vyznamenávaní začiatkom tohto roka.

– Nové účinky antibiotík? – pýtame sa.

– Antibiotikami som sa v podstate začal zaoberať už ako študent v rokoch 1954 – 1956. Fascinovali ma, a nielen mňa, napríklad Flemingove objavy penicilínu a streptomycínu. V práci na získanie titulu CSc. som mal skúmať účinky novosyntetizovaných chemických látok na prvky, samozrejme, najprv som sa musel naučiť prvky kultivovať. Keďže som vždy inklinoval k antibiotikám, s niektorými kolegami (prof. P. Nemeč, Ing. J. Balan, doc. M. Zemanová) sme sa rozhodli zistiť, či medzi antibiotikami existujú aj také, ktoré pôsobia nielen proti baktériám, ale i proti prvokom. Tak sa nám podarilo získať kryštalickú látku z plesne *Aspergillus fumigatus* pochádzajúcej z bratislavskej pôdy – nové antibiotikum patriace do skupiny Geodinov. V priebehu tohto výskumu som pozoroval, že mnohé antibiotiká pôsobia na niektoré bunkové organely (chloroplasty a mitochondrie) podobne ako na baktérie. Tento poznatok bol považovaný za podporu hypotézy o bakteriálnom pôvode uvedených organel a svetová veda to dnes plne potvrdzuje.

Ako nám L. Ebringer ďalej povedal, v roku 1959 si vedci pripomínali 50. výročie objavenia parazita *Trypanosoma cruzi*, pôvodcu dodnes nevyliciteľnej tzv. **Chagasovej choroby v štátoch Strednej a Južnej Ameriky.**

– Všetky vedecké publikácie zdôrazňovali, že liek proti Chagasovej chorobe neexistuje, a to ma motivovalo zamerať sa aj na tento problém. Z Ústavu tropickej medicíny v Hamburgu sa mi podarilo získať kultúru parazita *Trypanosoma cruzi* a zistili sme, že naše antibiotikum je *in vitro* naňho účinné. Na základe toho som v roku 1963 dostal pozvanie na študijný pobyt do Brazílie. V Sao Paulo som po niekoľkých týždňoch zistil, že daná látka je proti parazitom účinná len v skúmavke. V živých organizmoch sa prvok *Trypanosoma cruzi* nachádza až v štyroch formách. Po uštipnutí človeka plošticami sa bičíková forma v krvi premieňa a vniká do vnútra buniek niektorých orgánov (najmä mozgu, srdca a žalúdka) v guľovitej forme bez bičkov a produkuje v nich toxíny. Ani renomovaným svetovým firmám sa dodnes nepodarilo nájsť spoľahlivý liek proti Chagasovej chorobe. Po návrate z Brazílie v roku 1965 som s priateľmi z Chemickej fakulty SVŠT, najmä s docentmi A. Juráškom, R. Kadom, P. Krkoškom, M. Hrdinom a ďalšími dohodol spoluprácu na vyhodnocovaní účinkov nimi syntetizovaných látok proti rôznym mikroorganizmom vrátane *Trypanosoma cruzi*. Celkovo sme vyhodnotili účinky vyše 400 druhov rôznych derivátov, najmä furánov. Už v prvopočiatkoch tohto výskumu sme zistili, že všetky nové látky furánového typu, ktoré mali v štruktúre nitro skupinu, boli mutagénne, čiže s veľkou pravdepodobnosťou aj karcinogénne. To boli zatiaľ výsledky základného výskumu.

V roku 1974 L. Ebringer zaviedol na Slovensku **nový laboratórny testovací systém na stanovovanie mutagénov a po-**

tenciálnych karcinogénov (tzv. Amesov test), ktorý sa začal uplatňovať pri testovaní priemyselných chemických produktov a ekotoxických látok. Pomocou tejto a ďalších metód dokázal zdravotné riziko vyplývajúce z aplikácie 5-nitro-2-furylakrylovej kyseliny v potravinárstve. Uvedená geneticky aktívna a zdravotne riziková látka sa od roku 1975 používala najmä na stabilizáciu vín, a to napriek tomu, že svetová veda už zaradovovala nitrofurány medzi potenciálne karcinogény.

Vďaka L. Ebringerovi i výdatnej pomoci jeho študentov sa túto biohazardnú látku po dlhšom „zápolení“ napokon podarilo zakázať.

– V Modre u riaditeľa Výskumného ústavu vinohradníckeho a vinárskeho, pôvodcu návrhu na stabilizáciu vín pomocou nitrofurylakrylovej kyseliny, sa neraz zastavovali na „pohárik“ aj čelní predstavitelia vlády a strany a v dobrej nálade mu sľúbili štátnu cenu Klementa Gottwalda. Upozornenia zo strany vedcov, že potravinové aditívum obsahujúce nitrofurány je zdraviu nebezpečné, málokto bral do úvahy, „silným“ politikom v čase normalizácie málokto dokázal oponovať. V zúfalstve som požiadal o písomné vyjadrenie prof. Sugimuru, riaditeľa Onkologického ústavu v Tokiu. Ten plne potvrdil naše stanovisko, ale ani to „nezabralo“..., hoci v Japonsku spomínanému preparátu dala stop samotná vláda už roku 1974. Vinár z Modry napokon štátnu cenu nedostal a ja som musel čeliť nejednému útoku z rôznych strán, no ustál som to...

Už sme spomínali, že **L. Ebringer v roku 1963 vycestoval do Brazílie na študijný pobyt.** V tejto súvislosti sme sa od neho tiež dozvedeli, že dostal možnosť absolvovať plavbu po Amazonke.

– Na tejto dobrodružnej plavbe nám čapovali vodu priamo z rieky a pritom tvrdili, že pochádza z vodovodnej siete v Beléme.

Amazonka v tých rokoch bola veľmi čistá, až po zastavení v *Manause*, kde priamo na vode, „v plávajúcom meste“, žilo 20 000 domorodcov, prejavila znečistená voda svoju silu. Už na druhý deň po zakotvení väčšina pasažierov lietala na záchod vrátane mňa i hlavného kormidelníka. Preto v roku 1990, pred ďalšou cestou do Brazílie, som sa začal zaoberať problematikou probiotík s vierou, že nájdeme také, ktoré by mohli aspoň obmedziť hnačkové ochorenia. Otestovali sme v laboratóriu niekoľko druhov mliečnych baktérií, medzi ktorými sme vytypovali jeden druh s nádejnými vlastnosťami (zachovanie aktivity po vysušení), pripravili sme ho vo forme „prášku“ a pustili sme sa do testovania jeho ďalších vlastností.

L. Ebringer vie rozprávať veľmi zaujímavou, pútavo, čakáme, čím nás opäť prekvapí. Spomína ďalšiu cestu do Brazílie v roku 1992 na svetový kongres RIO 92 o životnom prostredí a tiež plavbu, no tentoraz po Rio Madeira.

– Samozrejme, menšiu zásobu uvedeného prášku som mal so sebou. Každé ráno v priebehu štvortýždňovej plavby som ho dávkoval v jednej malej lyžičke do studeného čaju alebo džúsu a v zdraví som to prežil, hoci transportná loď nevyňikala zvlášť hygienou. Ale zato dvoch Američanov už na druhý deň po vstupe na palubu zasiahla ukrutná Montezumova pomsta. Keď som sa vrátil z Brazílie zdravý, nahovoril som priateľov z lekárskej fakulty, aby sme zorganizovali klinické vyhodnotenie nášho „prášku“. Do spolupráce sa ochotne zapojili viacerí klinici, spomeniem aspoň profesorov Z. Mikeša a I. Ďuriša i docentov M. Boču a L. Lukáča. Zvlášť musím oceniť spoluprácu nášho významného imunológa prof. M. Ferenčíka. Výsledky ukázali, že naše probiotické baktérie majú zdraviu prospešné účinky.

Vznikol prvý slovenský probiotický preparát **Enterococcus forte + selén**, ktorý istý čas vyrábala spoločnosť IVAX Pharmaceutical, a baktérie mliečneho kvasenia kmeňa *Enterococcus faecium* mohli byť použité i na prípravu prostriedkov doplnkovej ľudskej výživy.

– Počiatočné rokovania ohľadom spomínaného preparátu sme mali so spoločnosťou Galena v Opave, ktorú potom odkúpili Američania z IVAX-u. Prišiel však ďalší kupec – izraelská farmaceutická spoločnosť Teva, no a tá o probiotiká už nemala záujem.

Raz v lietadle, cestou do zahraničia, som sa zoznámil so zástupcom Pečivární v Seredí a zdalo sa, že nastal posun vpred v danej veci.

L. Ebringer nám ukazuje v škatuliach **probiotické napolitánky i tyčinky**, ktoré sa na Slovensku v rokoch 1998 – 2000 skutočne vyrábali, a to pod obchodným názvom Dr. Ebi.

– Podklady na uplatnenie nášho probiotika v potravinárstve, konkrétne v napolitánkach, sme získali takmer dvojnásobným laboratórnym výskumom. Všetko sme odskúšali, všetko fungovalo, ale po pár rokoch opäť „zhasla fajka“... Pre výrobcu to údajne nebolo až také ziskové, ako očakával, a navyše na produktoch sa uvádzalo, že je to potrebné spotrebovať do šiestich mesiacov.

Listujeme v patentových dokumentoch spätých s menom L. Ebringer. Viaceré vynálezy a technické riešenia mal priemyselne právne chránené v Československu, potom v socialistickom Československu, vo federácii, na Slovensku, dokonca sa nám dostal do rúk i patentový spis z roku 1955, ktorý vydal Úrad pre patenty a vynálezy v Prahe. Názov patentu – Spôsob výroby živného prípravku pre výrobu antibiotík, menovite penicilínu.

V patentovom spise sa okrem iného píše, že právo na využitie vynálezu prináleží štátu podľa § 20 zákon č. 6/1952 Zb. Taká bola doba, **niekto niečo vymyslel a privlastnil si to štát.**

– Spomínaný patentový spis pochádza z obdobia, keď sa v Slovenskej Ľupči pripravovala výstavba Biotiky. Vládny zmocnenec pre výrobu antibiotík doc. Vladimír Škoda hľadal odborníkov v Bratislave, ktorí by sa mohli zapojiť do výroby penicilínu. Spomínal, že je problém s nedostatkovým kukuričným výluhom, ktorý sa v Československu vyrábala len v Boleráze pri Trnave a väčšina sa musela importovať z USA. Patent spočíval v tom, že sme pomocou teplomilných mliečnych baktérií získali tzv. fermentovaný extrakt z otrúb a výliskov z olejnatých semien. Takýto nápad sa zrodil u prof. P. Nemca a Ing. D. Šaturu a ja som bol vtedy ako študent iba výkonným „orgánom“.

Dozvedáme sa zaujímavé **informácie**, napríklad aj v súvislosti s pivovarníckymi kvasnicami, ktoré v minulosti boli často považované za niečo bezcenné, čo treba vyliat' do potoka.

– Keďže kvasnice sú bohatým zdrojom rôznych zdraviu užitočných látok, napadlo mi, že by sa mohli lepšie zhodnotiť. Využili sme termofilné mliečne baktérie na fermentáciu otrúb a pivovarníckych kvasníc. Po troch dňoch spontánnej fermentácie pri 50 stupňoch Celzia sme preceďenú tekutinu používali miesto vody do zákvasu na výrobu chleba. Takýto chlieb bol v porovnaní s ostatnými druhmi trvanlivejší, chrumkavejší, bohatší na vitamín B. Pokusne sa vyrábala 6 mesiacov v pekárni JEDLA a predával v obchode s chlebom na Poštovej ulici v Bratislave. Fungovalo to asi pol roka, no potom komisia rozhodla, že chlieb v Československu nemôže byť ani o halier drahší a pre vyššie náklady jeho výroba nebola povolená.

Slovenská bryndza. Produkt, ktorý sa vyrába priemyselným i farmárskym (salašnickým) spôsobom podľa v Bruseli schválenej špecifikácie, je od roku 2008 zapísaný v registri chránených zemepisných označení vedenom Európskou komisiou (po Slovenskom trdelníku a Slovenskej parenici), ale to už trochu predbiehame...

Foto: SITA

L. Ebringer sa k problematike súvisiacej s bryndzou dostal úplne náhodou, **na porade mikrobiológov v Paríži v roku 2002.**

– Vedci vtedy okrem iného konštatovali, že zo zdravotného hľadiska by sa malo vyrábať čo najviac syrov zo surového mlieka bez pasterizácie. Pasterizáciou sa zničia nielen pôvodné mliečne baktérie, ale aj mnohé látky významné pre zdravie. Zhodou okolností, večer po návrate z Paríža som v televíznych správach zachytil informáciu o odovzdávaní ocenenia Slovak Gold za mimoriadne kvalitné domáce výrobky, medzi ktorými bola ocenená i termizovaná bryndza. Vtedy som si uvedomil, že po tepelnom ošetrovaní to už nemôže byť pravá slovenská bryndza. Na druhý deň som si ju šiel kúpiť a zistili sme, že v nej chýbali prospešné baktérie, ktoré sa bežne vyskytujú v tradičnej bryndzi. Považoval som za povinnosť napísať o tom článok do Hospodárskych novín. „Dotknutí“ ma začali podozrievať, že ma nedajbože nejaká konkurencia podplatila, aby som ich „skvelý“ výrobok znevažoval. Keďže sme do problematiky už zabrdli, nesmeli sme odskočiť a pustili sme sa do výskumu baktérií obsiahnutých v bryndzi. Výskumy potvrdili, že pri výrobe bryndze podľa pôvodných receptúr sú v bryndzi doslova premožené „dobré“ mliečne baktérie a tie produkujú rôzne kyseliny a látky podobné antibiotikám zabíjajúce rizikové a choroboplodné baktérie. Tento proces zrenia bryndze na salaši a v bryndziarni možno považovať za unikátny patent prírody, vďaka ktorému sa rozmnožujú „priateľské“ baktérie, z ktorých mnohé

majú probiotické vlastnosti. Poviem otvorene, nie som nadšený z toho, že bryndza, ktorú máme zapísanú v Bruseli, môže obsahovať aj kravské mlieko a môže byť i tepelne spracovaná. Je síce pravda, že po pasterizácii sa do produktu pridáva napríklad kyslosmotanový zákvas, ale už to nie je ono, väčšina pôvodných baktérií tepelným spracovaním zanikne. Pravá bryndza je z nepasterizovaného, stopercentného ovčieho mlieka, tak ako ju pripravovali naši predkovia.

Zástancu výroby tradičnej slovenskej bryndze sa pýtame, **ktoré mliečne výrobky zo Slovenska by mohli byť v budúcnosti chránené na úrovni Európskej únie** (v súčasnosti prebieha konanie o dvoch žiadostiach – Klenovecký syrec a Zázrivské vojky).

– Myslím si, že by to mala byť žinčica, ale tá pravá salašnicka, vyrábaná z ovčieho mlieka. Mám informácie, že takýto výrobok sa už združujú v Martine a zároveň uvádzajú aj o právnej ochrane „tradičnej“ slovenskej bryndze. Žinčica vyrobená z kravského mlieka alebo tiež s rôznymi prídavkami, to nie je žinčica, ale akási gebuzina. Veď povestná sila žinčice spočíva práve v tom, že je vyrobená z ovčieho mlieka.

Mimochodom, **L. Ebringer** práve v súvislosti so žinčicou **podal pred niekoľkými mesiacmi podnet na súd.**

– Istá vychýrená bryndziareň na strednom Slovensku, ktorá sa „pýši“ aj žinčicou vyrábanou z kravského mlieka, si dovolila bez

môjho vedomia nalepiť na zadnú stranu fľaše so žinčicou text, resp. jej charakteristiku, ktorú som uverejnil v Bedekeri zdravia. Ale to by ešte nebolo až také zlé, nech sa šíria užitočné informácie, lenže z môjho textu jednoducho „vygumovali“ slovo „ovčie“ a na označení výrobku uvádzajú, že je vyrobená z kravského mlieka. To je, povedzme si otvorene, nielen plagiatstvo, ale aj chrapúnstvo. Takýto zmatovaný text zavádza konzumentov, ktorí nakoniec nadobudnú presvedčenie, že slovenská žinčica sa môže vyrábať z hocičoho.

V roku 1972 L. Ebringer zvolili za člena redakčnej rady prestížneho interdisciplinárneho časopisu Antimicrobial Agents and Chemotherapy, vydávaného vo Washingtone, ako prvého a doteraz jediného zástupcu „východnej Európy“ (1972 – 1075). Je dlhoročným členom redakčnej rady časopisu Folia Microbiologica, vydávaného v Prahe.

L. Ebringer bol členom vedeckých rád Univerzity Komenského, Prírodovedeckej a Lekárskej fakulty UK, členom vedeckej rady Ostravskej univerzity, v prvých demokratických voľbách ho zvolili za člena Predsedníctva SAV (1990 – 1992), dlhodobo vykonával funkciu podpredsedu (1983 – 1992) a predsedu (1992 – 1998) Československej mikrobiologickej spoločnosti, bol zástupcom tejto spoločnosti vo Federácii európskych mikrobiologických spoločností (1992 – 1998) atď. Bol organizátorom a spoluorganizátorom viacerých vedeckých konferencií i Svetového mikrobiologického kongresu v Prahe v roku 1994. Bol aj členom správnej rady prezidentskej nadácie Havel-Kováč, ktorej hlavnou náplňou bolo v období po rozdelení ČSFR umožniť štúdium slovenským študentom v Česku a naopak českým študentom na Slovensku.

Je nositeľom viacerých vyznamenaní vysokých škôl a SAV – Zlatá a Strieborná medaila SAV za rozvoj biologických vied, Zlatá a Strieborná medaila UK, Patočkova medaila a čestné členstvo udelené Československou mikrobiologickou spoločnosťou, čestné členstvo a Weberova medaila Slovenskej farmaceutickej spoločnosti.

Uverejnil množstvo odborných článkov väčšinou v karentovaných časopisoch, ktoré boli citované prevažne v zahraničí.

V súčasnosti je akýmsi módnym slovom **znalostná spoločnosť, resp. znalostná ekonomika.** Aj na Slovensku sa hovorí o potrebe posilniť konkurencieschopnosť krajiny prostredníctvom znalostí. **Prof. RNDr. Libora Ebringera, DrSc.,** sme sa na záver opýtali, ako on vníma tieto súvislosti, či nemá dojem, že slová dominujú nad skutkami...

– Niekedy takýto dojem mám, ale ja si myslím, že sú to dozvuky ešte z čias socializmu. Vtedy sa do rôznych aj akademických či vedeckých funkcií dostali ľudia, ktorí v prvom rade dbali o svoju „kariéru“ a tituly pred i za menom. V roku 1987 mi v týždenníku *Nové slovo* uverejnil článok *Doktori vied a stratégie urýchlenia*. Na základe scientometrických analýz som dokázal, že 40 % slovenských doktorov vied patrí medzi informačné nuly. Samozrejme, článok medzi „silnými“ v tej dobe vyvolal búrku nevôle, ale opäť som to ako tak ustál, podotýkam, nikdy som nebol v žiadnej strane. To obdobie spreď nežnej revolúcie nebolo jednoduché, prekonáva sa ťažko, honba za titulmi trvá stále, ale postupne dochádza k výmene „kádrov“ a o slovo sa čoraz viac hlásia mladí, múdri a ambiciózni ľudia.

PhDr. Július Šipoš
Foto: autor článku

Vynálezy a technické riešenia, ktorých spolupôvodcom je prof. Libor Ebringer

Podané v roku	Publikačné číslo	Názov (spolupôvodca)
1955	CS 89986	Spôsob výroby živného prípravku pre výrobu antibiotík, menovite penicilínu (Nemec, Šatura)
1969	CS 145021	Spôsob prípravy substituovaných 5- (5-fenyl-2-furfurylidén) rodanínov (Krutošíková, Frimm, Kováč)
1972	CS 154351	Spôsob prípravy 1- (5-nitro-2-furyl) -1-fenylsulfonyl-2-aryletylénov (Jurášek, Kováč, Hrdina, Kada)
1973	CS 164653	Spôsob prípravy nenasýtených sulfónov 5-nitrofuránového radu (Hrdina, Jurášek, Frimm)
1973	CS 164654	Spôsob prípravy nenasýtených sulfónov 1-(5-nitro-2-furyl)-1-dichlormetylsulfonyl-2-aryletylénov (Hrdina, Jurášek, Frimm)
1976	CS 185132	2-(5-nitro-2-furyl)-2-oxoetyl(4-substituované fenyl)sulfóny a spôsob ich prípravy (Doubková, Jurášek, Kováč)
1976	CS 187135	1-nitro-1-(5-nitro-2-furyl)-2-substituované etylény a spôsoby ich prípravy (Sroková, Jurášek, Kováč)
1977	CS 192211	Sírne deriváty chalkónov 5-nitrofuránového radu a spôsob ich prípravy (Jurášek, Kováč)
1977	CS 191074	5-nitrofuránové deriváty 2,4-dichlór-6-hydrazín-S-triazínu a spôsob ich prípravy (Krkoška, Hodul, Blažej, Foltínová)
1982	CS 226936	1-(5-Nitro-2-furoyl)-1-fenylsulfonyl-2-(4-X-fenyl)etylény a spôsob ich prípravy (Jurášek, Polakovičová, Kováč)
1987	CS 266103	Spôsob odstránenia plazmidu z bakteriálnych buniek (Sýkora, Čeplíková, Horniak)
1988	CS 269549	Spôsob zvýšenia efektívnosti prenosu DNA do bakteriálnej bunky (Horniak, Devínsky, Balgavý, Lacko)
1992	SK 278205	Prostriedok doplnkovej ľudskej výživy (v ČR udelený patent č. CZ 281433 s názvom Použití bakterií kmenu Enterococcus faecium pro přípravu prostředků doplňkové lidské výživy) (Lahitová, Ferenčík)
1992	SK UV 1013	Prostriedok doplnkovej ľudskej výživy (Ferenčík, Lahitová)
1994	SK PP 341-94	Sukcínimidylester ofloxacínu a spôsob jeho prípravy (Dobias, Uher, Koreňová, Brtko, Belicová, Foltínová)
1996	SK UV 1313	Hmota pre potravinárske výrobky s obsahom biologicky vysoko hodnotných zložiek (Ferenčík, Lahitová)
1997	SK 280859	Prostriedky s antigenotoxickými účinkami (Košíková, Dobias, Lahitová)
1997	SK 280832	Prostriedok na báze probiotík, spôsob prípravy probiotických baktérií obsiahnutých v prostriedku a použitie tohto prostriedku (Dobias)
1997	CZ UV 6727	Hmota pro potravinářské výrobky s obsahem biologicky vysoce hodnotných složek (Ferenčík, Lahitová)
1999	SK UV 2305	Fortifikovaná bryndza (Ferenčík)

FROM THE GALLERY OF CREATORS PROF. LIBOR EBRINGER WAS AWARDED THE 2ND CLASS ĽUDOVÍT ŠTÚR ORDER The President Ivan Gašparovič awarded State Decorations to 14 personalities from various areas of the social life on January 3, this year, on the occasion of the 19th Anniversary of the Slovak Republic Establishment. Prof. RNDr. Libor Ebringer, DrSc. (81), the outstanding Slovak micro-biologist and the university teacher, was one of the award-winning personalities. He is a graduate of the Faculty of Natural Sciences

of the Comenius University in Bratislava, where he was also employed. Since 1956 he has been specialising in the micro-organisms research. Original works on new antibiotics effects are the most valuable results of his research. He has reached the prohibition of using the health-risky substances in foodstuffs by modern gene-toxicological methods. He is an author of several inventions and technical solutions including the first Slovak probiotic preparation. Since 2002 he has been interesting in probiotic characteristics of the traditional Slovak

sheep cheese and he has proved that it has rare healthy characteristics. He contributed considerably to Slovak sheep cheese to be registered as the third Slovak protected geographical indication for agricultural products by the European Union on July 17, 2008.

The President of the Slovak Republic awarded prof. L. Ebringer the 2nd Class Ľudovít Štúr Order for exceptional credits in the area of microbiology and genetic toxicology and for dispensing a good name of the Slovak Republic abroad.

Úspešné príbehy

Od inovácie ku komercializácii a ďalej – Mandy Habermanová

Prípadová štúdia malých a stredných podnikov

Životná skúsenosť s dieťaťom trpiacim na Sticklerov syndróm priviedla grafickú dizajnérku Mandy Habermanovú k navrhnutiu fľaše na kŕmenie dojčiat so sacími problémami. Habermanovej fľaša bola patentovaná v Spojenom kráľovstve v roku 1984. Mandy Habermanová hneď na začiatku ešte pred udelením licencií na výrobu a distribúciu svojho produktu založila spoločnosť, ktorej cieľom bolo obchodovanie s týmto produktom na svetových trhoch. Vynález zaznamenal mimoriadny úspech, a to i napriek tomu, že už samotná povaha takéhoto predmetu mu predurčuje len veľmi úzky okruh spotrebiteľov.

O niekoľko rokov neskôr sa Mandy Habermanová zase nechala inšpirovať príhodou s priateľkiným dieťaťom, ktoré rozlialo džús z čiernych ríbezlí na koberec smotanovej farby. Rozhodla sa, že navrhne šálku so zabezpečením proti vytekaniu, ktorá sa po odpití nápoja uzavrie. Tentoraz vyvinula šálku Anywayup®. V roku 1992 podala jednu z mnohých patentových prihlášok na svoj vynález (patent č. BG-B-2266045). Tento patent chránil nápad spočívajúci v použití ventilu so zárezom, ktorý kontroluje prúd tekutiny vytekajúcej z pyšteka šálky. Neskôr návrháarka podala i ďalšie patentové prihlášky a boli jej udelené patenty nielen v Spojenom kráľovstve, ale aj v iných krajinách sveta.

Mandy Habermanová ponúkla prototypy tohto inovatívneho produktu na licencovanie 18 spoločnostiam zaoberajúcim sa

výrobou pomôcok pre deti. Hoci mala nadšený ohlas, z rôznych dôvodov sa predaj licencie neuskutočnil. Preto sa v roku 1996 podnikateľka rozhodla spojiť sily s marketingovou spoločnosťou v Cardiffe špecializujúcou sa na obchodovanie s inovatívnymi výrobkami. Výsledkom bolo, že šálka Anywayup® sa začala predávať v nebyvalom množstve (60 000 kusov týždenne). Čoskoro nato podpísala exkluzívnu licenčnú zmluvu s americkou spoločnosťou na výrobu a predaj produktu pod značkou Tumble Mates. Dnes sa na svetových trhoch predá viac ako 10 miliónov týchto šálok ročne.

Ako to už často býva, šálka Anywayup® sa nevyhla riziku, že sa stane obeťou svojho vlastného úspechu. Iba 18 mesiacov potom, čo sa tento výrobok objavil na trhu, Mandy Habermanová zistila, že jedna z britských spoločností, s ktorou na začiatku rokovala o predaji licencie, vyrába produkt veľmi podobný šálke Anywayup®. Rozhodla sa preto spoločnosť zažalovať a súdny spor vyhrala. Bolo vydané rozhodnutie zabraňujúce ďalšiemu porušovaniu jej patentových práv a právny spor bol uzavretý mimosúdnym vyrovnaním.

V priebehu nasledujúcich rokov Mandy Habermanová a jej šálka Anywayup® získali množstvo vynálezcovských ocenení, medzi ktorými je cena Britská vynálezkyňa roka 2000, zlatá medaila v rámci Medzinárodného salónu vynálezov v Ženeve, ako aj najvyššie britské ocenenia v dizajnerskom priemysle. Dnes je Mandy Habermanová

úspešnou podnikateľkou a zároveň aktívne pôsobí v politike ako poradkyňa vlády Spojeného kráľovstva a patentového úradu v záležitostiach duševného vlastníctva.

Viac informácií o tejto prípadovej štúdii je možné získať na www.mandyhaberman.com.

*Z angličtiny preložila
Mgr. Andrea Kapustová*

(Publikované so súhlasom Svetovej organizácie duševného vlastníctva – WIPO)

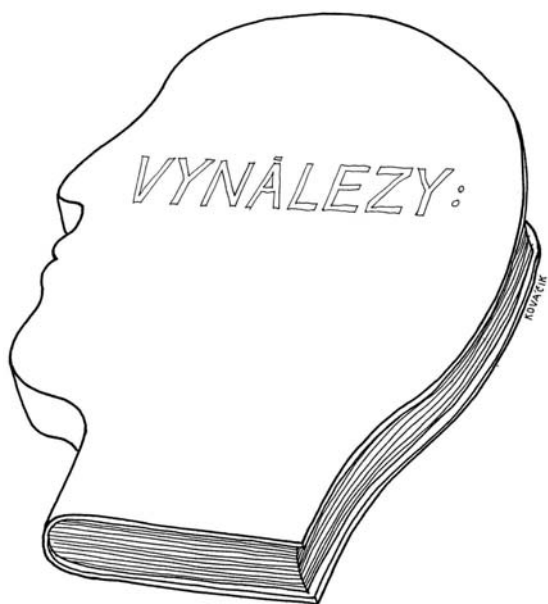
Foto: www.mandyhaberman.com

mandyhaberman.com

„Traste, hrkajte, kotúlajte – Anywayup bola celosvetovo prvá stopercentne nerozlievajúca šálka, ktorá uchránila vaše koberce.“

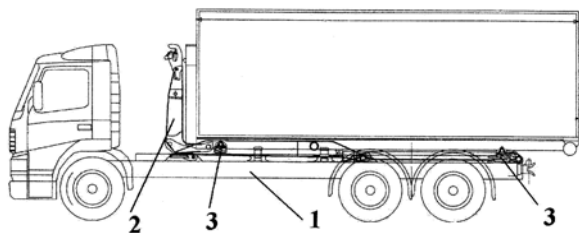
Mandy Habermanová

Spektrum dobrých nápadov a riešení

Vozidlo s vážiacim zariadením nákladu

Voľný pohyb tovarov v Európe spustil lavínu prepravovaných materiálov, odpadov alebo iných nákladov naprieč celým kontinentom. Toto odvetvie opodstatnene podlieha prísny vnútroštátnym alebo európskym normám a smerniciam. Pre spoločnosti, ktoré v ňom podnikajú, je jedným z najväčších problémov spôsob stanovenia hmotnosti prepravovaného nákladu. Hoci v súčasnosti existuje viacero spôsobov a možností, väčšinou si vyžadujú množstvo času alebo energie na zistenie skutočnej váhy nákladu. Ani váhy zabudované v samotnej korbe alebo podvozku nie sú veľmi spoľahlivé pri kontrole rozloženia nákladu. A v prípade čoraz obľúbenejších tenzometrických snímačov inštalovaných na šasi nákladného vozidla, keďže sú v kontakte s nákladom a kontajnerom, dochádza často k ich poškodzovaniu.

P SK 287891

Banskobystrická firma Detox má bohaté skúsenosti s prepravou priemyselných odpadov vo všetkých formách, či už ide o tuhé, kvapalné, alebo vysoko nebezpečné látky. Vozidlá firmy nielenže spĺňajú všetky predpísané normy, ale vodiči sú aj zaškolení na zaobchádzanie s týmito látkami. S cieľom zefektívniť doteraz zaužívaný systém prepravy tovaru, vo firme vyvinuli vozidlo s vážiacim zariadením nákladu.

Podstata vynálezu, podľa Ing. Jána Bocka z Úradu priemyselného vlastníctva SR, tkvie vo vybavení vozidla tenzometrickými senzormi a spracovateľskou jednotkou, ktorou môže byť počítač. – Vozidlo má na podvozkovom ráme situované štyri tenzometrické

senzory umožňujúce sledovanie hmotnosti. Každý z nich je vybavený hydraulickou jednotkou tvorenou valcom a piestom na vytlačenie senzora z ochranného puzdra a pritlačenie na kontajner. Jednotlivé senzory sú prepojené s jednotkou na spracovanie zistených údajov.

Na pokyn obsluhy sa vysunú hydraulické piesty so senzormi a po dosadnutí na kontajner a jeho prídvihnutí sa iniciuje váženie. Senzory zistia požadované údaje, odošlú ich spracovateľskej jednotke a výsledok sa zobrazí na monitore v kabíne vozidla, podvozkom alebo mimo vozidla v prenosnom prípadne statickom zariadení umiestnenom v interiéri budovy. Po odvážení sa hydraulické jednotky vrátia do dolnej uzamknutej polohy.

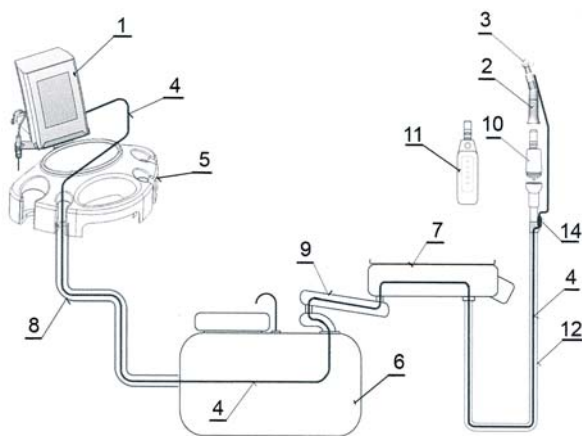
Majiteľom patentu je Ing. Lorant Vojček z firmy Detox: – Zariadenie je možné integrovať do vlastného komunikačného systému, podstatne zvyšuje produktivitu práce, vďaka nemu je možné ideálne využiť maximálne povolené zaťaženie vozidla a eliminovať jeho preťaženie.

Okrem toho, že spôsob váženia výrazne šetrí čas na prekladanie nákladu, prispieva tiež k rovnomernému zaťaženiu vozidla. – Vozidlo je vhodné najmä pre dopravné spoločnosti, ktoré hľadajú jednoduchý a presný spôsob monitorovania hmotnosti nákladu, pričom vzdialené monitorovanie zautomatizuje nakladací proces a umožní lepšie vyhodnotiť efektivitu využívania vozidiel, – dodáva L. Vojček.

Zapojenie apex lokátora v zostave stomatologického pracoviska

Už keď vyslovíme spojenie „koreňový kanálik“, vyvoláva to u ľudí nepríjemné pocity. Po vypočítaní množstva hororových príbehov o tom, ako vedia tieto kanáliky bolieť a aké nepríjemné je „ťahanie nervov“, sa tomu niet čo čudovať. Väčšina z nich sa však dá ošetriť bezbolestne a bolesť nepocítíme ani po vyprchaní anestézie. Stomatológ vyčistí kanálik od zapálených tkanív a baktérií, dezinfikuje ho a hermeticky zapečatí. Tento spôsob ošetrovania, nazývaný endodontický, je často jediná možnosť záchrany zuba

pred vytiahnutím. Celá procedúra pozostávajúca zo spoľahlivého určenia dĺžky koreňového kanálíka je náročná pre pacienta i lekára. Na tento účel sa používa elektronický prístroj apex lokátor. S novinkou pri jeho využití prišla firma Chiromega z Humenného.

ÚV SK 6020

Takmer 10 rokov sa firma zaoberá vývojom stomatologických súprav a ich ostatné technické riešenie sa rozhodli prvýkrát chrániť úžitkovým vzorom. Inovatívnosť zariadenia spočíva v trvalom online prepojení endomotora zabudovaného do súpravy s klasickým apex lokátorom bežne určeným na ručné meranie hranice apexu. Pôvodcom technickej novinky je Ing. Alexander Dvulit: – Pri vývoji bolo najdôležitejšie priestorovo usporiadať uvedené časti tak, aby opierka hlavy pacienta a panel asistenta s osadeným apex lokátorom sa nachádzali v zornom poli lekára.

Apex lokátor je umiestnený na paneli asistenta spoločne s odsávacími hadicami, zubnou striekačkou, prípadne inými zubárskymi pomôckami. Polohu koreňového nástroja možno priebežne sledovať na endodontickom monitore bez toho, aby sa lekár otáčal.

Spôsob zapojenia apex lokátora v stomatologickej zostave vysvetľuje Ing. Alena Pitáková: – Apex lokátor, zvyčajne umiestnený na paneli asistenta, je trvalo prepojený pomocou kábla cez teleso stomatologickej súpravy vnútorom mikromotorickej hadice na hlavíčku so snímačom signálu. Teleso pracovného nástroja je poháňané endomotorom.

Firma Chiromega úspešne podniká najmä v Moldavsku, Lotyšsku a Arménsku a verí, že sa presadí aj so spomínanou stomatologickou novinkou.

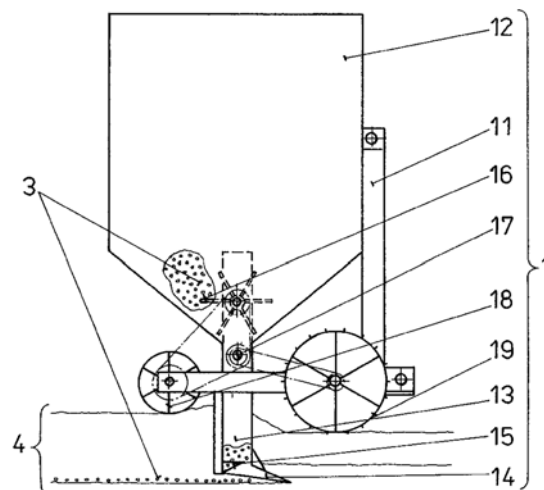
Spôsob podorničného hnojenia pôdy a zariadenie na jeho vykonávanie

Na 12. marec sa vzťahuje jedno zo slovenských prísloví *Na Gregora prvý pluh do poľa*. Každoročná povinnosť zorať úrodnú pôdu na začiatku jari opäť vyženie na polia traktory všetkých druhov. Je potešiteľné, že i v tomto odvetví dochádza k snahám o efektívnejšie metódy a spôsoby zhodnotenia pôdy.

Ambíciu stať sa lídrom v poľnohospodárskych inováciách, ako aj najkvalitnejším predajcom biologicko-organických hnojív a prís-

lušnej agrotechniky deklaruje rodina Kelemecová z východoslovenskej Sniny. Jej firma sa už niekoľko rokov zameriava na širokú škálu zákazníkov, od drobných záhradkárov až po veľkoagronómov s niekoľkými stovkami hektárov. Hlava rodiny Ing. Vasil Kelemeca prihlásil v priebehu desiatich rokov až 11 vynálezov na patentovú ochranu. Nedávno udelený patent sa týka spôsobu podorničného hnojenia pôdy a zariadenia na jeho vykonávanie.

– *Dlhodobu sa zaoberám energetickou revitalizáciou a znižovaním chemickej erózie pôdy. Najnovšie zariadenie kombinuje spôsob hnojenia so sypkými hnojivami*, – vysvetľuje vynálezca V. Kelemeca. – *Vyvinutý aplikátor slúži naraz na dvojaký účel, orie pôdu a zároveň dodáva do pôdy v potrebnej hĺbke a množstve ekologické hnojivo. Ideálny je predovšetkým pre väčšie rozlohy.*

P SK 287848

Princíp zariadenia upevneného k ťažnému traktoru spočíva v dopravení hnojiva do príslušného priestoru nadvihnutím podorničia a následnom prikrytí pôvodnou vrstvou skyprenej neprevrátenej podornice a ornice. Celý proces prebieha rýchlo a kontinuálne.

Inovatívny princíp hnojenia pôdy detailnejšie opisuje Ing. Tatiana Medvedová z ÚPV SR:

– *Pracovná operácia sa začína skyprením podornice a ornice. V prvej fáze sa dopraví hnojivo do priestoru odkrytého podorničia, ktoré vznikne pod nadvihnutou skyprenou podornicou a ornice. Následne je v druhej fáze rozvrstvené hnojivo prikryvané skyprenou ale neobrátenou podornicou a ornice.*

Pôvodca vynálezu približuje výhody zariadenia: – *Najväčšou výhodou tohto spôsobu hnojenia je zachovávanie bioreakčných zón pôdy. Navyše, umožňuje hnojiť pôdu aj organicky pri nízkych nárokoch na spotrebu energie s vylúčením erózie a poškodzovania pôdy ťažkými mechanizmami.*

Možno tiež konštatovať, že zníženie strát pôdnej organickej hmoty znižuje aj nepriaznivé vplyvy klimatických zmien na agro-výrobu a zároveň zvyšuje efektívnosť rastlinnej produkcie pestovaných plodín.

Ing. Marián Michalovský
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAUJALO NÁS

Dohodu ACTA už podpísalo 22 členských štátov Európskej únie

Dňa 26. januára 2012 zástupcovia 22 členských krajín Európskej únie podpísali v japonskom Tokiu **Obchodnú dohodu proti falšovaniu** (*Anti-Counterfeiting Trade Agreement* ďalej dohoda ACTA alebo ACTA). Vo vzťahu k EÚ však táto multilaterálna medzinárodná dohoda nevstúpi do platnosti skôr, než bude schválená Európskym parlamentom. Zástupcovia Slovenskej republiky túto dohodu zatiaľ nepodpísali.

ACTA bola uzatvorená 1. októbra 2011, keď ju podpísali Austrália, Kanada, Japonsko, Maroko, Nový Zéland, Singapur, Južná Kórea a Spojené štáty americké. Hlavným cieľom dohody ACTA je vytvorenie medzinárodných pravidiel smerujúcich k zlepšeniu vymožiteľnosti práv duševného vlastníctva.

Ak sa na finálny obsah dohody ACTA pozrieme z pohľadu európskeho práva a slovenského právneho poriadku, je možné konštatovať, že mnohé zo záväzkov, ktoré štáty pristúpením k dohode ACTA na seba preberú, už Slovenská republika plní.

ACTA upravuje občianskoprávne, ako aj trestnoprávne aspekty súvisiace s ochranou práv duševného vlastníctva. Stanovuje minimálne štandardy týkajúce sa vymožiteľnosti nárokov vyplývajúcich z práv duševného vlastníctva, minimálne tresty za spáchanie trestných činov proti právam duševného vlastníctva, základné princípy medzinárodnej spolupráce pri poskytovaní efektívnej ochrany právam duševného vlastníctva.

Problematika, ktorú rieši **ACTA**, sa **sčasť prelína s obsahom nariadenia Rady (ES) č. 1383/2003** týkajúceho sa colného konania pri tovare podozrivom z porušovania niektorých práv duševného vlastníctva a opatrení, ktoré sa majú prijať v súvislosti s tovarom, pri ktorom sa zistilo, že sa takéto práva porušili. Je potrebné zdôrazniť, že celý oddiel 3 dohody ACTA, pomenovaný – opatrenia na hraniciach (*Border Measures*), sa nebude uplatňovať medzi štátmi, ktoré majú uzatvorenú dohodu o colnej únii, podobne ako je tomu v EÚ. V praxi to bude znamenať, že slovenskí občania cestujúci v priestore EÚ sa nebudú musieť obávať, že na európskych letiskách ich skontrolujú, či majú v batožine predmety, resp. digitálny obsah, ktorý by porušoval práva duševného vlastníctva tretích osôb.

Takisto je potrebné zdôrazniť, že **ACTA ponecháva štátom, ktoré k nej pristúpia, možnosť uplatňovať vo svojom právnom poriadku tzv. de minimis výnimku**, aby sa nevyvodzovala zodpovednosť v situáciách, ak má cestujúca osoba vo svojej batožine predmet, resp. digitálny obsah porušujúci práva duševného vlastníctva, a to za predpokladu, že nejde o produkt určený na obchodné účely. Ak napríklad slovenský občan cestujúci do Kanady bude mať vo svojom osobnom počítači, ktorý tvorí súčasť jeho príručnej batožiny, uložených niekoľko filmov „stiahnutých“ z internetu, príslušné kanadské orgány nebudú z tohto konania vyvodzovať žiadne sankcie, samozrejme, za predpokladu, že Kanada v rámci svojho právneho poriadku využije možnosť udelenia tejto výnimky.

Prečo vyvolala ACTA mnohé kontroverzné reakcie?

Je možné konštatovať, že spôsob, akým sa prerokúval a dojednával finálny obsah dohody ACTA, nebol štandardný, a to najmä z dôvodu prísne dôverného charakteru rokovania a zákazu sprístupniť verejnosti jej obsah. Konečná podoba textu ACTA je však oproti pôvodným návrhom, ktoré boli neskor zverejnené, podstatne miernejšia.

Medzinárodná zmluva, akou je dohoda ACTA, **nespadá pod aplikáciu ustanovenia čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky**, to znamená, že nejde o medzinárodnú zmluvu, na ktorej vykonanie nie je potrebný zákon, ani o medzinárodnú zmluvu, ktorá by priamo zakladala práva alebo povinnosti

fyzických alebo právnických osôb a ktorá by mala prednosť pred slovenskými zákonmi.

Ak Slovenská republika pristúpi k dohode ACTA, z textu tejto dohody vyplynú štátu (ako subjekt medzinárodného práva) medzinárodnoprávne záväzky, pričom uvedenie ustanovení dohody ACTA „do života“ si na Slovensku vyžiada novelizáciu niektorých zákonov (najmä zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších právnych predpisov). Povedané inými slovami, až kým Národná rada SR neschválí konkrétne právne predpisy, ktoré do slovenského práva implementujú záväzky, ku ktorým sa Slovenská republika pristúpením k dohode ACTA zaviazala, nič z obsahu dohody ACTA nebude pre slovenské právnické ani fyzické osoby právne záväzné. Ide o rozdiel v porovnaní napríklad s nariadeniami EÚ, ktoré sa uplatňujú bez potreby vykonania akýchkoľvek legislatívnych zásahov.

Vo viacerých článkoch dohody ACTA je ponechaná možnosť, aby si pristupujúci štát sám vybral, či dané ustanovenie preberie do svojho právneho poriadku. Aj v otázke možného obmedzenia základných ľudských práv, ako je právo na súkromie, bude záležať hlavne na konkrétnom štáte, do akej miery tieto práva v súvislosti s ochranou záujmov nositeľov práv duševného vlastníctva obmedzí. V čl. 6 ods. 3

ACTA ustanovuje, že každá zmluvná strana by mala pri implementácii obsahu dohody konať v súlade s princípom proporcionality a náležite zohľadniť závažnosť porušenia práv, záujmy nositeľov práv i tretích osôb, ako aj charakter možných opatrení, resp. druhu použiteľných sankcií.

Aj keď to bude znieť možno prekvapujúco, ACTA vo veľkej miere len štandardizuje na medzinárodnej úrovni právne princípy, ktoré sa už v európskom priestore uplatňujú. Ako príklad môžeme uviesť ustanovenie čl. 9 ods. 5 dohody ACTA, ktoré ukladá stranám dohody zaviesť právnu úpravu, keď v prípade prehratia súdneho sporu porazená strana nahradí víťaznej strane v plnom rozsahu trovy súdneho konania i trovy právneho zastúpenia. Tento princíp je už dlhoročne štandardnou súčasťou slovenského občianskeho procesného práva.

Ak Slovenská republika pristúpi k dohode ACTA, bude veľmi zaujímavé sledovať, v akej konkrétnej podobe implementuje čl. 9 dohody ACTA obsahujúci úpravu tzv. prezumpcií výšky škody spôsobenej nositeľom práv duševného vlastníctva. Podobne, určité zmeny v slovenských procesnoprávných predpisoch by si pravdepodobne vyžiadal aj obsah čl. 11 dohody ACTA, ktorý by umožňoval získať od porušiteľa informácie požadované nositeľom práv duševného vlas-

tníctva. Aj napriek tomu, že problematika práva na informácie je výslovne upravená napr. v ustanovení § 56 slovenského autorského zákona, resp. v ostatných právnych predpisoch upravujúcich jednotlivé práva duševného vlastníctva, čl. 11 dohody ACTA sa zameriava hlavne na procesnoprávne opatrenia, ktoré by mali napomôcť účinnej ochrane oprávnených záujmov nositeľov práv duševného vlastníctva. Poskytnutie týchto informácií by však malo byť možné len do tej miery, že nebude ohrozená ochrana utajovaných skutočností, resp. ochrana osobných údajov.

Záverečný text dohody ACTA upustil od svojej pôvodnej razancie a z pohľadu globálnej ochrany práv duševného vlastníctva je možné ho hodnotiť pozitívne. Osud dohody ACTA vo vzťahu k EÚ však ostáva veľmi neistý, keďže na jej právnu záväznosť sa vyžaduje ratifikácia dohody všetkými členskými štátmi i súhlas Európskeho parlamentu. Každý členský štát EÚ má tak v podstate právo veta. Vzhľadom na negatívne ohlasy niektorých členských štátov EÚ k prijatiu dohody ACTA predložila Európska komisia text dohody Súdnemu dvoru EÚ, ktorý by mal posúdiť zlučiteľnosť dohody ACTA s právom EÚ.

Vo vzťahu k „mimoeurópskym“ štátom môže ACTA nadobudnúť právnu účinnosť aj bez „pomoci“ EÚ, a to vtedy, ak dôjde k jej ratifikácii aspoň šiestimi signatármi.

Prípad Megaupload a jeho vplyv na hostingové služby

Keď sa vo štvrtok 19. januára 2012 (nielen) slovenskí používatelia Megauploadu márne usilovali pripojiť na server www.megaupload.com, málokto z nich tušil, že práve v tom čase prebiehala na Novom Zélande policajná akcia, cieľom ktorej bolo zadržať vedenie spoločnosti prevádzkujúcej túto webovú službu. Tento vývoj nasledoval po tom, čo 5. januára tohto roka bola v Spojených štátoch amerických podaná obžaloba, ktorej hlavným predmetom je vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie trestných činov porušovania autorského práva a legalizácie príjmu z trestnej činnosti voči osobám stojacim za existenciou internetových portálov megaupload.com a súvisiacich služieb megavideo.com, megaclick.com, megaporn.com.

MEGAUPLOAD

V prípade Megaupload už nejde len o ochranu súkromnoprávných nárokov nositeľov práv duševného vlastníctva, ale tiež o ochranu štátnych záujmov. Ako sa uvádza v texte obžaloby, údajná výška škody, ktorá bola konaním obžalovaných spôsobená, preyšuje sumu 500 miliónov amerických dolárov, pričom samotní páchatelia sa mali obohatiť o viac ako 175 miliónov dolárov. Vzhľadom na to,

že išlo hlavne o protiprávne konania, ku ktorým došlo v digitálnom prostredí siete internet, právomoc amerických federálnych súdov je daná následkami týchto konaní na americkom území, to znamená spôsobením majetkovej škody nositeľom autorských práv.

Dôvodom, prečo sa Megaupload v čase svojej existencie stal **13. najnavštevovanejšou webovou stránkou sveta**, bol najmä digitálny obsah prístupný na tomto portáli. Základný obchodný plán majiteľov Megauploadu bol pomerne jednoduchý, čím viac populárnych súborov (filmov, hudobných nahrávok a pod.) bude prístupných používateľom, tým vyššia bude návštevnosť a tým väčšia bude motivácia používateľov zakúpiť si prémiové kontá umožňujúce rýchlejšie a v zásade neobmedzené preberanie súborov. Používatelia, ktorí uložili na Megaupload najviac populárnych súborov, boli pritom dokonca finančne odmeňovaní zo strany prevádzkovateľa. Popularita Megauploadu bola „speňažená“ aj predajom reklamného priestoru. Podľa obžaloby, len prostredníctvom predaja reklamy zarobili „Mega-stránky“ viac ako 25 miliónov dolárov. V obžalobe sa taktiež uvádza, že majiteľ Megauploadu dal pokyn na skopírovanie celého obsahu portálu YouTube a jeho následné sprístupnenie na megavideo.com.

Z pohľadu ochrany práv duševného vlastníctva v tomto prípade **ide o zásadný prelo, ktorý v internetovom svete služieb** pozostávajúcich z uloženia informácií poskytnutých príjmom služby (ďalej hostingové služby) **spôsobil doslova revolúciu**. Nie dlho po zablokovaní servera Megaupload znemožnil sťahovanie dát filesonic.com, jeden z hlavných konkurentov bývalého portálu Megaupload. Ďalšie internetové služby ako rapidshare.com, wupload.com, uploading.com, uploaded.to vymazávajú zo svojich serverov obsah, ktorý by mohol porušovať autorské práva, resp. používatelia môžu sťahovať už len súbory, ktoré na server sami uložili. Servery Enterupload a VideoBB svoju činnosť dokonca úplne zastavili.

Je možné konštatovať, že práve trestnoprávny rozmer prípadu Megaupload sa v najväčšej miere podpísal pod intenzitu akou konkurenčné internetové služby upriamili pozornosť na potenciálne nelegálny obsah

uložený na svojich vlastných serveroch, ktorý je prístupný na prevzatie prakticky z ktoréhokoľvek miesta na svete.

V súvislosti s analýzou ďalšieho možného vplyvu daného prípadu na ostatných prevádzkovateľov podobného typu internetových produktov je dôležité poukázať na to, prečo sa služba Megaupload vôbec **dostala mimo rámca „bezpečného prístavu“ garantovaného americkým zákonom *The Digital Millennium Copyright Act*** (ďalej zákon DMCA). Podobne ako smernica o elektronickom obchode,¹ aj zákon DMCA² obsahuje výnimku „beztretnosti“ poskytovateľov hostingových služieb. Cieľom výnimky je dosiahnuť stav, aby poskytovateľ služby nebol zodpovedný za informácie uložené na žiadosť príjemcu služby v prípade, ak sú splnené nasledujúce podmienky: (i) poskytovateľ nevie o protiprávnom obsahu uložených informácií alebo o protiprávnom konaní príjemcu služieb, (ii) ak má poskytovateľ možnosť zabrániť protiprávnemu konaniu, nesmie v priamej súvislosti s týmto protiprávnym konaním získať finančný prospech a (iii) v prípade upovedomenia bez zbytočného odkladu odstráni protiprávny stav.

V zmysle obžaloby, osoby prevádzkujúce portál Megaupload **nesplňali kritériá uplatnenia uvedenej výnimky** z viacerých údajných dôvodov: (i) obžalovaní sami úmyselne porušovali autorské práva, (ii) obžalovaní vedeli o skutočnostiach, z ktorých bolo zrejme, že pri prevádzkovaní služby dochádza k protiprávnemu konaniu, (iii) obžalovaní získali finančný prospech v priamej súvislosti s protiprávnym konaním, (iv) obžalovaní neodstránili, resp. nezablokovali prístup k súborom porušujúcim autorské práva, po tom, čo boli na protiprávny obsah uložených súborov náležite upozornení zo strany nositeľov autorských práv.

Práve tieto zistenia amerických orgánov činných v trestnom konaní mali za následok dominový efekt, ktorý aj ostatné webové služby podobného zamerania primäl k tomu, aby zásadne prehodnotili svoj prístup k spôsobu poskytovania tohto typu elektronických služieb. Obsah textu obžaloby proti Megauploadu v podstate ponúka aktuálnu interpretáciu podmienok uplatnenia výnimky podľa zákona DCMA, ktorú je možné vnímať analogicky aj vo vzťahu

k smernici o elektronickom obchode, resp. ustanoveniu § 6 slovenského zákona o elektronickom obchode.

V praxi bude pre hostingové služby najväčšie riziko súvisieť s otázkou, do akej miery prevádzkovatelia vedia, resp. nevedia o protiprávnom obsahu uloženom jednotlivými používateľmi a sprístupnenom prostredníctvom ich serverov. Aj napriek tomu, že výnimka definovaná v smernici o elektronickom obchode sa výslovne nezaobera situáciou, ak prevádzkovateľ hostingovej služby získava majetkový prospech, ktorého výška je priamo ovplyvnená celkovou popularitou ponúkanej služby, v prípade súdneho sporu by musel prevádzkovateľ hodnoverne preukázať, že o protiprávnosti digitálneho obsahu uloženého používateľmi nemal informácie. Preukázanie tejto skutočnosti je podstatne zložitejšie, ak sú podnikateľské aktivity prevádzkovateľa založené dominantne na systéme prémiových používateľských kont umožňujúcich neobmedzené „sťahovanie“ a výška príjmov z predaja reklamného priestoru je priamo ovplyvňovaná návštevnosťou stránky. Je potrebné upozorniť, že aj slovenskí, resp. českí prevádzkovatelia webových služieb môžu svojím konaním spôsobiť majetkovú škodu v Spojených štátoch amerických za predpokladu, že americkým používateľom nezablokujú prístup na svoje internetové stránky. Nedá sa vyľúčiť, že celkový rozsah takto spôsobenej majetkovej škody môže viesť dokonca aj k naplneniu skutkovej podstaty trestného činu porušovania autorského práva, tak ako v prípade Megaupload.

Doterajší vývoj prípadu Megaupload naznačuje, akú **dôležitú úlohu zohráva medzinárodná spolupráca policajných zložiek** pri vyšetrowaní trestných činov proti právam duševného vlastníctva. Bude zaujímavé sledovať ďalší priebeh súdneho procesu proti zakladateľom Megauploadu, najmä to, do akej miery budú vedieť spochybniť skutočnosti uvedené v texte obžaloby. Nateraz však stále platí princíp prezumpcie nevinny a obžalovaní v prípade Megaupload sa budú považovať za nevinných, až kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom ich vinu.

JUDr. Ján Lazur, LL.M. (Cantab)
e/n/w/c Natlacen Walderdorff Cancola
advokáti s. r. o.

1 Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/31/ES z 8. 6. 2000 o určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu (ďalej smernica o elektronickom obchode), transponovaná do slovenského práva zákonom č. 22/2004 Z. z. o elektronickom obchode.

2 Čl. 512 písm. c) zákona DMCA.

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu prihláseného označenia do registra ochranných známk

Prihlásené označenie:

KARYA

Staršia ochranná známka namietateľa:

KYRIAD PRESTIGE

(rozhodnutie zn. POZ 580-2009 II/71-2011, § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v spojení s § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, právoplatnosť 1. 7. 2011, potvrdenie prvostupňového rozhodnutia)

Prvostupňovým rozhodnutím úradu boli v zmysle § 32 ods. 3 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach v spojení s § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach (ďalej zákon o ochranných známkach) zamietnuté námietky podané namietateľom proti zápisu prihláseného slovného označenia „KARYA“ (ďalej aj prihlásené označenie) do registra ochranných známk.

Dôvodom takéhoto rozhodnutia úradu bolo, že prihlásené slovné označenie „KARYA“ nie je z pohľadu priemerného spotrebiteľa vizuálne, foneticky a ani sémanticky podobné so slovnou ochrannou známkou Spoločenstva „KYRIAD PRESTIGE“ (ďalej aj staršia ochranná známka). Hoci bola zistená podobnosť služby prihláseného označenia so službami staršej ochrannej známky, napriek tomu prvostupňový orgán konštatoval nepravdepodobnosť, že by dochádzalo k zámene prihláseného označenia a staršej ochrannej známky. Podľa prvostupňového orgánu porovnávané označenia neobsahujú ani také spoločné prvky, ktoré by mohli viesť k vzniku asociácie medzi označeniami.

Prvostupňový orgán najprv posudzoval zhodnosť a podobnosť služieb. V tejto súvislosti porovnával služby prihláseného označenia „rezervácia ubytovania“ s tovarmi a službami staršej ochrannej známky. Keďže staršia ochranná známka sa okrem iného vzťahuje aj na služby „hotelové rezervácie pre cestovateľov, rezervácie dočasného ubytovania, penziónové rezervácie, rezervácie hotelových izieb prostredníctvom prenosu dát alebo počítačových serverov a cez internet“, ktoré patria pod pojem „rezervácia ubytovania“, považoval prvostupňový orgán tieto služby vo vysokej miere za podobné, prípadne až zhodné.

Pri samotnom posúdení prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou prvostupňový orgán konštatoval, že slovný prvok „KARYA“, ktorým je tvorené prihlásené označenie, a dominantný slovný prvok staršej ochrannej známky „KYRIAD“ sú do určitej miery vizuálne podobné, pretože začínajú rovnako pís-

menom „K“ a majú rovnaké písmená i na tretej a piatej „pozícii“. Na druhej strane, tieto slovné prvky obsahujú hneď za prvým „K“ odlišné písmená („A“ v prihlásenom označení a „Y“ v staršej ochrannej známke), vďaka ktorým začiatkové časti posudzovaných označení pôsobia odlišným vizuálnym dojmom. Podľa prvostupňového orgánu odlišný vizuálny vnem vyvolávajú aj ďalšie odlišné písmená uvedených slovných prvkov, a to písmeno „Y“ v prihlásenom označení a „I“ a „D“ v staršej ochrannej známke. Nemožno prehliadať ani jej druhý, v porovnaní s prihláseným označením, odlišný slovný prvok „PRESTIGE“, kvôli ktorému je podstatný rozdiel aj v dĺžke posudzovaných označení. Na základe týchto skutočností prvostupňový orgán konštatoval, že prihlásené označenie a staršia ochranná známka nebudú pre priemerného spotrebiteľa z vizuálneho hľadiska podobné.

Pri fonetickom hľadisku prvostupňový orgán uviedol, že prihlásené označenie (reprodukované ako „ka-ri-ja“) a dominantný slovný prvok staršej ochrannej známky (reprodukovaný ako „ky-ri-jat“) možno považovať z fonetického hľadiska za čiastočne podobné. Skladajú sa totiž rovnako z troch slabík, pričom prvá slabika začína rovnako na „k“, za ňou nasleduje rovnaká slabika „ri“ a tretia slabika prihláseného označenia „ja“ je celá obsiahnutá v tretej slabike „jat“ staršej ochrannej známky. Na druhej strane však podľa názoru prvostupňového orgánu už v prvej spotrebiteľmi najintenzívnejšie vnímanej slabike, za spoluhláskou „k“ nasledujú odlišné samohlásky („a“ v prihlásenom označení a „y“ v staršej ochrannej známke) a odlišné sú aj konce porovnávaných slov. Preto prvostupňový orgán hodnotenie fonetickej podobnosti označení uzavrel konštatovaním, že prihlásené označenie a staršia ochranná známka nebudú pre priemerného spotrebiteľa podobné ani z tohto hľadiska.

Pri porovnávaní zo sémantického hľadiska prvostupňový orgán konštatoval fantazijnosť slovných prvkov „KARYA“ a „KYRIAD“. K ďalšiemu slovnému prvku staršej ochrannej známky „PRESTIGE“ uviedol, že ide o slovo z anglického, resp. francúzskeho jazyka, ktoré je veľmi podobné slovenskému ekvivalentu „prestíž“. Tento slovný prvok bude priemerný spotrebiteľ vnímať s konkrétnym významom (prestíž = relatívna hodnotnosť, ktorá sa prisudzuje rozličným sociálnym a iným kolektívom alebo ich príslušníkom, pričom meradlom tohto hodnotenia je sociálne uznávaná hodnota alebo jej stupnica, dobré meno, verejný alebo spoločenský vplyv, vážnosť). Ale vzhľadom na uvedený význam slova „PRESTIGE“, ktorý je podľa prvostupňového orgánu pochvalný vo vzťahu k relevantným službám staršej ochrannej známky, má toto slovo z pohľadu priemerného spotrebiteľa nižšiu rozlišovaciu spôsobilosť. Na základe uvedených skutočností prvostupňový orgán konštatoval, že posudzované označenia nie sú ani zo sémantického hľadiska navzájom podobné. Staršia ochranná známka v porovnaní s prihláseným označením obsahuje z významového hľadiska odlišný slovný prvok „prestige“, aj keď s nižšou rozlišovacou spôsobilosťou, pričom neobsahujú žiadne významovo podobné prvky.

Proti tomuto rozhodnutiu podal namietateľ rozklad, v ktorom uviedol, že úrad kládol neprimerane veľký dôraz na prítomnosť

nedišťinkťvneho slovného prvku „PRESTIGE“ v staršej ochrannej známke, čo podľa neho značne ovplyvnilo rozhodnutie úradu o nezameniteľnosti porovnávaných označení. Podľa namietateľa prihlásené označenia „KARIAD“ z vizuálneho hľadiska pôsobí vo vzťahu k dominantnej časti staršej ochrannej známky „KYRIAD“ veľmi podobne. Úrad nezohľadnil skutočný počet zhodných písmen použitých v označeniach, ktorých umiestnenie je veľmi podobné. Podľa namietateľa obidve dominantné slová v porovnávaných označeniach sú dvojslabičné a obidve slabiky začínajú na rovnaké písmená (K, R). Preto sú obe slová (KARYA, KYRIAD) vizuálne veľmi podobné a prihlásené označenie môže ľahko asociovať staršiu ochrannú známku, resp. môže byť považované za variant staršej ochrannej známky, a tak môže dochádzať k vzniku asociácií medzi označeniami.

K fonetickému hľadisku namietateľ uviedol, že úrad nesprávne rozdelil slová KARYA a KYRIAD na tri slabiky, keďže ide o dvojslabičné slová. Na základe toho potom vyslovil nesprávny záver aj o nepodobnosti porovnávaných označení. Podľa názoru namietateľa úrad opätovne neprímerane zohľadnil i nedišťinkťvny prvok „PRESTIGE“, a preto vyvodil záver o podstatnom rozdiely v dĺžke zvukového vnemu. Namietateľ je však toho názoru, že porovnávané označenia majú rovnakú fonetiku, rytmus a dĺžku a fonetické rozdiely sú minimálne, preto môže dochádzať k vzniku asociácií medzi označeniami.

Pri sémantickom hľadisku namietateľ konštatoval, že prihlásené označenie aj staršia ochranná známka sú významovo fantazijné, takže toto hľadisko nemôže prispieť k rozlíšeniu porovnávaných označení, a hovoriť o sémantickej rozdielnosti týchto označení na základe nedišťinkťvneho prvku „PRESTIGE“ je neprímerané.

Namietateľ tiež uviedol, že v oboch prípadoch ide o rovnaké služby, čo podľa neho potvrdil aj úrad, ale na túto skutočnosť pri celkovom hodnotení nedostatočne prihliadol.

V tejto súvislosti namietateľ poukázal na rozhodnutia Súdneho dvora ES vo veciach č. C-39/97, č. C-342/97 a č. C-425/98. Z nich vyplýva, že nižší stupeň podobnosti medzi tovarmi alebo službami môže byť vyvážený väčším stupňom podobnosti medzi označeniami a naopak.

Nakoniec namietateľ uviedol, že je aj majiteľom prioritne staršej slovnnej ochrannej známky Spoločenstva „KYRIAD“, ktorá okrem iných chráni aj úplne zhodnú službu „rezervácia ubytovania“, ako je to v prípade prihláseného označenia.

Na základe uvedených skutočností namietateľ požiadal, aby odvolací orgán preskúmal napadnuté prvostupňové rozhodnutie a predmetnú prihlášku ochrannej známky zamietol pre služby v triede 43 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Prihlasovateľ vo svojom vyjadrení o rozklade uviedol, že ani rozdelenie slov „KARYA“ a „KYRIAD“ na dve slabiky nič nezmení na komplexnom posúdení daných označení, pretože slabiky uvedených slov nie sú zhodné ani podobné, pričom nie je možné vypustiť ani slovný prvok „PRESTIGE“. Prihlasovateľ zastáva názor, že slová „KARYA“ a „KYRIAD“ nie sú podobné a je nepravdepodobné, aby dochádzalo k ich zámene. Taktiež neobsahujú také prvky, ktoré by mohli viesť k vzniku asociácie medzi nimi. K poukázaniu

namietateľa na staršiu slovnú ochrannú známku Spoločenstva „KYRIAD“ prihlasovateľ uviedol, že ide o rozšírenie námietok, na čo však nie je možné v prebiehajúcom konaní prihliadať. V závere svojho vyjadrenia prihlasovateľ požiadal úrad, aby rozklad zamietol a potvrdil prvostupňové rozhodnutie.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

Podľa § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach označenie sa nezapíše do registra na základe námietok proti zápisu označenia do registra podaných podľa § 30 majiteľom staršej ochrannej známky, ak z dôvodu zhodnosti alebo podobnosti označenia so staršou ochrannou známkou a zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, existuje pravdepodobnosť zámenny na strane verejnosti; za pravdepodobnosť zámenny sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou.

Prihláška slovnnej ochrannej známky „KARYA“, proti ktorej námietky smerujú, bola podaná 14. apríla 2009 a zverejnená 6. augusta 2009 vo Vestníku Úradu priemyselného vlastníctva SR okrem služieb v triedach 35, 36, 39 a 41 aj pre službu „rezervácia ubytovania“ v triede 43 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Namietateľ je majiteľom slovnnej ochrannej známky Spoločenstva „KYRIAD PRESTIGE“ s právom prednosti od 10. júna 2002, s platnosťou pre územie Slovenskej republiky od 1. mája 2004. Je zapísaná pre tovary a služby v triedach 3, 29, 30, 38 a 43. V triede 43 je staršia ochranná známka zapísaná pre služby „hotely, poskytovanie jedál a nápojov, motely, reštaurácie, kafetérie, čajovne, gril bary, bary, hotelové rezervácie pre cestovateľov, rezervácie dočasného ubytovania, penziónové rezervácie, rezervácie reštaurácií, hotelových izieb prostredníctvom prenosu dát alebo počítačových serverov a cez internet, kancelárie dočasného ubytovania“.

Z podaného rozkladu vyplynulo, že namietateľ spochybnil prvostupňovým orgánom vykonané posúdenie podobnosti prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou. Pri aplikácii námietkového dôvodu podľa § 7 písm. a) zákona o ochranných známkach vo vzťahu k prihlásenému označeniu je právnym vymedzením hmotnoprávných podmienok to, či z dôvodu zhodnosti alebo podobnosti prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou a zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa prihlásené označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, existuje pravdepodobnosť zámenny na strane verejnosti.

V súvislosti s uplatneným námietkovým dôvodom odvolací orgán uviedol, že za pravdepodobnosť zámenny sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou. Pri posudzovaní pravdepodobnosti zámenny označení alebo ochranných známk je predmetom hodnotenia jednak celkový dojem, ktorý označenia u relevantného spotrebiteľa môžu vyvolať, a jednak ich jednotlivé vizuálne, fonetické a sémantické podobnosti, s ohľadom na dominantné a rozlišovacie prvky, pričom označenia alebo ochranné známky sa vždy porovnávajú v takej podobe, v akej sú prihlásené, resp. zapísané v registri ochranných známk. Keďže spotrebiteľ nemá vždy možnosť priameho porovnania označení alebo ochranných známk a v zásade nemá čas podrobne sa venovať ich jednotlivým prvkom, pre jeho vnem je rozhodujúci celko-

vý dojem, ktorý porovnávané označenia alebo ochranné známky u neho zanechajú.

Čo sa týka samotného posúdenia zhodnosti, resp. podobnosti prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou z jednotlivých hľadísk, odvolací orgán konštatoval, že dané označenia na prvý pohľad vytvárajú dostatočne odlišný vizuálny vnem, pretože ich dĺžka je viditeľne odlišná a odlišné sú aj slovné prvky daných označení. Na tomto konštatovaní nemení nič ani namietateľom uvedená skutočnosť, že slovné prvky „KARYA“ a „KYRIAD“ obsahujú tri zhodné písmená, pretože ostatné odlišné písmená svojím charakterom a usporiadaním zabezpečujú týmto slovným prvkom dostatočne rozdielny vizuálny vnem. Na rozdiel od namietateľa odvolací orgán dospel k názoru, že pri posúdení vizuálneho vnemu nie je možné vynechať ani slovný prvok „PRESTIGE“, a to ani v takom prípade, ak tento samotný prvok vykazuje nízky stupeň rozlišovacej spôsobilosti. Vzhľadom na uvedené, odvolací orgán konštatoval vizuálnu nepodobnosť prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou.

Pri fonetickom hľadisku odvolací orgán uviedol, že aj v tomto prípade je medzi porovnávanými označeniami dostatočne odlišný fonetický vnem spôsobený rozdielnou dĺžkou reprodukovateľných označení, ale aj samotným zložením jednotlivých slovných prvkov. Podľa odvolacieho orgánu rozoberaná problematika, či slovné prvky „KARYA“ a „KYRIAD“ pozostávajú z dvoch alebo troch slabík, nie je pri celkovom zhodnutí fonetiky rozhodujúcim faktorom, pretože ani spotrebiteľ pri bežnej reprodukcii a vnímaní nedelí dané slovné prvky na slabiky, ale vníma ich ako celok. Dôležitou skutočnosťou je v tomto prípade to, že začiatok porovnávaných označení je dostatočne odlišný (KA vs. KY), pričom v slovenskom jazyku je dôraz kladený predovšetkým na začiatok slova, a taktiež koncovka daných slovných prvkov je odlišná (A vs. AD, resp. AT). Aj napriek skutočnosti, že porovnávané slová obsahujú zhodnú fonetickú časť „RYA“, resp. „RIA“, podľa názoru odvolacieho orgánu pri tak krátkych označeniach, ako je to v tomto prípade, je možné už uvedené rozdiely považovať za dostatočné na konštatovanie fonetickej odlišnosti daných slovných prvkov. Celkovú odlišnosť porovnávaných označení navyše znásobuje aj prítomnosť ďalšieho slovného prvku „PRESTIGE“ v staršej ochrannej známke. Preto aj pri tomto hľadisku odvolací orgán konštatoval, že prihlásené označenie nie je foneticky podobné so staršou ochrannou známkou.

Pri sémantickom hľadisku odvolací orgán poukázal na to, že slová „KARYA“ a „KYRIAD“ nemajú pre slovenského spotrebiteľa žiadny konkrétny význam. Jediné slovo „PRESTIGE“ evokuje v slovenskom jazyku slovo „prestíž“ vo význame poukazujúcom na „relatívnu hodnotnosť, ktorá sa prisudzuje rozličným sociálnym a iným kolektívom alebo ich príslušníkom, pričom meradlom tohto hodnotenia je sociálne uznávaná hodnota alebo jej stupnica, dobré meno, verejný alebo spoločenský vplyv, vážnosť“ (Šaling, S., Ivanová-Šalingová, M., Maníková, Z.: Veľký slovník cudzích slov, tretie, revidované a doplnené vydanie. Bratislava – Prešov : Vydavateľstvo SAMO, 2003). Z uvedeného je však zrejme, že z tohto hľadiska nie je možné hovoriť o podobnosti alebo nepodobnosti daných označení založenej na konkrétnom význame jednotlivých označení ako celkov, teda sémantické hľadisko nemá podľa odvolacieho orgánu výrazný vplyv na celkové hodnotenie podobnosti, resp. nepodobnosti porovnávaných označení.

K posúdeniu možnosti pravdepodobnosti asociácie porovnávaných označení odvolací orgán uviedol, že takáto asociácia vzniká v zásade vtedy, ak majú označenia alebo ochranné známky rovnaký motív, tzn. že obsahujú zhodný prvok, grafickú úpravu či farebné vyhotovenie. Ako už bolo uvedené pri vizuálnom, fonetickom a sémantickom porovnaní, posudzované označenia neobsahujú žiadny zhodný prvok, na základe ktorého by si spotrebiteľ spájal prihlásené označenie so staršou ochrannou známkou namietateľa. Preto odvolací orgán konštatoval, že pravdepodobnosť asociácie prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou je nepravdepodobná.

Po komplexnom zhodnutí prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou odvolací orgán konštatoval, že porovnávané označenia sú natoľko odlišné, že podobnosť prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou je možné vylúčiť. V posudzovanom prípade je totiž vizuálny, fonetický a sémantický vnem porovnávaných označení dostatočne odlišný. Uvedený záver nie je schopná ovplyvniť ani skutočnosť, že prihlásené služby v triede 43 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb boli prvostupňovým orgánom posúdené ako zhodné alebo podobné so službami zapísanými pre namietateľa v triede 43 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, pričom toto posúdenie nebolo v rámci rozkladu spochybnené.

Čo sa týka poukazovania namietateľa na rozhodnutia Súdneho dvora ES, odvolací orgán konštatoval, že v tomto konkrétnom prípade boli porovnávané označenia posúdené ako nepodobné do takej miery, že ani zhodnosť kolíznych služieb nemôže vykompenzovať odlišnosti označení tak, aby mohla existovať pravdepodobnosť zámeny prihláseného označenia so staršou ochrannou známkou. Preto odvolací orgán považoval odkaz na rozhodnutie Súdneho dvora ES z 29. septembra 1998 č. C-39/97 vo veci Canon Kabushiki Kaisha vs. Metro-Goldwyn-Mayer, ako aj na podobné rozhodnutia vo veciach č. C-342/97 a č. C-425/98 za bezpredmetný.

Argument namietateľa, že je aj majiteľom prioritne staršej slovnnej ochrannej známky Spoločenstva „KYRIAD“, ktorá okrem iných chráni aj úplne zhodnú službu „rezervácia ubytovania“, ako je to v prípade prihláseného označenia, je podľa odvolacieho orgánu v danom prípade bezpredmetný, keďže táto ochranná známka nebola predmetom námietok podaných namietateľom. V tomto prípade ide o rozšírenie námietok, na ktoré nie je možné v konaní prihliadať s ohľadom na § 9 zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov (v súčasnosti § 30 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach).

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti odvolací orgán potvrdil závery prvostupňového orgánu ohľadom nepravdepodobnosti zámeny prihláseného označenia „KARYA“ so staršou ochrannou známkou „KYRIAD PRESTIGE“ a konštatoval, že prvostupňový orgán posúdil predmetné označenia na základe ich celkového vnemu správne. Preto **odvolací orgán rozklad zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil.**

Spracovala Mgr. Bc. Jana Budovičová

Súdny dvor Európskej únie

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 136/11

Luxemburg 15. decembra 2011

Rozsudok vo veci C-119/10

Tlač a informácie

Frisdranken Industrie Winters BV/Red Bull GmbH

Služba spočívajúca v jednoduchom plnení plechoviek opatrených označením chráneným ochrannou známkou nie je takým používaním označenia, ktoré možno zakázať

Poskytovateľ služby, ktorý na objednávku a podľa pokynov tretej osoby plní obaly, len vytvára nevyhnutné technické podmienky na to, aby tretie osoby mohli používať označenie podobné chránenej ochrannej známke

Spoločnosť Frisdranken Industrie Winters BV (ďalej len Winters) je holandský podnik, ktorého hlavným predmetom činnosti je „plnenie“ plechoviek nápojmi vyrábanými samotnou spoločnosťou alebo tretími subjektmi.

Spoločnosť Red Bull vyrába a uvádza na trh energetický nápoj pod ochrannou známkou RED BULL. Spoločnosť si zabezpečila pre tieto ochranné známky medzinárodnú registráciu, okrem iného aj pre štáty Beneluxu.

Winters plnila plechovky osviežujúcim nápojom pre spoločnosť Smart Drinks Ltd, konkurentku spoločnosti Red Bull, ktorá je právnickou osobou založenou podľa práva Britských panenských ostrovov. Na tento účel Smart Drinks dodala spoločnosti Winters prázdne plechovky a ich uzávery opatrené rôznymi označeniami, z ktorých boli niektoré podobné ochrannej známke spoločnosti Red Bull. Smart Drinks tiež dodala spoločnosti Winters základný sirup do osviežujúceho nápoja.

Spoločnosť Winters naplnila plechovky podľa pokynov a receptúry spoločnosti Smart Drinks určeným objemom základného sirupu doplneným vodou a podľa potreby oxidom uhličitým a plechovky uzatvorila. Winters následne naplnené plechovky odovzdala spoločnosti Smart Drinks, ktorá ich vyvážala mimo Beneluxu. Vo veci samej sa Winters obmedzovala len na poskytnutie plniacich služieb na účet spoločnosti Smart Drinks bez toho, aby tieto naplnené plechovky poslednej uvedenej spoločnosti dodávala. Okrem toho tieto plechovky nedodávala a ani nepredávala tretím osobám.

Spoločnosť Red Bull sa obrátila na holandské súdy s tvrdením, že Winters porušuje jej práva z ochrannej známky, a domáhala sa, aby súd tejto spoločnosti uložil povinnosť zdržať sa akéhokoľvek používania označení, ktoré sú podobné s jej ochrannou známkou. Za týchto okolností Hoge Raad der Nederlanden (Najvyšší súd, Holandsko) položil Súdnemu dvoru otázku, či jednoduché „plnenie“ obalov opatrených označením podobným chránenej ochrannej známke treba kvalifikovať ako „používanie tohto označenia“ v obchodnom styku v zmysle smernice o ochranných známkach¹, hoci k tomuto plneniu dochádza z dôvodu poskytovania služby tretej osobe a na jej žiadosť.

Súdny dvor v prvom rade pripomína, že podľa tejto smernice je majiteľ ochrannej známky oprávnený zabrániť tretej osobe, aby bez jeho súhlasu pre tovary alebo služby, ktoré sú zhodné alebo podobné tým, pre ktoré je ochranná známka zapísaná, používala označenie zhodné s jeho ochrannou známkou alebo jej podobné, ak k tomuto používaniu dochádza v obchodnom styku a z dôvodu, že existencia pravdepodobnosti zámery zo strany verejnosti narušuje alebo je spôsobilá narušiť základnú funkciu ochrannej známky, ktorou je garantovať spotrebiteľom pôvod výrobkov alebo služieb.

Súdny dvor skúma, či vo veci samej poskytovateľ služieb, akým je spoločnosť Winters, sám „používa“ označenia podobné ochran-

ným známkam spoločnosti Red Bull.

V tejto súvislosti Súdny dvor pripomína, že skutočnosť, že niekto vytvorí technické podmienky potrebné na používanie označenia a je za túto službu odmeňovaný, ešte neznamená, že poskytovateľ tejto služby uvedeného označenia sám používa.

Treba uviesť, že poskytovateľ služby, ktorý sa obmedzuje len na plnenie plechoviek, ktoré už boli opatrené označeniami podobnými ochranným známkam, na objednávku a podľa pokynov tretích osôb, „nepoužíva“ tieto označenia v zmysle smernice o ochranných známkach. V skutočnosti takýto poskytovateľ služieb len vykonáva technickú časť výrobného procesu konečného výrobku bez toho, aby mal akýkoľvek záujem na vonkajšom vzhľade uvedených plechoviek a predovšetkým na označeniach, ktoré sa na nich nachádzajú, čiže **len vytvára nevyhnutné technické podmienky na to, aby takéto označenia mohli používať tretie osoby.**

Okrem toho, ako Súdny dvor ďalej konštatuje, k tomuto posúdeniu pristupuje skutočnosť, že poskytovateľ v situácii spoločnosti Winters vôbec nepoužíval predmetné označenia „pre výrobky alebo služby“, ktoré sú zhodné s výrobkami alebo službami, pre ktoré bola ochranná známka zapísaná, alebo sú im podobné v zmysle smernice o ochranných známkach.

Ako už Súdny dvor uviedol, výraz „používanie“ sa v zásade týka tovarov alebo služieb tretej osoby, ktorá označenie používa. Vo veci samej je teda nesporné, že služba poskytnutá spoločnosťou Winters spočíva v plnení plechoviek a že **táto služba nevykazuje žiadnu podobnosť s výrobkom, pre ktorý boli ochranné známky spoločnosti Red Bull zapísané.**

Je pravda, že Súdny dvor v súvislosti s poskytovaním služieb online už rozhodol, že daný výraz uvedený v smernici môže za istých podmienok zahŕňať aj výrobky alebo služby inej osoby, na ktorej účet tretia osoba koná. Zároveň rozhodol, že tento výraz sa uplatní aj v prípade, keď poskytovateľ služby používa označenie zodpovedajúce ochrannej známke inej osoby s cieľom propagovať výrobky, ktoré jeden z jeho zákazníkov uvádza na trh využitím tejto služby, ak sa označenie používa takým spôsobom, že vytvára spojitosť medzi uvedeným označením a službou poskytovateľa.²

Napriek tomu nemožno plnenie plechoviek opatrených označeniami, ktoré sú podobné zapísaným ochranným známkam, ako vyplýva z jeho povahy, stotožňovať so službami na podporu predaja výrobkov opatrených takýmito označeniami a predovšetkým toto plnenie nevytvára **spojitosť medzi týmito označeniami a službou plnenia plechoviek.** Podnik, v ktorom sa uskutočnilo plnenie, totiž nie je vo vzťahu so spotrebiteľom, čo vylučuje akúkoľvek spojitosť medzi jeho službami a označeniami.

Súdny dvor teda odpovedá, že smernica o ochranných známkach sa má vykladať v tom zmysle, že poskytovateľ služby, ktorý na objednávku a podľa pokynov tretej osoby plní obaly, ktoré mu dodala táto tretia osoba, ktorá na ne predtým umiestnila označenie podobné alebo zhodné s označením chráneným ochrannou známkou, sám nepoužíva toto označenie, a preto túto činnosť nemožno zakázať.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke

CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

1 Prvá smernica Rady č. 89/104/EHS z 21. 12. 1988 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (Ú. v. ES L 40, s. 1; Mim. vyd. 17/001, s. 92).

2 Predovšetkým ide o rozsudok Súdneho dvora z 12. 7. 2011, L'Oréal a i. (C 324/09), pozri tiež tlačové komuniké č. 69/11.

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 132/11

Luxemburg 1. decembra 2011

Rozsudok vo veci C-145/10

Eva Maria Painer/Standard VerlagsGmbH, Axel Springer AG, Süddeutsche Zeitung GmbH, Spiegel Verlag Rudolf Augstein GmbH & Co KG a Verlag M. DuMont Schauberg Expedition der Kölnischen Zeitung GmbH & Co KG

Fotografický portrét požíva rovnakú autorskoprávnú ochranu ako akékoľvek iné dielo

Médiá však takúto fotografiu môžu zverejniť bez súhlasu jej autora, ak môže zverejnenie na účely trestného vyšetrovania pomôcť polícii pri pátraní po nezvestnej osobe

E. M. Painerová je samostatne podnikajúca fotografka a fotografuje najmä deti v materských škôlkach a školských družinách. V rámci tejto činnosti vytvorila niekoľko fotografií Nataše K. (navrhla pozadie, určila pózu aj výraz tváre, fotografovala a tieto fotografie aj vyvolala).

Po tom, čo bola v roku 1998 vtedy desaťročná Nataša K. unesená, rakúska polícia vyhlásila pátranie po nezvestnej osobe, v rámci ktorého boli použité fotografie E. M. Painerovej.

Po úteku dievčiny v roku 2006 a pred jej prvým verejným vystúpením zverejnilo päť vydavateľov tlače, štyria nemeckí a jeden rakúsky, tieto fotografie v novinách¹ a na známych internetových stránkach, ale bez toho, aby uviedli meno autora fotografií alebo iné meno než E. M. Painerová.

Okrem toho viacero denníkov uverejnilo portrét vytvorený pomocou počítačového programu na základe jednej z týchto fotografií, ktorý znázorňoval predpokladanú podobu dievčiny, keďže až do jej prvého verejného vystúpenia neexistovala jej nová fotografia.

E. M. Painerová sa domnievala, že zverejnením týchto fotografií došlo k porušeniu autorského práva, a preto sa domáhala, aby rakúske súdy vydavateľom tlače nariadili okamžite ukončiť rozmnožovanie a/alebo šírenie fotografií alebo fantómového obrazu bez jej súhlasu a bez uvedenia jej mena ako autorky. Takisto sa domáhala zaplatacia primeranej odmeny a náhrady spôsobenej škody.

Handelsgericht Wien (Obchodný súd vo Viedni, Rakúsko), ktorý rozhoduje o spore, sa Súdneho dvora pýta, či právo Únie priznáva portrétovej fotografii obmedzený rozsah ochrany priznanej autorským právom, pretože sú „realistické“ a majú len malý potenciál úpravy. Ďalej si vnútroštátny súd praje zistiť, za akých podmienok môžu takéto fotografie používať médiá bez súhlasu ich autora na účely pátrania. Okrem toho žiada Súdny dvor o spresnenie podmienok, za ktorých je možné chránené dielo citovať.

Vo svojom rozsudku Súdny dvor najskôr uvádza, že autorské právo chráni len pôvodné diela, teda tie, ktoré možno považovať za výsledok autorovej vlastnej duševnej tvorby. V tejto súvislosti Súdny dvor pripomína, že dielo je vlastným duševným výtvorom autora, ak je výrazom jeho osobnosti. To platí v prípade, že autor mohol pri vytváraní diela vyjadriť svoje tvorivé schopnosti prostredníctvom slobodných a tvorivých rozhodnutí.

Súdny dvor konštatuje, že autor fotografického portréту môže vykonávať slobodné a tvorivé rozhodnutia viacerými spôsobmi v rôznych fázach jeho realizácie. V prípravnej fáze môže autor zvoliť kompozíciu, postoj fotografovanej osoby či osvetlenie. Pri

snímaní fotografického portrétu môže zvoliť rámovanie, uhol pohľadu alebo vytvorenú atmosféru. Napokon pri tlačení negatívu si môže vybrať medzi rôznymi existujúcimi technikami vyvolania tú, ktorú hodlá použiť, alebo môže prípadne použiť ešte programové vybavenie.

Prostredníctvom týchto jednotlivých rozhodnutí tak môže autor fotografického portrétu vytvorenému dielu vtlačiť svoj „osobný štýl“. **Fotografický portrét je teda chránený autorským právom**, pretože je výrazom tvorivých schopností autora. Okrem toho Súdny dvor zdôrazňuje, že **táto ochrana je rovnaká ako ochrana, ktorá je priznaná ostatným dielam vrátane fotografických diel**.

Ďalej Súdny dvor pripomína, že podľa práva Únie² môže byť rozsah ochrany poskytnutej autorským právom prostredníctvom výnimiek obmedzený, ak je chránené dielo používané na účely verejnej bezpečnosti, najmä v súvislosti s pátraním po nezvestnej osobe. V tejto súvislosti Súdny dvor uvádza, že za **spôsobilé na zaistovanie verejnej bezpečnosti** vhodnými opatreniami, napríklad šírením oznámenia o pátraní, **a zodpovedné za toto zaistovanie možno považovať len členské štáty, a nie vydavateľov tlače**.

Nemožno však vylúčiť, že by vydavateľ tlače mohol sporadicky prispievať k plneniu cieľa verejnej bezpečnosti, **napríklad zverejnením fotografie hľadanej osoby**. Táto iniciatíva však musí súvisieť s konaním vedeným príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a musí byť vykonaná po dohode a v súčinnosti s nimi, aby sa zabránilo riziku, že bude v rozpore s opatreniami, ktoré tieto orgány prijali. Súdny dvor tiež spresňuje, že predchádzajúca konkrétna, naliehavá a výslovná výzva bezpečnostných orgánov smerujúca k zverejneniu fotografie na účely pátrania v takomto prípade nie je nevyhnutná.

Napokon, pokiaľ ide o citáciu chránených diel, Súdny dvor pripomína, že diela, ktoré už boli sprístupnené verejnosti v súlade so zákonom, možno citovať pod podmienkou, že bude označený ich zdroj vrátane mena autora, pokiaľ sa neukáže, že to nie je možné.

V tejto súvislosti Súdny dvor odpovedá na tvrdenia uvedené vydavateľmi tlače, podľa ktorých získali fotografie M. E. Painerovej od tlačovej agentúry, ale mali ťažkosti určiť meno autora a nemohli ho uviesť na fotografiách. Pokiaľ tlačová agentúra získala tieto fotografie zákonne, čiže so súhlasom autora, Súdny dvor sa domnieva, že mala oznámiť vydavateľom meno autora. Vydavatelia mali preto tiež povinnosť uviesť ho vo svojich novinách.

Súdny dvor však spresňuje, že takisto je možné, že fotografie E. M. Painerovej pôvodne verejnosti sprístupnili rakúske vnútroštátne bezpečnostné orgány. V takom prípade nebolo nutné uviesť meno autora. Z tohto dôvodu sa v takejto situácii a pod podmienkou, že meno autora nebolo uvedené, vyžaduje len uvedenie zdroja týchto fotografií, a nie aj mena ich autora.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku

¹ Ide o nasledujúce denníky: Der Standard, Süddeutsche Zeitung, Express, Bild a Die Welt, ako aj týždenník Der Spiegel.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES z 22. 5. 2001 o zosúladiení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (Ú. v. ES L 167, s. 10; Mim. vyd. 01/001, s. 230).

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ Č. 131/11

Luxemburg 1. decembra 2011

Rozsudok v spojených veciach C 446/09,

Koninklijke Philips Electronics NV/Lucheng Meijing Industrial Company Ltd, Far East Sourcing Ltd, Röhlig Hong Kong Ltd, Röhlig Belgium NV a C 495/09, Nokia Corporation/Her Majesty's Commissioners of Revenue and Customs, za účasti International Trademark Association

Súdny dvor upresňuje podmienky, za ktorých colné orgány členských štátov môžu zadržať tovar – napodobeniny alebo kópie výrobkov chránených v Únii právami duševného vlastníctva – pochádzajúci z tretích štátov

V prípade, že sa tento tovar nachádza v Únii v režime colného uskladnenia alebo tranzitu a preukáže sa, že je určený na predaj v Únii, možno ho kvalifikovať ako „napodobeniny“ alebo „pirátsky tovar“

Tieto dve veci sa týkajú výkladu právnej úpravy Únie v súvislosti s postupom colných orgánov v prípade možných porušení práv duševného vlastníctva prostredníctvom tovaru pochádzajúceho z tretích štátov, ktorý je prepustený do režimu vonkajšieho tranzitu a colného uskladnenia na území Únie. Tieto režimy s podmieneným oslobodením od cla umožňujú, aby tovar, ktorý nie je tovarom Spoločenstva, nepodliehal dovoznému clu a ďalším poplatkom alebo obchodno-politickým opatreniam.

Skutkový stav vo veci C 446/09

V roku 2002 belgické colné orgány uskutočnili kontrolu nákladu (bez presného miesta jeho určenia) uskladneného v prístave v Antverpách, ktorý tvorili elektrické holiace strojčeky pochádzajúce zo Šanghaja (Čína) a podobajúce sa dizajnom holiacich strojčekov vyvinutých spoločnosťou Philips. Tieto dizajny sú chránené na základe zápisov priznávajúcich spoločnosti Philips výlučné právo v oblasti duševného vlastníctva v niekoľkých štátoch, okrem iných aj v Belgicku. Keďže colné orgány nadobudli podozrenie, že ide o „pirátsky tovar“, uvedený tovar zadržali.

Spoločnosť Philips podala proti spoločnostiam Lucheng, Far East Sourcing a Röhlig podielajúcim sa na výrobe, uvádzaní na trh a preprave týchto holiacich strojčekov žalobu na Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen (Súd prvého stupňa v Antverpách). Spoločnosť Philips sa domáha najmä určenia, že tieto podniky porušili výlučné právo, ktoré má na tieto dizajny. Okrem toho sa spoločnosť Philips domáha náhrady škody a zničenia zadržaného tovaru.

Skutkový stav vo veci C 495/09

V júli 2008 colné orgány Spojeného kráľovstva (HM Revenue & Customs, „HMRC“) uskutočnili na letisku Londýn Heathrow (Spojené kráľovstvo) kontrolu zásielky tovaru – mobilných telefónov a príslušenstva – pochádzajúcej z Hongkongu (Čína) a určenej do Kolumbie. Na tomto tovare bolo uvedené označenie, ktoré je zhodné s ochrannou známkou spoločnosti Nokia. HMRC nadobudli podozrenie, že ide o napodobeniny a zaslali vzorky spoločnosti Nokia, ktorá potvrdila, že skutočne ide o napodobeniny a požiadala o zadržanie tejto zásielky.

HMRC túto žiadosť zamietli z dôvodu, že tovar nachádzajúci sa v režime tranzitu z jedného tretieho štátu do druhého tretieho štátu nemožno považovať za „napodobeniny“ v zmysle práva Únie, a nemožno ho teda zadržať. Spoločnosť Nokia toto odmietnutie zadržania napadla na súde Spojeného kráľovstva.

Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen a Court of Appeal (England & Wales), Civil Division, sa svojimi prejudiciálnymi otázkami pýtajú Súdneho dvora, či tovar pochádzajúci z tretieho štátu a nachádzajúci sa v režime tranzitu alebo colného uskladnenia na území Únie, môže byť kvalifikovaný ako „napodobeniny“ alebo „pirátsky tovar“ v zmysle práva Únie len na základe skutočnosti, že vstúpil na colné územie Únie bez toho, aby tam bol uvedený na trh.

Súdny dvor vo svojom rozsudku skúma najskôr podmienky dočasného zadržania tovaru prepusteného do režimu s podmieneným oslobodením od cla. Pripomína, že tovar pochádzajúci z tretích štátov prepustený do režimu s podmieneným oslobodením od cla nemôže len z dôvodu tohto prepustenia porušovať práva duševného vlastníctva uplatniteľné v Únii. Naopak k porušeniu uvedených práv môže dôjsť, ak je tovar pochádzajúci z tretieho štátu počas svojho prepustenia do režimu s podmieneným oslobodením od cla na colnom území Únie, či dokonca pred jeho vstupom na toto územie predmetom obchodnej operácie určenej spotrebiteľom v Únii, akou je predaj, ponuka na predaj alebo reklama.

Okrem existencie takej obchodnej operácie môžu viesť k dočasnému zadržaniu zo strany colných orgánov aj iné okolnosti. Colný orgán, ktorý zistil, že v režime uskladnenia alebo tranzitu sa nachádza tovar predstavujúci napodobeniny alebo kópie výrobku chráneného v Únii právom duševného vlastníctva, tak môže odôvodnene prijať opatrenie, ak má k dispozícii nepriame dôkazy, podľa ktorých jeden alebo viacero subjektov zapojených do výroby, odosielania alebo distribúcie tovaru, hoci ešte vôbec nenasmerovali tento tovar k spotrebiteľom v Únii, sa tak chystajú urobiť alebo taja svoje obchodné zámery.

Za takéto nepriame dôkazy možno považovať najmä skutočnosť, že miesto určenia tovaru nie je deklarované, hoci požadovaný režim s podmieneným oslobodením od cla tento údaj vyžaduje, neuvedenie presných alebo spoľahlivých informácií o totožnosti alebo adrese výrobcu alebo odosielateľa tovaru, nespôsobenie s colnými orgánmi či zaistenie dokumentov alebo korešpondencie týkajúcej sa dotknutého tovaru, na základe ktorých sa možno domnievať, že môže dôjsť k presmerovaniu tohto tovaru na spotrebiteľov v Únii. Také podozrenie musí v každom prípade vyplývať z okolností danej veci.

Súdny dvor ďalej spresňuje, aké podklady musia mať príslušné orgány k dispozícii, aby mohli preskúmať, či už zadržaný tovar porušuje práva duševného vlastníctva Únie. Súdny dvor tak zastáva názor, že tovar, v prípade ktorého nie je po preskúmaní veci samej preukázané, že je určený na predaj v Únii, nemôže byť kvalifikovaný ako „napodobeniny“ a „pirátsky tovar“.

Určité skutočnosti, a to najmä: predaj tovaru zákazníkovi v Únii, ponuka predaja alebo reklama určená spotrebiteľom v Únii, alebo tiež existencia dokumentov alebo korešpondencie týkajúcej sa dotknutého tovaru a preukazujúcich, že sa plánuje presmerovanie tohto tovaru na spotrebiteľov Únie, umožňujú preukázať také porušenie.

Súdny dvor napokon spresňuje, že tovar, ktorý bol prepustený do režimu s podmieneným oslobodením od cla v Únii, môže byť pri neexistencii dôkazu o porušení práva duševného vlastníctva prípadne zaistený v iných situáciách, ktoré pokrýva Colný kódex Únie, ako je situácia, keď dotknutý tovar predstavuje ohrozenie zdravia a bezpečnosti.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.
Úplné znenie rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke
CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Správy z ÚPV SR

Krištáľové krídlo 2011 aj v spojitosti s ÚPV SR

Krištáľo má rešpekt, dôstojnosť, eleganciu. V tomto duchu sa 15. januára tohto roka v bratislavskej Inchebe Expo Aréne niesol slávnostný večer 15. ročníka Krištáľového krídla – udeľovania ocenení elite nášho národa.

Krištáľové krídlo 2011, aj za účasti predsedníčky Úradu priemyselného vlastníctva SR Dariny Kyliánovej, si prevzalo deväť osobností slovenskej vedy a medicíny, spoločenskej, umeleckej a športovej scény, medzi nimi i renomovaný slovenský dizajnér, akademický sochár **Ferdinand Chrenka** z Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave. V kategórii Výtvarné umenie ho ocenili **za koncepciu, organizáciu a realizáciu výstavy Fairplay Design pri príležitosti minuloročného Svetového dňa duševného vlastníctva** v ÚPV SR.

Samozrejme, potešilo to aj **predsedačku ÚPV SR D. Kyliánovú**: – *Človeku dobre padne, keď na takomto významnom fóre zaznejú i slová v súvislosti so Svetovým dňom duševného vlastníctva a naším úradom. Ten minuloročný „Deň“ sa niesol práve v znamení dizajnovania budúcnosti, oslavy dizajnu nielen ako súčasť výrobku určeného na trh alebo ako spoločensky pridanej hodnoty, ale predovšetkým ako inšpirácie pre inovácie budúcnosti. Pri tejto príležitosti sme dali priestor prejavu sa Ferdinandovi Chrenkovi a študentom Vysokej školy výtvarných umení v Bratislave, Katedry dizajnu, ateliér industrial dizajn. Výstava mala ohlas vo verejnosti, do nášho úradu prišlo viacero záujemcov a nemalý záujem bol aj o nadväznú stretnutie pána Chrenku so študentmi a pedagógmi vybraných škôl venujúcich sa i dizajnu, ktoré sa rovnako konalo v našom úrade. Rozhodne chceme pokračovať v organizovaní, resp. spoluorganizovaní takých a podobných výstav, pretože výstava povie často viac ako nejaká prednáška. Teší ma, že Krištáľové krídlo udelili aj Františkovi Simančíkovi z Ústavu materiálov a strojov SAV, a to v kategórii Medicína a veda. Získal ho za vytvorenie viacerých originálnych technológií, medzi nimi za infiltrácie grafitových*

súčiastok či vývoj špeciálnych hliníkových materiálov pre spaľovacie motory. Keď k tomu prirátame i viacerých vedcov ocenených prezidentom Ivanom Gašparovičom 3. januára tohto roka, pri príležitosti 19. výročia vzniku Slovenskej republiky, mám dobrý pocit, že na Slovensku si konečne začíname viac vážiť tvorivých a kreatívnych ľudí.

Ferdinand Chrenka: – *Krištáľové krídlo, ktoré si z roka na rok buduje svoju prestíž a kladie dôraz na hodnoty, ktoré ako jediné nepodliehajú móde ani inflácii, určite poteší. Pokiaľ ide o výstavu Fairplay Design, ja som už neraz povedal, že súčasná scéna na Slovensku s firmami, podnikateľmi a v neposlednom rade i dizajnérmi pripomína dedinský futbal, kde sa hrá bez pravidiel a mnohí aktéri sú dokopaní... Štát akoby sa zbavoval zodpovednosti aj za dizajn a všetko ponecháva na fungovaní trhu. Cením si, že Úrad priemyselného vlastníctva SR robí kroky, aby dedinský futbal mal rozhodcu. Verím, že v ÚPV SR ešte zorganizujeme výstavy zamerané na dizajn. Na Slovensku máme nemálo dobrých dizajnérov, len im treba dať šancu. Vystavovať netradičný, inovatívny moderný dizajn v úrade, ktorý ma na starosti priemyselnoprávnu ochranu, je vždy motiváciou.*

(jš)

Foto: www.kristalovekridlo.sk

Medzinárodné patentové triedenie v slovenskom jazyku

V januári 2012 bola úspešne ukončená spolupráca ÚPV SR so Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO) týkajúca sa systémov **prípravy a sprístupňovania prekladu Medzinárodného patentového triedenia (MPT) v slovenskom jazyku na internete**.

Výsledkom spolupráce je **preklad aktuálneho vydania MPT 2012.01**, ktorý je k dispozícii v štandardizovanej forme webového prostredia na adrese <http://mpt.upv.sk/>. Forma sprístupnenia v tomto prostredí je oficiálnou publikáciou prekladu triedenia do slovenského jazyka spolu s predchádzajúcimi vydaniaми 2009.01 až 2011.01, ktoré boli tiež súčasťou projektu.

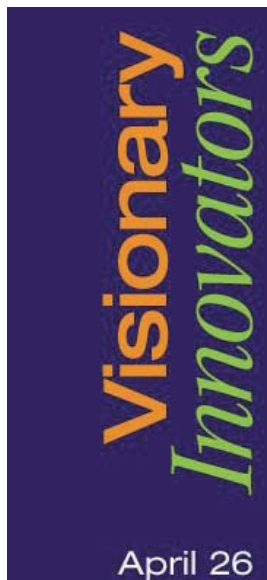
Prostredie so slovenským prekladom je identické s autentickými vydaniaми triedenia v anglickom a francúzskom jazyku, ktoré sprístupňuje WIPO na svojich webových stránkach. Okrem slovenského prekladu je na webovej stránke ÚPV SR k dispozícii aj obsah triedenia v anglickom jazyku prevzatý z WIPO a dostupný buď pomocou nastavenia zobrazenia stránky, alebo priamo na adrese <http://ipc.indprop.gov.sk/>.

Podrobnejšie informácie sú uvedené na webovom sídle ÚPV SR www.upv.sk vo februárových novinkách v časti venovanej MPT a systémom triedenia.

(rm)

Správy z WIPO

Svetový deň duševného vlastníctva

Tohtoročný Svetový deň duševného vlastníctva (**26. apríl**) sa bude niesť v znamení hesla **Inovátori – vizionári**.

Za každou veľkou inováciou, či už umeleckou, alebo technologickou, je ľudský príbeh – príbeh, v ktorom zvedavosť, nové pohľady alebo podmienky vytvorili nové obzory.

Bratov Wrightovcov ešte ako chlapcov fascinovali lietajúce stroje a cestovanie lietadlom.

Zvedavá myseľ Louisa Pasteura priniesla pokrok vo vede o prevencii chorôb. Tu Youyouove vytrvalé štú-

die účinkov bylín vyústili do liečby malárie a záchrany miliónov životov. Ambície Steva Jobsa, aby digitálne technológie boli jednoduché a prístupné všetkým, viedli k vývoju osobných počítačov a o tri desaťročia neskôr priniesli nové formy zábavy.

Zoznam inovátorov – vizionárov je dlhý. Je to katalóg ľudskej vynaliezavosti a tvorivosti. Zahŕňa mnoho umelcov, spisovateľov a hudobníkov, ktorí zmenili spôsob vnímania vecí. Rembrandt a Turner, Picasso a Kandinskí – pretvorili naše vnímanie sveta, tvarov i foriem. Čechov a Thákur, Neruda a Mafouz – odhalili nové spôsoby chápania ľudských skúseností. Charlie Parker a Miles Davis, Hendrix a Rostropovič – hudobníci, ktorí priniesli revolúciu v hudbe.

Pri príležitosti Svetového dňa duševného vlastníctva sa pripojte na [World IP Day Facebook page](#) a povedzte nám o inovátoroch, ktorí vás inšpirujú. Povedzte nám o:

- inovácii, ktorá zlepšila váš život
- vynálezcovi – vizionárovi, ktorého obdivujete
- inovátorovi vo vašej spoločnosti, ktorý sa odlišuje od ostatných

www.wipo.int
(jš, zv)

Moldavská republika vypovedala členstvo...

S účinnosťou od 26. apríla 2012 Moldavská republika **už nebude zmluvným štátom Eurázijského patentového dohovoru**. Listinu o vypovedaní členstva predložila Svetovej organizácii duševného vlastníctva (WIPO) ešte v závere minulého roka.

Tento krok Moldavska nebude mať vplyv na udelené eurázijské patenty alebo na medzinárodné prihlášky podané podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) pred 26. aprílom 2012 s určením Moldavskej republiky na udelenie eurázijského patentu. **Účinok udelených patentov a prihlášok podaných pred uvedeným dátumom zostane nezmenený.**

V dôsledku vypovedania členstva z dohovoru, v medzinárodných prihláškach podaných **po 26. apríli 2012** môže byť **Moldavská republika určená iba na účely udelenia národného patentu**.

Od 26. apríla 2012 Eurázijský patentový úrad nebude kompetentným prijímacím úradom pre medzinárodné prihlášky podané prihlasovateľmi, ktorí majú moldavskú národnosť alebo sídlo v Moldavskej republike. Kompetentným prijímacím úradom zostáva Štátna agentúra duševného vlastníctva Moldavskej republiky alebo Medzinárodný úrad WIPO a závisí iba od rozhodnutia prihlasovateľa, v ktorom úrade podá medzinárodnú prihlášku.

PCT Newsletter, 1/2012
(17)

Zmeny v Lisabonskom systéme?

V ženevskom sídle WIPO sa uskutočnilo **štvrté zasadanie pracovnej skupiny pre rozvoj Lisabonského systému**.

Hlavným bodom programu zasadania, ktoré otvoril generálny riaditeľ WIPO Francis Gurry, bolo **prerokovanie návrhu „nového nástroja“** týkajúceho sa nielen medzinárodného zápisu označení pôvodu výrobkov (OP), ale aj zemepisných označení (ZO) a s tým súvisiaceho návrhu zmien vo Vykonávacom predpise.

V porovnaní so súčasným platným znením Lisabonskej dohody o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodnom zápise návrh Medzinárodného úradu WIPO (ďalej medzinárodný úrad) obsahuje **niekoľko zásadných zmien**:

- členom „nového nástroja“ sa môže stať nielen krajina, ale i medzivládna organizácia (zmluvná strana),
- ustanovenie nového inštitútu ochrany „zemepisného označenia“,
- možnosť podania žiadosti o medzinárodný zápis OP alebo ZO aj samotným majiteľom práva na používanie označenia priamo medzinárodnému úradu.

Požiadavka ochrany aj ZO v rámci Lisabonského systému vyplynula z dotazníka medzinárodného úradu a informácií z krajín, ktoré uplatňujú Dohodu o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (Dohoda TRIPS). **Rovnako snahou predstavite-**

Ťov WIPO je zabezpečiť ochranu obidvoma formami ochrany označení.

V diskusii zástupcovia väčšiny krajín vyjadrili nesúhlas s tým, aby žiadosť o zápis priamo medzinárodnému úradu mohol podať i samotný výrobca alebo skupina výrobcov. Systém sa tak môže stať neprehľadným pre kompetentné orgány. Sekretariát WIPO konštatoval, že podľa nového čl. 5. ods. 3 dohody podať žiadosť o zápis OP/ZO priamo medzinárodnému úradu bude možné, no rozhodnutie závisí od národnej legislatívy.

Zástupcovia niektorých krajín vyjadrili obavy, že v prípade, ak by bolo OP/ZO chránené nejakou zmluvnou stranou a majiteľ práva na základe priznanej ochrany požiada o medzinárodný zápis, krajina pôvodu nebude môcť podľa ustanovení národnej legislatívy poskytnúť ochranu označeniu výrobku z vlastnej krajiny pôvodu. Domnievajú sa, že musí existovať súlad s národnou legislatívou a krajina pôvodu, či už kompetentný orgán, alebo vláda, by mala poskytovať súhlasné stanovisko.

Zástupcovia medzivládnych organizácií a niektorých zmluvných krajín majú opačný názor. Nie štát podáva žiadosť, ale majiteľ práva a poukazuje na čl. 5 ods. 6 návrhu dohody, ktorý ustanovuje, kedy môže podať žiadosť o medzinárodný zápis OP/OZ priamo výrobca alebo skupina výrobcov.

Z rokovania teda jasne nevyplývalo, či bude prijatý „nový nástroj“, alebo bude revidovaná Lisabonská dohoda o ochrane označení pôvodu a ich medzinárodnom zápise.

(jo)

Zverejňovanie ponúk licencií na webovom sídle WIPO

Od 1. januára 2012 Medzinárodný úrad WIPO sprístupnil na svojom webovom sídle novú **bezplatnú službu pre prihlasovateľov** – zverejňovanie ponúk licencií na vynálezy obsiahnuté v medzinárodných prihláškach.

Zavedenie tejto služby je výsledkom rokovaní pracovnej skupiny Zmluvy o patentovej spolupráci, ktorú tvoria zástupcovia zmluvných štátov PCT každoročne sa stretávajúci na pracovných zasadnutiach v ženevskom sídle WIPO.

Prihlasovatelia medzinárodných prihlášok môžu podať medzinárodnému úradu **žiadosť o zverejnenie ponuky licencie prostredníctvom nového formulára PCT/IB/382** alebo písomne, ďalej prostredníctvom PCT Online Document Upload Service on PATENTSCOPE a v blízkej budúcnosti aj pomocou ePCT. Keďže ide o novú službu, žiadosť o zverejnenie ponuky licencie nie je zatiaľ súčasťou formulára PCT/RO/101, ktorý sa využíva na podávanie medzinárodných prihlášok.

Žiadosti o zverejnenie ponuky licencie **medzinárodný úrad prijíma iba do 30. mesiaca od dátumu priority, t. j. len v medzinárodnej fáze konania.**

Po prijatí žiadosti ju medzinárodný úrad zverejnení spolu s medzinárodnou prihláškou, vyznačí ju v časti „PCT Bibliographic Data“ a prelinkuje na žiadosť, ktorá je zaradená v záložke „Documents“. Záložka obsahuje všetky dokumenty obsiahnuté v spise medzinárodnej prihlášky, zverejnené v rešeršnom systéme PATENTSCOPE.

Ak sa prihlasovateľ pomýli a formulár alebo písomnú žiadosť pošle prijímaciemu úradu alebo orgánu pre medzinárodnú rešerš či orgánu pre medzinárodný predbežný prieskum, uvedené inštitúcie ju musia zaslať medzinárodnému úradu.

Prihlasovateľ môže žiadosť o zverejnenie ponuky licencie kedykoľvek vziať späť, pričom táto možnosť sa zvýrazní v príslušných dokumentoch. Výsledkom je odstránenie linky z tabuľky „PCT Bibliographic Data“ v PATENTSCOPE a deaktivácia linky na tabuľku „Documents“. V tabuľke „Documents“ však žiadosť o zverejnenie ponuky licencie zostane ako archívny dokument a bude sprístupnený v PATENTSCOPE, ale iba v zozname dokumentov pod názvom „Related Document on file at the International Bureau“.

Ponuka licencií je od 1. januára 2012 aj **jedným z vyhľadávacích kritérií** v rešeršnom systéme PATENTSCOPE.

Medzinárodný úrad upozorňuje prihlasovateľov, že pri zverejňovaní ponúk licencií nebudú mať automaticky nárok na zľavu za udržiavacie poplatky v národnej/regionálnej fáze konania. Budú sa musieť riadiť vnútroštátnym právom daného (určeného/zvoleného) štátu.

Formulár žiadosti o zverejnenie ponuky licencie (PCT/IB/382) poskytuje prihlasovateľovi **nielen možnosť výberu štátov**, v ktorých si želá poskytnúť licenciu na vynález, **ale aj typ licencie** (výlučná alebo nevýlučná).

PATENT COOPERATION TREATY	
PCT	
REQUEST FOR INDICATION OF AVAILABILITY FOR LICENSING PURPOSES	
Applicant's or agent's file reference	International filing date (day/month/year)
International application No.	Priority date (day/month/year)
Applicant	
<p>1. The applicant hereby requests the International Bureau to indicate the availability for licensing purposes of the invention(s) claimed in this international application on the PATENTSCOPE website.</p> <p>2. Licensing terms (optional): The applicant is willing to license the claimed invention(s)</p> <p>☐ in:</p> <p>☐ all PCT Contracting States</p> <p>☐ all PCT Contracting States except (indicate each State by its two-letter code): _____</p> <p>☐ the following State(s) only (indicate each State by its two-letter code): _____</p> <p>☐ for exclusive use by the licensee ☐ for non-exclusive use by the licensee</p> <p>3. Additional licensing terms (optional) (if the space below is insufficient, please use the Annex to this form):</p> <p>4. Licensing contact: Any person interested in a licensing agreement for the invention(s) claimed in this international application should contact the following person:</p> <p>5. Signature of applicant(s), agent or common representative:</p> <p>Name: _____ Capacity: _____ Date: _____</p> <p>Form PCT/IB/382 (January 2012)</p>	

Formulár PCT/IB/382 je prihlasovateľom k dispozícii na webovom sídle WIPO www.wipo.int/pct/en/forms/index.html.

PCT Newsletter, 1/2012
(Th)

Správy z EPO

EPÚ ustanovil poradný výbor pre oblasť ekonomiky a vedy

Dňa 13. januára 2012 Európsky patentový úrad (EPÚ) na inauguračnom stretnutí v Mníchove ustanovil poradný výbor pre oblasť ekonomiky a vedy. Jeho úlohou je zaoberať sa špecifickými ekonomickými a sociálnymi otázkami súvisiacimi najmä s patentmi. Výbor je zložený z medzinárodne uznávaných odborníkov, ktorí sa orientujú i na Európu.

– Okrem hlavnej činnosti úradu (vykonávania rešerš, prieskumu a udeľovania patentov) má EPÚ veľký záujem aj o poznanie širších súvislostí vplyvu patentového systému na inovácie a hospodársky rast spoločnosti – povedal prezident EPÚ Benoit Battistelli. – Výbor bude radiť úradu aké štúdie je potrebné vykonať a zároveň pomôže pri ich vyhodnocovaní a zavádzaní výsledkov do praxe.

Poradný výbor na základe výsledkov štúdií a analýz, ktoré vykoná EPÚ spolu s externými partnermi, bude môcť včas upozorniť na citlivé otázky a dať príslušné odporúčania.

Výbor je zložený zo zástupcov podnikov, výskumných organizácií, univerzít i ďalších inštitúcií v Európe, Ázii a USA, ktorým je patentový systém dôverne známy.

Prvými členmi poradného výboru vymenovanými na trojročné funkčné obdobie sú:

Prof. Dr. Dietmar Harhoff, Ludwig Maximilian University, Munich

Prof. Bronwyn Hall, University of California, Berkeley

Prof. Dr. Geertrui van Overwalle, University of Leuven

Prof. Sir Robin Jacob, University College London, Faculty of Laws

Dr. Mariagrazia Squicciarini, OECD

Prof. Sadao Nagaoka, Hitotsubashi, Tokyo

Prof. Dr. Mu Rongping, Chinese Academy of Sciences, Institute of Polici and Management, Beijing

Béatrix de Russé, Technicolor SA, Paris

Ruud Peters, Philips, Eindhoven

István Molnár, Biopolisz, Szeged

Prof. Dr. N. Ayşe Odman Boztosun, Akdeniz univerzita, Antalya

Poradný výbor na prvom zasadnutí 24. januára 2012 zvolil za svojho predsedu prof. Dietmara Harhoffa z Ludwig Maximilian University v Mníchove. Najbližšou úlohou výboru je pripraviť pre odborníkov z patentových úradov a používateľov patentového systému semináre zamerané na úlohu a štruktúru poplatkov, význam kvality patentov a jej vplyv na patentový systém a súvisiace práva.

V prípade potreby výbor bude iniciovať vykonanie prieskumu týkajúceho sa všetkých súvislostí patentového systému.

(mz, zv)

Foto: www.cdtm.de

Rekordný počet podaných patentových prihlášok v EPÚ

V roku 2011, napriek pokračujúcej finančnej a ekonomickej kríze, Európsky patentový úrad prijal **243 000 európskych patentových prihlášok**, o 3 % viac ako v predchádzajúcom roku (237 500) a viac, o 7 %, udelil aj patentov – 62 115.

Pokiaľ ide o zemepisný pôvod podaných prihlášok, pokračovala tendencia z ostatných rokov. V roku 2011 až 62 % všetkých podaných prihlášok pochádzalo z mimoeurópskych krajín (čo je oproti 61 % v roku 2010 mierny nárast).

Zatiaľ čo podiel Európy zostal prakticky nezmenený a prihlášky z USA klesli na 24 % (z 26 % v roku 2010), pokračoval posun smerom k Ázii. Počet prihlášok z Číny sa zvýšil o 7 % (z 5 %) a z Japonska o 19 % (z 18 %).

Spomedzi európskych krajín najviac prihlášok, 14 %, pochádzalo z Nemecka. Nasleduje Francúzsko (5 %), Švajčiarsko, Spojené kráľovstvo a Holandsko (po 3 %).

K relatívne výraznému zvýšeniu počtu prihlášok došlo v niektorých európskych štátoch, ktoré v minulosti nemali práve priaznivé štatistické výsledky: **Slovensko +46,2 %**, Portugalsko 17,2 %, Poľsko 14,3%, Česká republika 12,2 %, Švédsko 10,5 %.

Značný posun vpred nastal v nových rozvíjajúcich sa ekonomikách. Počet patentových prihlášok z Ruska sa zvýšil o 26,2 %, z Indie o 13,1 % a z Brazílie o 11,3 %.

– Som potešený, že napriek finančnej kríze investície do výskumu a vývoja plynuli aj v minulom roku. Pokračujúce zvyšovanie počtu patentových prihlášok a vysoké percento neeurópskych prihlasovateľov sú jasnými dôkazmi o veľkej dôvere v Európu, ako miesta pre podnikanie, – konštatoval B. Battistelli. – EPÚ bude naďalej zohrávať vedúcu úlohu v globálnom patentovom systéme.

Údaje o 50-tich hlavných krajinách podávajúcich európske patentové prihlášky môžete nájsť na adrese: [http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/5D-89B207FACB5EAEC1257988003EBCB6/\\$File/top_countries_2011.pdf](http://documents.epo.org/projects/babylon/eponet.nsf/0/5D-89B207FACB5EAEC1257988003EBCB6/$File/top_countries_2011.pdf).

(jš, zv)

Foto: www.jiunlimited.com

130. zasadanie

V dňoch 14. – 15. decembra 2011 sa v Mníchove konalo 130. zasadanie **Správnej rady Európskej patentovej organizácie** (SR EPO), ktoré viedol jej predseda Jesper Kongstad. Na zasadaní sa zúčastnili zástupcovia všetkých 38 členských štátov EPO.

Prezident EPÚ **B. Battistelli** informoval o činnosti úradu v roku 2011. Zdôraznil, že aj napriek ekonomickým problémom v Európe úrad dosiahol dobré výsledky. Zvýšil sa počet medzinárodných prihlášok podaných podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) a vstupujúcich do európskej regionálnej fázy, pričom z celkového počtu 250 000 takto podaných prihlášok 38 % pochádzalo zo zmluvných štátov Európskeho patentového dohovoru (EPD), čo je

oproti predchádzajúcemu roku o 15 000 viac. **Počet priamo podaných európskych patentových prihlášok dosiahol úroveň 140 000**, t. j. približne o 7 % menej ako v roku 2010.

V marci SR EPO prijala návrh strategickej orientácie, v ktorej sú definované priority v oblasti informačných technológií, ľudských zdrojov, výstavby, údržby a rekonštrukcie budov vo vlastníctve EPÚ, priority v oblasti kvality a spolupráce s členskými štátmi. Pre každú prioritu bol vypracovaný plán stanovujúci ciele na ďalšie obdobie štyroch až piatich rokov. Dva z nich, **plán rozvoja informačných technológií a plán týkajúci sa budov, boli odsúhlasené na predchádzajúcich zasadaniach SR EPO** v júni a októbri.

Na decembrovom zasadnutí boli schválené ďalšie tri plány:

1) Plán ľudských zdrojov 2012 – 2015

Určenie vlastných pravidiel a politiky v oblasti zamestnaneckých práv a prosperity úradu. Efektívne riadenie personálnej politiky má prispieť k podpore stratégie EPÚ, ktorý poskytuje služby verejnosti v závislosti od poplatkov hradených používateľmi. Ide o zabezpečenie dlhodobej finančnej udržateľnosti úradu.

2) Plán kvality v EPÚ

EPÚ je verejnosťou vnímaný ako líder v poskytovaní vysokokvalitných produktov. Úspech však do značnej miery závisí od kvality práce, a preto je snahou úradu získať certifikát manažérstva kvality podľa normy ISO 9001, ktorú je možné prispôsobiť na podmienky úradu.

V roku 2013 chce EPÚ získať certifikát ISO 9001 pre systém riadenia kvality (QMS), pričom z certifikácie je vyňatá činnosť odvolacích senátov (generálne riaditeľstvo 3 – DG3), technická spolupráca; všeobecná správa (DG4) a financie (DG0).

Certifikát ISO 9001 pre patentové informácie plánuje úrad získať v roku 2015.

3) Plán spolupráce s členskými štátmi EPO, v ktorom sú oblasti spolupráce rozdelené do troch kategórií:

- Vzdelávanie pracovníkov národných úradov** a ďalších relevantných cieľových skupín prostredníctvom Európskej patentovej akadémie.
- Integrovaný balíček pre nové členské štáty**, cieľom ktorého je uľahčiť ich integráciu po prístupe k EPD.
- Podpora kandidátov v rámci EQE** (European qualifying examination – európska kvalifikačná skúška; po jej úspešnom vykonaní je absolvent zaradený do zoznamu patentových zástupcov oprávnených zastupovať klientov pred EPÚ).

Plány EPÚ na najbližšie roky sú definované v piatich kľúčových oblastiach. Keď sa implementujú do praxe, dá sa očakávať ďalšie zlepšenie výkonnosti úradu i jeho pracovných podmienok a samozrejme aj spolupráce s členskými štátmi EPO.

SR EPO schválila **rozšírenie účinkov európskeho patentu na Moldavsko** prostredníctvom zmluvy o uznávaní európskych patentov, ktorú EPÚ s Moldavskom podpíše.

SR EPO schválila rozpočet na rok 2012 vo výške 1,825 mld. € s rozpočtovým prebytkom 129,3 mil. €.

(zv)

Foto: www.epo.org

Správy z OHIM-u

Ruky preč od môjho dizajnu

Falšovanie výrobkov a autorské pirátstvo sú pre európske hospodárstvo narastajúcou hrozbou. V rokoch 2005 až 2010 sa počet zaznamenaných prípadov tovarov zadržaných na hraniciach EÚ, na základe podozrenia z porušovania práv duševného vlastníctva, **zvýšil z 26 704 na viac ako 80 000.**

Podľa odhadov európsky hudobný, filmový, televízny a softvérový priemysel len v roku 2008 v dôsledku autorského pirátstva stratil 10 miliárd eur a viac ako 185 000 pracovných miest.

V snahe upozorniť na tieto negatívne javy Európske stredisko na sledovanie falšovania a autorského pirátstva,¹ Generálne riaditeľstvo Európskej komisie pre vnútorný trh a služby a Úrad pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) vyhlásili v máji 2011 celo-európsku súťaž s názvom **Hands off my design/Ruky preč od môjho dizajnu.** Súťaž podporili poslanci Európskeho parlamentu a Medzinárodné združenie univerzít a akadémií umení, dizajnu a médií – Cumulus.

Študenti dizajnu i profesionálni dizajnéri boli vyzvaní, aby do súťaže poslali inovatívne plagáty a videonahrávky upozorňujúce na škodlivé dôsledky falšovania a autorského pirátstva na európske hospodárstvo a spoločnosť. **Do súťaže sa zapojilo takmer 60 záujemcov.** O víťazoch rozhodovala medzinárodná porota zložená z nezávislých zástupcov dizajnérskeho odvetvia a univerzít.

Dňa 1. februára 2012 za účasti poslancov Európskeho parlamentu angažujúcich sa v oblasti boja proti falšovaniu a autorskému pirátstvu Edity Herzogovej, Antonia Masipa Hidalgo, Andreaša Schwaba a Billa Newtona Dunna, eurokomisára pre vnútorný trh a služby Michela Barniera a prezidenta OHIM-u Antónia Campinosa **sa konalo slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže.**

Eurokomisár Michel Barnier pri tejto príležitosti povedal:

– Táto súťaž je dôležitým krokom k tomu, aby sa pozornosť spoločnosti i tvorcov politiky zamerala na komplexné otázky ochrany práv duševného vlastníctva. Som veľmi rád, že sa mladí dizajnéri

zapojili do súťaže s takým nadšením. Tento rok predložím dôležité návrhy z oblasti práv duševného vlastníctva a niektoré myšlienky a nápady získané v súťaži sú pre naše úvahy veľmi užitočné.

Prezident OHIM-u António Campinos:

– V digitálnej ére musíme nájsť spôsob ako spravodlivo odmeniť umelcov, hudobníkov, autorov a filmových tvorcov. Táto súťaž predstavuje osobné pohľady dizajnérov na daný problém. Bez ohľadu na to, či sa všetci stotožnia s vyjadrenými posolstvami, som presvedčený, že zohrajú významnú úlohu pri konštruktívnej diskusii na túto tému, ktorá je v EÚ potrebná.

Ceny v kategórii študentov dizajnu získali:

1. Julien Moreau zo školy vizuálnej komunikácie ECV Atlantique vo Francúzsku
2. Nejc Levstik z Akadémie pre divadlo, rozhlas, film a televíziu v Slovinsku
3. Lauri Säarak, Daniel Levi Viinalass a Elmo Soomets z Akadémie umenia v estónskom Tartu

Kategória profesionálnych dizajnérov:

1. Gergely Szőnyi a Tamás Helényi z Maďarska
2. Christoph Brehme z Talianska
3. Dimitris Haidas z Grécka

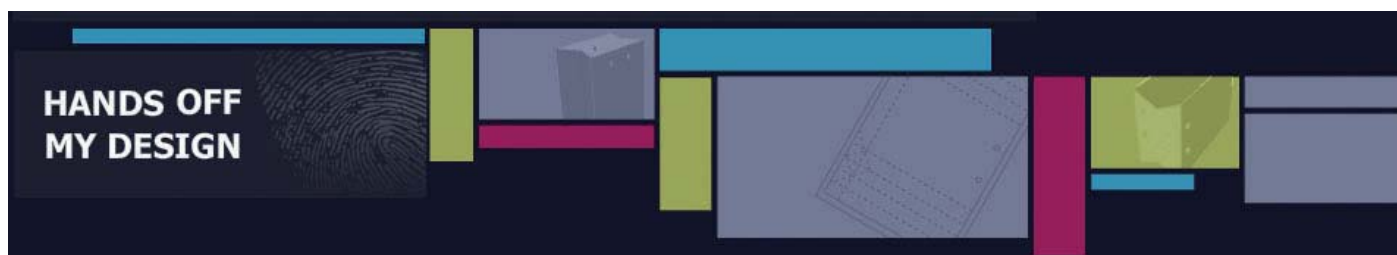
Súťažné videonahrávky a plagáty je možné použiť ako prostriedky marketingu v kampaniach zameraných na boj proti falšovaniu a autorskému pirátstvu.

Videonahrávky sú zverejnené na www.handsoffmydesign.com.

www.handsoffmydesign.com
(zv)

Foto: www.handsoffmydesign.com

¹ Stredisko zriadila Európska komisia v roku 2009 ako platformu na uľahčenie spolupráce a výmeny skúseností medzi zainteresovanými stranami verejného i súkromného sektora a tiež s cieľom monitorovať porušovanie práv duševného vlastníctva v EÚ. OHIM, agentúra EÚ, zabezpečuje technickú podporu uvedenému stredisku a spoluprácu národných úradov priemyselného vlastníctva členských štátov s ním, a to v zmysle memoranda o porozumení dohodnutého s Komisiou v apríli 2011.

Správy z EÚ

Parlament súhlasí s presunom strediska

Európsky parlament 14. februára tohto roka schválil návrh o presune Európskeho strediska na sledovanie falšovania a autor-ského pirátstva z **Bruselu do OHIM-u** a taktiež zmenu jeho názvu – **Európske stredisko na sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva**.

Presun strediska, odsúhlasený väčšinou členov parlamentu, má podľa štandardného legislatívneho procesu potvrdiť ešte Rada EÚ a následne aj predsedajúca krajina EÚ, v súčasnosti Dánsko. Príslušné nariadenie by potom mali podpísať predsedovia parlamentu a Rady a účinnosť nadobudne 20 dní po zverejnení v Úradnom vestníku EÚ.

(ač)

Cielená podpora malých a stredných podnikov z Bruselu

Integrácia s podporou inovácií, koordinácia s inými podpornými programami a adresné financovanie – sú hlavnými zámermi Európskej komisie v oblasti podpory ochrany priemyselných práv malých a stredných podnikov s cieľom znovuoživiť stagnujúce národné ekonomiky. Väčší dôraz na inovácie deklarovaný v stratégii Európa 2020 by mal podporiť žalostný ekonomický rast v členských štátoch Európskej únie. Neprekvapí preto ani pokračovanie projektu **Podporné nástroje pre vymožitelnosť priemyselných práv malých a stredných podnikov**. Prvé stretnutie expertov z národných patentových úradov a rôznych ministerstiev sa konalo 6. februára 2012 v európskej metropole Brusel.

V súčasnosti malé a stredné podniky objavujú čoraz viac trhových príležitostí mimo EÚ, čo následne ovplyvňuje aj ich stratégiu v oblasti ochrany priemyselných práv. Cieľom spomínaného projektu je nájsť efektívne nástroje na podporu inovácií a ich ochranu v rôznych typoch ekonomík a na základe toho vymedziť dostupné finančné prostriedky na tieto účely.

(mm)

Vyhlasenie eurokomisára Michela Barniera v súvislosti s právami duševného vlastníctva a online pirátstvom

Foto: <http://ec.europa.eu>

– Európska komisia pozorne sleduje vývoj v našich členských štátoch a ďalších krajinách v oblasti práv duševného vlastníctva a online pirátstva vrátane debaty v Kongrese Spojených štátov o navrhovaných právnych predpisoch. V súčasnosti spolupracujem s útvarmi Komisie na revízii smernice o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva.¹ Zámerom Komisie je navrhnúť revidovanú smernicu do konca roka 2012.

Principiálne nie je možné krádež majetku tolerovať.

Mojím hlavným cieľom je zabezpečiť, aby nové online obchodné modely v Európe stáli na pevných základoch právnej istoty pre poskytovateľov služieb a spotrebiteľov. Chceme, aby tvorcovia ponúkajúci svoje diela na internete boli chránení pred krádežou ich vlastných diel.

Európska komisia podporí licencovanie hudby a iných diel zavedením rovnakých podmienok na jednotnom trhu pre kolektívnu správu práv. Pracujeme na tomto návrhu a mal by byť hotový na jar tohto roka.

Prostredníctvom revízie smernice o vymožitelnosti práv Komisia zabezpečí, aby prevádzkovatelia, ktorí porušujú autorské práva jednotlivcov a z nich profitujú, boli rýchlo identifikovaní a sankcionovaní súdmi v členských štátoch. Musíme zabrániť podnikaniu na účet nositeľov práv a umožniť udržateľným obchodným modelom rozvíjať ich legálne ponuky na internete.

Foto: www.jiunlimited.com

<http://ec.europa.eu>
(ač)

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/48/ES o vymožitelnosti práv duševného vlastníctva.

Správy zo sveta

Zosúladia vnútroštátne právo s pravidlom 49.6 PCT

Japonsko – Japonský patentový úrad (JPO) ako určený úrad podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT) s účinnosťou **od 1. apríla 2012 odstráni nezlučiteľnosť** ustanovení vnútroštátneho práva s pravidlom 49.6 PCT. Toto pravidlo sa týka obnovenia práv v prípade zmeškania lehoty na vykonanie úkonov podľa článku 22 PCT, t. j. úkonov, ktoré je potrebné vykonať pri vstupe medzinárodnej prihlášky do národnej fázy konania. To znamená, že pravidlo 49.6 (a) až (e) PCT (vstúpilo do platnosti 1. januára 2003) sa bude vzťahovať na všetky prihlášky, ktorých lehota na vstup do národnej fázy konania podľa článku 22 uplynie 1. apríla 2012 alebo neskôr, a na tie úkony, ktoré sú uvedené v článku 22(1) a ktoré prihlasovateľ do uvedeného dátumu ešte nevykonal.

PCT Newsletter, 2/2012
(1^h)

JPO a EPÚ sa dohodli na spolupráci pri strojových prekladoch

Japonsko – V čase zvýšeného dopytu po patentových informáciách z celého sveta prostredníctvom internetu zástupca Japonského patentového úradu Yoshiyuki Iwai a prezident Európskeho patentového úradu Benoît Battistelli podpísali 6. februára 2012 dohodu o spolupráci v oblasti strojového prekladu patentových dokumentov. **Používatelia patentového systému tým získajú lepšie strojové preklady patentov z japončiny do angličtiny a nadväzne do nemčiny a francúzštiny.** Dohoda výrazne rozšíri rozsah a kvalitu informácií v systéme **esp@cenet**, ktorý prevádzkuje EPÚ na svojom webovom sídle.

Foto: www.epo.org

– Vďaka tejto dohode Japonsko a EPÚ dosiahli ďalší cieľ dlhoročnej spolupráce – vyvinúť efektívne štruktúry a služby v rámci medzinárodného patentového systému, – povedal **prezident EPÚ B. Battistelli**. – Sprístupnenie japonských patentov v angličtine prinesie nielen množstvo technologických informácií používateľom v Európe a na celom svete, ale aj inžinieri, vynálezovia a vedci pri definovaní svojej stratégie duševného vlastníctva budú mať k dispozícii efektívny a spoľahlivý spôsob získania informácií o najnovších japonských technológiách, a tak budú môcť zlepšiť zameranie i kvalitu svojej práce.

Foto: www.jpo.go.jp

– Patentové dokumenty obsahujú užitočné informácie o technológiách a môžu zohrať dôležitú úlohu pri ich šírení. Inými slovami, patentové spisy sú veľmi dôležité nielen pre patentové úrady a prihlasovateľov, ale aj pre svetovú verejnosť, ktorá tiež môže prispieť ku globálnemu rozvoju priemyslu a ekonomiky. Počet patentových dokumentov na svete v rôznych jazykoch sa rýchlo zvyšuje. Preto sa pre patentové úrady stalo spoločnou výzvou vytvoriť prostredie, v ktorom môžu používatelia jednoducho bez jazykovej bariéry pristupovať k dokumentom, – uviedol **zástupca JPO Y. Iwai**. – Očakávaná od automatického strojového prekladu sú veľké a táto dohoda je aj veľkým krokom vpred.

Vytvorením globálneho trhu technológií význam patentových informácií neustále rastie a odráža sa to aj v počte patentových prihlášok podaných na celom svete (v roku 2010 to bolo 1,8 milióna). Aj napriek hospodárskej recesii sa v roku 2011 počet prihlášok podaných v EPÚ zvýšil na 243 000, pričom podiel Japonska predstavoval 19 %. Dohoda zaručuje, že prihlášky budú dostupné a budú lepšie slúžiť inovatívnym spoločnostiam, malým a stredným podnikom či výskumným ústavom. Očakáva sa tiež zlepšenie kvality patentových prihlášok, pretože **prihlasovatelia budú môcť lepšie zohľadniť stav japonskej techniky**.

Predstavitelia EPÚ podobnú dohodu podpísali v závere minulého roka so Štátnym úradom duševného vlastníctva Čínskej ľudovej republiky.

www.epo.org
(zv)

Nové publikácie

Výber zahraničných publikácií

AUTORSKÉ právo, priemyslová práva.
Ostrava : Sagit, 2011. 208 s.
ISBN 9788072088799.

BOWREY, Katty, HANDLER, Michael, NICOL, Dianne. Australian intellectual property.
New York : Oxford University Press, 2011. 864 s.
ISBN 9780195569308.

BRYER, Lanning G. Intellectual property operations and implementation in the 21st century corporation.
Hoboken : John Wiley, 2011. 316 s.
ISBN 9781118075876.

COPYRIGHT law.
London : Ashgate Publishing, 2011. 650 s.
ISBN 9780754628439.

CREWS, Kenneth D. Copyright law for librarians and educators.
Chicago : American Library Association, 2011. 208 s.
ISBN 9780838910924.

EAGLES, Ian, LONGDIN, Louise. Refusals to license intellectual property.
Oxford : Hart Publishing, 2011. 298 s.
ISBN 9781841138732.

EFRONI, Zohar. Access-right : the future of digital copyright law.
Oxford : Oxford University Press, 2011. 608 s.
ISBN 9780199734078.

EVANS, Gail E. Intellectual property commercialization.
New York : United Nations, 2011. 114 s.
ISBN 9789211170535.

FRANKOVÁ, Emilie. Kreativita a inovace v organizaci.
Praha : Grada Publishing, 2011. 256 s.
ISBN 9788024733173.

GERŠLOVÁ, Jana. Co se skrývá za značkou.
Praha : Professional Publishing, 2011. 376 s.
ISBN 9788074310416.

GIBBS, Andy, DEMATTEIS, Bob. Patent quality management.
Hoboken : John Wiley & Sons. 320 s.
ISBN 9780471467366.

HORÁČEK, Roman, ČADA, Karel, HAJN, Petr. Práva k průmyslovému vlastnictví.
Praha : C. H. Beck, 2011. 484 s.
ISBN 9788074004179.

HORTEN, Monica. The copyright enforcement enigma.
New York : Palgrave Macmillan, 2011. 288 s.
ISBN 97802303211717.

HRABÁNEK, Jiří. Film z hlediska autorského práva.
Praha : Leges, 2011. 80 s.
ISBN 9788087212912.

INTELLECTUAL property law in cyberspace.
Arlington : BNA Books 2011. 1000 s.
ISBN 9781570187537.

JUDGE, Elizabeth F. Intellectual property : the law in Canada.
Toronto : Carswell, 2011. 1223 s.
ISBN 9780779828791.

LANE, Eric L. Clean tech intellectual property : eco-marks, green patents and green innovation.
New York : Oxford University Press, 2011. 260 s.
ISBN 9780199737093.

MACEK, Jiří. Rozhodnutí ve věcech nekalé soutěže a obchodní firmy (2000 – 2010). 2. díl.
Praha : C. H. Beck, 2011. 600 s.
ISBN 9788074004100.

MOSER, David J., SLAY, Cheryl L. Music copyright law.
Boston : Course Technology, 2011. 304 s.
ISBN 9781435459724.

NG, Alina. Copyright law and the progress of science and the useful arts.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2011. 176 s.
ISBN 9781849807814.

Výber nových publikácií z príručnej knižnice ÚPV SR

TECHNOLOGIE im 19. Jahrhundert : die Privilegiensammlung des Österreichischen Patentamtes (CD-ROM).
Wien : Österreichische Patentamt, 2011.

Spracovala Mgr. Gabriela Pířová

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

č. 11/2011

Články

SURMAJOVÁ, Ž., BALOG, B.: Neurčité právne pojmy
JURIŠTA, O.: K prvej novele tlačového zákona

Průmyslové vlastnictví

č. 6/2011

ZEMANOVÁ, Veronika: Evropská kvalifikační zkouška
TELEC, Ivo: Znak obchodního tajemství
HUJEROVÁ, Marcela: 49. zasedání shromáždění členských států Světové organizace duševního vlastnictví

Evropské právo

Finsko pristoupilo k Londýnské dohodě o aplikaci čl. 65 EPC
Zvýšení poplatků v EPÚ od 1. dubna 2012
K oznámení EPÚ ze dne 10. května 2011 týkajícího se on-line podávání připomínek podle čl. 115 EPC

EPO Gazette

január/2012

LINTZ Christophe: A Brand New Way of Exchanging Citation Data (Nový spôsob výmeny citovaných dokumentov)
Common Citation Document (CCD) – internetová služba vyvinutá Európskym patentovým úradom (EPÚ) – je dôležitým krokom vpred v globálnej harmonizácii štandardov citovaných dokumentov. Aj tento krok svedčí o tom, ako trilaterálni partneri (EPÚ, Patentový a známkový úrad USA a Japonský patentový úrad) berú do úvahy potreby používateľov systému ochrany priemyselného vlastníctva. Pre používateľov systému a prieskumových pracovníkov patentových

č. 1/2012

Články

ŠRAMEL, B.: Ústavné postavenie prokuratúry SR a niektoré otázky týkajúce sa jej nezávislosti

Diskusia

SYROVÝ, I.: Zúženie rozsahu bezpodielového spoluvlastníctva manželov
PRAVDÍKOVÁ-BUČKOVÁ, E.: Uplatnenie procesných práv poškodeného v trestnom konaní pred súdom

Judikatura

K zajištění předmětu důkazního prostředku ve věcech týkajících se práv duševního vlastnictví
Rozhodnutí zahraničních soudů

č. 1/2012

KRATOCHVÍL, Josef: Úřad průmyslového vlastnictví v roce 2011
TELEC, Ivo: Glühwein: případ svařeného vína
ŠILHART, Marek: Opatření celních orgánů vůči padělkům a napodobeninám v tranzitu (vývoj evropské judikatury)

Evropské právo

Ke sdělení Evropského patentového úřadu (EPÚ) ze dne 31. srpna 2011 týkajícího se vydávání druhého písemného stanoviska v řízení podle Hlavy II PCT
Z rozhodnutí stížnostních senátů EPÚ

Judikatura

Přerušení řízení k podání návrhu na zrušení ochranné známky
Společenství Úřadu pro harmonizaci vnitřního trhu

Aktuality

úradov je dôležitý jednoduchý prístup k citovaným dokumentom stavu techniky. Služba CCD poskytuje štandardizovaný spôsob sprístupnenia citovaných dokumentov trilaterálnych úradov verejnosti. Vďaka harmonizácii relevantných citácií patentovej a nepatentovej literatúry, európskych i národných patentových prihlášok, zverejnených dokumentov a kombinovanému zobrazeniu všetkých citovaných údajov týkajúcich sa prihlášok patentovej rodiny, súvisiacich patentových nárokov a úplného opisu dokumentov táto služba zjednodušuje a zefektívňuje prístup k takýmto informáciám. To znamená, že používatelia systému ochrany priemyselného vlastníctva môžu zlepšiť aj kvalitu prihlášok, a to pri nižších poplatkoch.

Spustenie služby CCD v novembri 2011, počas ostatného zasadnutia trilaterálnych patentových úradov v Saint-Germain-en-Laye neďaleko Paríža, bolo dôležitým míľnikom v histórii duševného vlastníctva a patentových informácií nadväzujúcim na iniciatívu zástupcov priemyslu USA, Japonska a Európy z roku 2009, ktorí požadovali vytvorenie spoločnej elektronickej schránky pre údaje získané z patentovej rodiny. Projektu predchádzalo vypracovanie štúdie a EPÚ následne vyvinul prototyp, ktorý v novembri 2010 prezentoval iniciátorom požadovanej služby i jej potenciál-

nym používateľom. Služba je prístupná na internetovej adrese www.trilateral.net/ccd.

SPRINGETT Peter: The Endless Energy that Drives Europe's Innovation Powerhouse (Nekonečná energia poháňajúca motor európskych inovácií)

Spoločnosť Siemens v súčasnosti reorganizuje svoje podnikateľské aktivity. Ide o reakciu na vývoj globálnej ekonomiky, meniacu sa demografiu a nárast požiadaviek na čistú, obnoviteľnú energiu. EPÚ a jeho prieskumoví pracovníci podporujú patentové požiadavky Siemensu a iných podnikateľských subjektov.

V roku 1847 Werner von Siemens a Johann Georg Halske sa rozhodli založiť spoločnosť Telegraphen-Bauanstalt von Siemens & Halske so zámerom budovať a rozširovať telegrafické spojenie najmä v Európe. Postupom času sa Siemens stal známou značkou vo viacerých priemyselných odvetviach. Siemens si od roku 1881, keď sa na jednej ulici v stredne veľkom mestečku na juhu Anglicka rozšírili elektrické svetlá vďaka pohonu vodného mlyna, vybudoval status jedného z ťahúňov európskych inovácií a v súčasnosti zamestnáva 420 800 ľudí v 190 krajinách. Svoje aktivity zameriava na tri odvetvia: energetika, priemysel a zdravotná starostlivosť. V súčasnosti patrí firma k subjektom podávajúcim najväčší počet

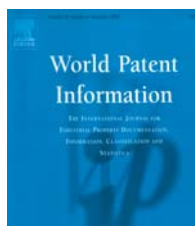
európskych patentových prihlášok, v roku 2010 ich bolo 2 135. Zameranie na vynálezy, ktoré sú „in“, sa prejavuje aj v práci EPÚ. Kým pred 10 rokmi sa napríklad veterným a vodným turbínám venoval len jeden prieskumový pracovník v Haagu, v súčasnosti v tejto oblasti techniky robí prieskum 22 pracovníkov. Rýchly pokrok v obnoviteľných zdrojoch energie hnaný globálnym otepľovaním má výrazný vplyv na počet patentových prihlášok v danej oblasti.

Ďalším dôležitým aspektom spoločnosti Siemens je kvalita jej patentových prihlášok. Je výsledkom investovania do vzdelávania ľudí i rešeršných nástrojov slúžiacich na zdokumentovanie stavu techniky. Experti EPÚ potom veľmi rýchle rozpoznávajú vzťah medzi novým riešením a doterajším stavom techniky, čím sa konanie o patentovej prihláške urýchlilo.

Kto by si pred 10 rokmi pomyslel, že motorové vozidlá sa stanú sústavou komunikačných zariadení podobných počítačom? Je to príklad toho, ako inovácie v motorových vozidlách rovnako ako v čistých technológiách prevyšujú naše očakávania.

EPÚ a Siemens sú hrdí na to, že môžu byť v srdci zmien formujúcich našu budúcnosť.

Spracovala Ing. Anna Čechvalová

World Patent Information

č. 4/2011

LI ZHANG: Identifying Key Technologies in Saskatchewan, Canada: Evidence from Patent Information (Identifikovanie kľúčových technológií Saskatchewanu, Kanada: údaje z patentových informácií)

Saskatchewan je jednou z desiatich provincií Kanady. Na základe analýzy patentových informácií bolo zistené, že chrbtovou kosťou jej ekonomiky je výroba a vývoz poľnohospodárskych produktov a prírodných zdrojov. V provincii je z týchto zdrojov vyrábaných až 95 % tovarov.

V databáze Delphion sprístupňujúcej celé texty patentových dokumentov popredných patentových úradov bolo vyhladaných a analyzovaných 606 patentov patriacich inštitúciám a firmám uvedenej provincie. Výsledky analýzy potvrdili neustály rast tvorivej činnosti a technický rozvoj Saskatchewanu, ktorý možno rozdeliť do troch fáz. V počiatočnej fáze (1971 – 1985) dominovali technológie založené na tradičných zdrojoch, fáza rozvoja (1986 – 1995) bola charakterizovaná vývojom nových technológií v oblasti liekov a medicíny a v tretej fáze vývoja (1996 – 2009) bola zaznamenaná rovnováha medzi tradičnými a novými technológiami. Zatiaľ čo v ostatných častiach Kanady a vo svete sa vynálezcovská činnosť orientuje v ostatnom desaťročí hlavne na oblasť počítačov a komunikačných technológií, v provincii Saskatchewan stále prevládajú tradičné oblasti techniky a popri nich čoraz častejšie lieky a medicína.

STEVNSBORG, Niels: Arthur Paul Pedrick – The Man Behind the Patents (Arthur Paul Pedrick – muž v pozadí patentov)

Meno britského vynálezcu a patentového experta Arthura Paula Pedricka (1918 – 1976) je späté predovšetkým s množstvom patentov, ktoré získal v priebehu rokov 1960 až 1970. Vo svete mal povest' výstredného, neobyčajného a záhadného vynálezcu. Podľa mnohých boli jeho patenty zosmiešnením patentového systému ako takého. Zatiaľ čo prvé Pedrickove vynálezy a technické riešenia sa týkali bežných

technických záležitostí, neskôr niektoré z jeho vynálezov predbehli dobu, napr. solárny dáždnik, strojový preklad patentov, televízor s plochou obrazovkou a pod. Pomerne početnou skupinou boli patenty z oblasti jadrovej fyziky a energie.

MUELLER, Heinz – NYFELER, Theodor: Quality in Patent Information Retrieval – Communication as the Key Factor (Kvalita v získavaní patentových informácií – komunikácia ako kľúčový prvok)

Jedným z najväčších problémov pri vyhľadávaní patentových informácií je existencia obrovského množstva patentových dokumentov. Každých 14 sekúnd je niekde na svete podaná prihláška patentu alebo úžitkového vzoru a každoročne pribudne okolo 2,2 milióna nových patentových dokumentov. Táto skutočnosť kladie zvýšené nároky na prieskumových pracovníkov, ktorí musia mať dostatočné odborné znalosti a skúsenosti. Veľmi dôležitá je ich komunikácia s klientmi, v rámci ktorej sú spresňované oblasti a cieľ prieskumu. Napríklad niektorí klienti kladú dôraz na úplnosť prieskumu a naopak, niektorým postačuje len jeden alebo dva relevantné dokumenty.

Medzi základné prvky kvality prispievajúce k zvýšeniu spokojnosti klientov s výsledkom prieskumu patria: komunikácia s klientom, definovanie jeho potrieb, vysoko vzdelaní a skúsení prieskumoví pracovníci, aktuálnosť a presnosť výsledku prieskumu, kontrola stratégie vyhľadávania a výsledku prieskumu a profesionálne nástroje na vyhľadávanie informácií.

TAKING a Wider View of Trade Marks and TMview Database (Atraktívny rozsiahly prehľad ochranných známk a databáza TMview) TMview je azda najznámejším projektom spolupráce Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) a národných úradov priemyselného vlastníctva v Európskej únii. Jeho cieľom je vytvoriť voľne dostupnú databázu ochranných známk obsahujúcu informácie zo všetkých národných úradov EÚ vrátane OHIM-u. Databáza je používateľom sprístupnená od apríla 2010 a v súčasnosti je do projektu zapojených 14 úradov.

Databáza je dostupná na webovom sídle OHIM-u a na internetových stránkach všetkých participujúcich úradov. Mesačne ju navštívi niekoľko desiatok tisíc používateľov. Ponúka dve možnosti vyhľadávania – základné a rozšírené. Základné vyhľadávanie je mimoriadne jednoduché a rozšírené umožňuje vyhľadávanie podľa siedmich kritérií, ktoré možno použiť samostatne alebo v kombinácii.

Spracovala Mgr. Gabriela Pířová

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Redakčná rada:

JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M., Ing. Štefan Holakovský,
Ing. Darina Kyliánová, prof. Ing. Štefan Medvecký, PhD.,
JUDr. Ing. Vladimíra Neuschl, Ing. Ľubomír Poliak

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať
s názormi vydavateľa časopisu. Odborné príspevky boli recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo“,
Jána Švermu 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šipoš

Jazyková korektúra: Mgr. Janka Krajčiová

Grafická úprava: Mgr. Janka Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Vychádza 4x ročne

Dané do tlače: 1. 3. 2012

Tlač: Alfa print, s. r. o.

Cena jedného výtlačku je **3 €** + poštovné, ročné predplatné je **12 €** + poš-
tovné. Odberateľovi časopisu sa účtuje poštovné podľa platného cenníka.

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese <http://www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv>

Foto na titulnej strane: www.jiunlimited.com

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovat', uložit' do vyhľadávacieho systému alebo použit' v akejkoľvek forme pomocou elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photocopying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

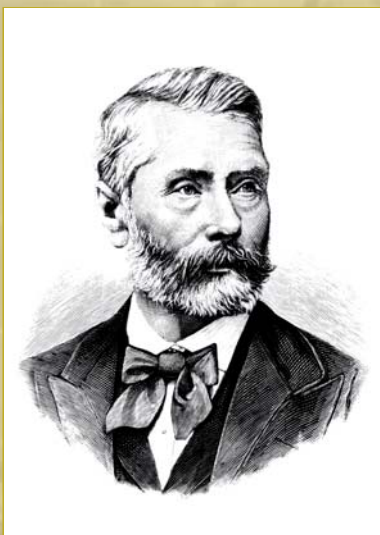
Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

JÁN PETTKO

(1812 - 1890)

Geológ európskeho významu, nazvali po ňom minerál

ĽUDOVÍT MARKUŠOVSKÝ

(1815 - 1893)

Organizátor moderného zdravotníctva v Uhorsku

ĽUDOVÍT ŠTÚR

(1815 - 1856)

Vedúca osobnosť slovenského národného obrodenia

ISSN 1335-2881

